YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

3 päivänä huhtikuuta 2003 *

Asiassa T-114/02,

BaByliss SA, kotipaikka Montrouge (Ranska), edustajanaan asianajaja J.-P. Gunther,

kantajana,

jota tukee

De'Longhi SpA, kotipaikka Treviso (Italia), edustajinaan asianajajat M. Merola, D. Domenicucci ja I. van Schendel,

väliintulijana,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään V. Superti, K. Wiedner ja F. Lelièvre, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jota tukee

SEB SA, kotipaikka Écully (Ranska), edustajinaan asianajajat D. Voillemot ja S. Hautbourg,

väliintulijana,

jossa kantaja vaatii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan 8.1.2002 tehdyn komission päätöksen SG(2002) D/228078 olla vastustamatta SEB:n ja Moulinexin keskittymää ja julistaa se yhteismarkkinoille soveltuvaksi ja Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen mukaiseksi sillä edellytyksellä, että ehdotettuja sitoumuksia noudatetaan (asia COMP/M.2621 — SEB/Moulinex),

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Lenaerts sekä tuomarit J. Azizi ja M. Jaeger,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies J. Palacio González,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 9.10.2002 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Sovellettava lainsäädäntö

1 Yrityskeskittymien valvonnasta 21 päivänä joulukuuta 1989 annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 4064/89 (EYVL L 395, s. 1, sellaisena kuin se on oikaistuna, EYVL 1990, L 257, s. 13, ja sellaisena kuin se on muutettuna 30.6.1997 annetulla neuvoston asetuksella N:o 1310/97, EYVL L 180, s. 1; jäljempänä asetus N:o 4064/89) sovelletaan sen 1 artiklan mukaan tämän artiklan 2 ja 3 kohdassa määriteltyihin yhteisönlaajuisiin keskittymiin.

2 Asetuksen N:o 4064/89 4 artiklan 1 kohdan mukaan yhteisönlaajuisista keskittymistä on ilmoitettava komissiolle etukäteen.

3 Asetuksen N:o 4064/89 7 artiklan 1 kohdassa säädetään lisäksi, ettei yhteisönlaajuista keskittymää saa toteuttaa, ennen kuin siitä on tehty ilmoitus ja se on julistettu yhteismarkkinoille soveltuvaksi. Asetuksen 7 artiklan 4 kohdan mukaan komissio kuitenkin voi pyynnöstä myöntää luvan poiketa tästä keskittymän lykkäämisvelvoitteesta.

4 Asetuksen N:o 4064/89 6 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetään, että jos komissio toteaa, että ilmoitettuun keskittymään tosin sovelletaan tätä asetusta, mutta vakavia epäilyjä ei kuitenkaan ole sen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille, komissio päättää, että se ei vastusta keskittymää, ja julistaa, että keskittymä soveltuu yhteismarkkinoille (jäljempänä ensimmäinen vaihe).

5 Asetuksen N:o 4064/89 6 artiklan 1 kohdan c alakohdassa sitä vastoin säädetään, että jos komissio toteaa, että ilmoitettuun keskittymään sovelletaan tätä asetusta ja että sen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille on vakavia epäilyjä, se päättää menettelyn aloittamisesta (jäljempänä toinen vaihe).

6 Asetuksen N:o 4064/89 6 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jos komissio toteaa, että ilmoitettuun keskittymään ei siihen osallistuvien yritysten tekemien muutosten jälkeen enää kohdistu 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettuja vakavia epäilyjä, se voi tehdä päätöksen, jolla se julistaa keskittymän yhteismarkkinoille soveltuvaksi 1 kohdan b alakohdan mukaisesti.

Komissio voi liittää 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuun päätökseensä ehtoja ja velvoitteita, joiden tarkoituksena on varmistaa, että keskittymään osallistuvat yritykset noudattavat komissiolle antamiaan sitoumuksia keskittymän saattamiseksi yhteismarkkinoille soveltuvaksi."

7 Neuvoston asetuksessa N:o 4064/89 säädetyistä ilmoituksista, määräajoista ja kuulemisista 1 päivänä maaliskuuta 1998 annetun komission asetuksen (EY) N:o 447/98 (EYVL L 61, s. 1) 18 artiklan 1 kohdan mukaan "sitoumukset, joita kyseiset yritykset ehdottavat komissiolle asetuksen — — N:o 4064/89 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti ja joihin osapuolet haluavat kyseisen asetuksen 6 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla tehtävän päätöksen perustuvan, on annettava komissiolle tiedoksi kolmen viikon kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta".

8 Komissio on asetuksen N:o 4064/89 ja asetuksen N:o 447/98 mukaan hyväksyttävistä korjaustoimenpiteistä antamassaan tiedonannossa (EYVL 2001, C 68, s. 3; jäljempänä korjaustoimenpiteistä annettu tiedonanto) esittänyt suuntaviivat, joita se aikoo noudattaa sitoumusten osalta.

9 Asetuksen N:o 4064/89 21 artiklan 1 kohdassa säädetään, että ainoastaan komissiolla on toimivalta tehdä tässä asetuksessa tarkoitettuja päätöksiä. Tämän artiklan 2 kohdassa täsmennetään lisäksi, että jäsenvaltio ei saa soveltaa kansallista kilpailulainsäädäntöään yhteisönlaajuiseen keskittymään.

10 Asetuksen N:o 4064/89 9 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan komissio saa kuitenkin siirtää yhteisönlaajuisen keskittymän tutkinnan jäsenvaltioille, jos keskittymä uhkaa luoda sellaisen määräävän aseman tai vahvistaa sellaista

määräävää asemaa, jonka seurauksena tehokas kilpailu olennaisesti estyy kaikki erillisten markkinoiden tunnusmerkit täyttävillä kyseessä olevan jäsenvaltion markkinoilla.

Asian perustana olevat tosiseikat

I *Yritykset, joita asia koskee*

11 Tällä BaByliss SA:n (jäljempänä BaByliss tai kantaja) nostamalla kanteella vaaditaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan päätös, jolla komissio on hyväksynyt SEB:n ja Moulinexin keskittymän tietyillä ehdoilla.

12 Kantaja on yhdysvaltalaisen Conair-konsernin määräysvallassa oleva ranskalainen yritys, joka on erikoistunut niin sanottuihin kauneudenhoitolaitteisiin kuuluvien pienten kodinkonetuotteiden (esimerkiksi hiustenkuivaajat, kihartimet ja harjakihartimet, hiustenleikkuukoneet, karvanpoistolaitteet ja vartalonhoitolaitteet) valmistamiseen ja myyntiin BaByliss-tavaramerkillä. Conair-konserni toimii Yhdysvalloissa ja maailmanlaajuisesti kaikilla pienten kodinkoneiden segmenteillä (ruoanlaitto, kauneudenhoito, siivous) käyttäen pääasiallisesti tavaramerkkejä Conair, BaByliss, Interplak, Forfex, Cuisinart, Revlon ja Vidal Sassoon.

13 SEB on ranskalainen yhtiö, joka suunnittelee, valmistaa ja myy pieniä kodinkoneita maailmanlaajuisesti. SEB myy tuotteitaan yli 120 maassa kahdella maailmanlaajuisella tavaramerkillä (Tefal ja Rowenta) ja neljällä paikallisella tavaramerkillä (Ranskassa ja Belgiassa merkeillä Calor ja SEB, Brasiliassa ja Mercosur-maissa merkillä Arno sekä Andien sopimukseen kuuluvissa maissa

merkillä Samurai). Tuoteperheet, joita SEB myy näillä eri tavaramerkeillä, ovat keittolaitteet (pienoisuunit, rasvakeittimet, leivänpaahtimet, seurusteluruoanlaittoon tarkoitetut laitteet), lämpimien juomien valmistamiseen tarkoitetut laitteet (kahvinkeittimet, espressokeittimet, vedenkeittimet), yleiskoneet, silitysraudat ja höyrysilitysasemat, henkilökohtaiseen hygieniaan tarkoitetut laitteet (karvanpoistolaitteet, hiustenlaitto- ja parranajovälineet jne.), pölynimurit, kotikäyttöön tarkoitetut tuulettimet ja lämmittimet sekä keittiövälineet.

14 Moulinex on samoin ranskalainen yhtiö, joka suunnittelee, valmistaa ja myy pieniä kodinkoneita maailmanlaajuisesti. Moulinex myy samoja tuoteperheitä kuin SEB kahdella kansainvälisellä tavaramerkillä (Moulinex ja Krups) ja yhdellä paikallisella tavaramerkillä (Swan Yhdistyneessä kuningaskunnassa). Moulinex myy lisäksi mikroaaltouuneja.

II *Kansallinen menettely*

15 Tribunal de commerce de Nanterre aloitti 7.9.2001 Moulinex-konsernia koskevan yrityssaneerausmenettelyn. Tribunal de commercen määräämien selvittäjien oli Ranskan lainsäädännön mukaisesti todettava, pystyikö yrityssaneerauksessa oleva yritys jatkamaan toimintaansa vai oliko se luovutettava kolmannelle tai asetettava selvitystilaan. Koska tässä tapauksessa Moulinexin toiminnan jatkaminen osoittautui mahdottomaksi, selvittäjät yrittivät löytää ostajan Moulinexin koko toiminnalle tai sen osalle.

16 Tämän menettelyn yhteydessä SEB-konserni ilmoittautui halukkaaksi ostamaan tietyt Moulinexin pienet kodinkoneet -toimialaan liittyvät varallisuuserät eli seuraavat varallisuuserät:

— kaikki Moulinex-, Krups- ja Swan-merkkien käyttöön liittyvät oikeudet kaikkien kyseessä olevien tuotteiden osalta

— sellaisen osan tuotantovälineistä (kahdeksan kaikkiaan 18 tehtaasta ja tietyt tuotantovälineet tehtaista, joita se ei osta), joka mahdollistaa ainakin tiettyjen mallien tuotannon kaikkien Moulinexin valmistamien tuotteiden osalta pölynimureita ja mikroaaltouuneja lukuun ottamatta

— tietyt myyntiyhtiöt eli Euroopan osalta pelkästään Saksan ja Espanjan myyntiyhtiöt.

17 Koska BaByliss halusi kasvattaa toimintaansa pienten kodinkoneiden alalla Ranskassa ja maailmanlaajuisesti, se teki Moulinexin selvittäjille 25.9.2001 lähettämässään kirjeessä ostotarjouksen, joka koski kaikkea Krupsin toimintaa maailmanlaajuisesti, mukaan lukien erityisesti Krupsin laitteisto, tuotantovälineet, varastot, teollisoikeudet ja jakeluverkostot.

18 Tribunal de commerce de Nanterre hyväksyi SEB:n ostosuunnitelman 22.10.2001 antamallaan tuomiolla.

III *Menettely komissiossa*

19 Komissio on SEB:n pyynnöstä myöntänyt 27.9.2001 asetuksen N:o 4064/89 7 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun luvan poiketa lykkäävästä vaikutuksesta. Komission päätöstä on perusteltu pääasiallisesti sillä, että selvittäjät olivat vaatineet, että kaikkien ostotarjousten on oltava ehdottomia. Komission myöntämä poikkeus koski vain ostettujen varojen hallintaa.

20 Komissio sai 13.11.2001 asetuksen N:o 4064/89 4 artiklan mukaisen ilmoituksen siitä, että SEB aikoo ostaa Moulinexin tietyt varat.

21 Komissio julkaisi asetuksen N:o 4064/89 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun tiedonannon 21.11.2001 Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä. Komissio on tiedonannon 4 kohdassa kehottanut "asianomaisia kolmansia osapuolia esittämään sille mahdolliset ehdotettua toimenpidettä koskevat huomautuksensa".

22 Tiedonannon julkaisemisen johdosta BaByliss ilmoitti 27. ja 29.11.2001 päivätyillä kirjeillään komissiolle, että se on huolestunut kyseisestä keskittymäsuunnitelmasta, kun otetaan huomioon ne merkittävät kilpailunvastaiset vaikutukset, joita SEB:n ja Moulinexin lähentyminen aiheuttaa alalla, jolle BaByliss aikoo tulla erittäin lyhyellä aikavälillä. BaByliss korosti tältä osin, että se pitää itseään SEB-Moulinexin potentiaalisena kilpailijana pienten kodinkoneiden alalla ja erityisesti pienten keittiövälineiden alalla, jolla se kehittää toimintaansa tavara-

merkillä Cuisinart. BaByliss lähetti 29.11.2001 päivätyn kirjeensä liitteenä komissiolle koko yrityksen ostamista koskevan tarjouksen, joka kattoi Moulinexin koko henkilökunnan ja kaiken varallisuuden Ranskan osalta ja jonka liitteenä oli marraskuussa 2001 päivätty Cuisinartin liiketoimintasuunnitelma (Stratégie Cuisinart en France).

23 BaByliss vastasi 30.11.2001 päivätyllä kirjeellään komission kilpailijoille osoittamaan kyselyyn, joka oli lähetetty sille 27.11.2001.

24 Keskittymän osapuolet ehdottivat 5.12.2001 komissiolle sitoumuksia.

25 Samana päivänä BaBylissin edustajilla oli suunniteltua keskittymää koskeva tapaaminen komission kanssa.

26 BaByliss ilmoitti 6.12.2001 päivätyllä kirjeellä komissiolle suhtautuvansa varauksellisesti siihen mahdollisuuteen, että komissio voisi tilanteen mukaan siirtää koko asian tai osan siitä siirtoa pyytäneille kansallisille kilpailuviranomaisille asetuksen N:o 4064/89 9 artiklan mukaisesti.

27 Ranskan kilpailuviranomaiset pyysivät 7.12.2001 komissiolta asetuksen N:o 4064/89 9 artiklan 2 kohdan a alakohdan perusteella, että asia siirrettäisiin osittain niiden käsiteltäväksi, siltä osin kuin kysymys oli keskittymän vaikutuksista kilpailuun Ranskassa tietyillä pienten kodinkoneiden myyntimarkkinoilla.

28 Komission esittämän arvostelun johdosta keskittymän osapuolet muuttivat 18.12.2001 alkuperäisiä sitoumuksiaan.

29 BaByliss esitti 20.12.2001 komissiolle huomautuksensa niistä markkinaosuuksista, joita SEB-Moulinexilla oli komission tarkastelemissa tuoteryhmissä keskittymän seurauksena.

30 BaByliss vastasi 21.12.2001 päivätyllä kirjeellään keskittymän osapuolten sitoumuksia koskevaan kyselyyn, jonka komissio oli osoittanut sille 20.12.2001.

31 Kolmansien osapuolten huomautusten johdosta keskittymän osapuolet muuttivat sitoumuksiaan uudelleen.

32 Kantaja teki 28.12.2001 osittaisen ostotarjouksen Moulinexista.

33 BaByliss täydensi 3.1.2002 vastauksiaan, jotka se oli antanut keskittymän osapuolten sitoumuksia koskevaan kyselyyn, jonka komissio oli osoittanut sille 20.12.2001. Lisäksi kantaja ilmoitti uudelleen olevansa kiinnostunut hankkimaan kaikki Moulinexin varat tai osan niistä. Se myös toisti olevansa huolestunut asemastaan sekä siitä määräävästä asemasta, jonka SEB-Moulinex saa keskittymän johdosta tietyssä joukossa pienten kodinkoneiden tuoteryhmiä tärkeimmissä Euroopan maissa.

34 Komissio on 8.1.2002 hyväksynyt ehdollisesti SEB:n ja Moulinexin keskittymän asetuksen N:o 4064/89 6 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja 6 artiklan 2 kohdan sekä Euroopan talousalueesta (ETA) tehdyn sopimuksen 57 artiklan perusteella (jäljempänä riidanalainen päätös).

35 Riidanalainen päätös ei kuitenkaan koske Ranskan markkinoita, koska komissio on samana päivänä hyväksynyt Ranskan viranomaisten pyynnön asian osittaisesta siirtämisestä.

36 Ranskan talousministeri hyväksyi 8.7.2002 keskittymän sitoumuksia vaatimatta "maksukyvyttömän yrityksen pelastamista koskevan failing firm defence -opin" perusteella.

Riidanalainen päätös

I *Relevantit tuotemarkkinat*

37 Riidanalaisen päätöksen 16 perustelukappaleen mukaan elinkeinoelämän ala, jota keskittymä koskee, on pienten kodinkoneiden myynti, joka voidaan jakaa seuraaviin 13 tuoteryhmään: rasvakeittimet, pienoisuunit, leivänpaahtimet, voileipägrillit ja vohveliraudat, seurusteluruoanlaittoon tarkoitetut laitteet (kivitaso-raclettegrillit, wokpannut, raclettegrillit, fonduepadat jne.), sähkökäyttöiset barbecuegrillit ja sisägrillit, riisinkeittimet ja höyrykeittimet, kahvinkeittimet, vedenkeittimet, espressokeittimet, sekoittimet ja yleiskoneet, silitysraudat ja höyrysilitysasemat sekä henkilökohtaiseen hygieniaan tarkoitetut laitteet (terveyden- ja kauneudenhoitolaitteet). Näistä tuoteryhmistä 11:tä ensin mainittua kutsutaan yhteisesti keittiötuotteiksi.

38 Komissio katsoo, että jokainen pienten kodinkoneiden laiteryhmä voi muodostaa erilliset tuotemarkkinat (riidanalaisen päätöksen 25 perustelukappale). Komission päätelmät perustuvat keskeisesti kysynnän korvattavuutta koskevaan analyysiin, koska kullakin tuoteryhmällä on erityinen tehtävä ja erillinen lopullinen käyttötarkoitus. Komissio katsoo lisäksi, ettei tarjonnassa ole korvattavuutta. Komissio nimittäin korostaa, että vaikka oletettaisiin, että kaikki valmistajat pystyvät valmistamaan kaikkia pieniä kodinkoneita, uusille tuotemarkkinoille pääsy voi vaatia huomattavia kustannuksia ja paljon aikaa.

II *Relevantit maantieteelliset markkinat*

39 Komission mukaan "sitä, että relevantit maantieteelliset markkinat ovat kansalliset, on ensimmäisen vaiheen tutkinnan päättyessä pidettävä kaikkein todennäköisimpänä" (riidanalaisen päätöksen 30 perustelukappale).

III *Tavaramerkin tärkeys*

40 Komissio toteaa, että tavaramerkit ovat eräs tärkeimmistä kuluttajien valintapäätökseen vaikuttavista tekijöistä ja siten yksi tärkeimmistä tekijöistä pienten kodinkoneiden tuottajien välisessä kilpailussa (riidanalaisen päätöksen 36 perustelukappale).

41 Komissio huomauttaa tältä osin, että SEB ja Moulinex sijoittavat huomattavia summia tavaramerkkiensä tunnettuuden säilyttämiseen (riidanalaisen päätöksen

38 perustelukappale). Komissio toteaa myös, että Moulinexia myytäessä saadut tarjoukset kohdistuivat lähes yksinomaan konsernin tavaramerkkeihin eivätkä tuotantoyksiköihin (riidanalaisen päätöksen 39 perustelukappale).

IV *Kilpailuanalyysi*

42 Siltä osin kuin on kysymys keskittymän vaikutuksista kilpailuun, komissio hylkää ensinnäkin väitteen, jonka mukaan keskittymän vaikutukset eivät poikkea niistä kilpailutilanteeseen kohdistuvista vaikutuksista, joita olisi seurannut Moulinex-konsernin selvitystilasta. Komissio toteaa tältä osin seuraavaa:

"Ensimmäisen vaiheen tutkinnan päätteeksi on todettava, ettei väitettä voida hyväksyä, koska tietty määrä yrityksiä oli heti Moulinex-konsernin yrityssaneerukseen asettamisen jälkeen ilmoittanut kiinnostuksestaan konsernin omistamien tavaramerkkien ostamiseen. Ei myöskään voida pitää poissuljettuna, että muut kolmannet osapuolet kuin SEB olisivat ostaneet tietyt tuotantovälineet tai teollisoikeudet. Kun otetaan huomioon, kuinka suuri merkitys tavaramerkillä on relevanteilla markkinoilla, on katsottava, että nämä Moulinexin omaisuutta ostavat kolmannet osapuolet olisivat todennäköisesti pystyneet palauttamaan Moulinexin kilpailukyvyn kokonaan tai osittain" (riidanalaisen päätöksen 41 perustelukappale).

43 Komissio katsoo analyysinsä lopuksi, että on vakavia epäilyjä ilmoitetun keskittymän soveltuvuudesta yhteismarkkinoille, siltä osin kuin on kysymys tietystä joukosta keittiötuotteiden markkinoita (riidanalaisen päätöksen 44 perustelukappale). Riidanalaisessa päätöksessä tarkasteltujen maantieteellisten markkinoiden osalta komissio toteaa pääasiallisesti seuraavaa:

— Portugalissa, Kreikassa, Belgiassa ja Alankomaissa, joissa SEB:llä ja Moulinexilla on ennen keskittymää ollut joissakin tapauksissa erittäin huomattava

asema pienten kodinkoneiden alalla, Moulinexin liittäminen SEB:hen vahvistaisi SEB:n asemaa entisestään ja keskittymistoimen seurauksena syntyvät yhdistyneet markkinaosuudet olisivat joissakin tapauksissa suuria huomattavassa osassa kyseisiä tuoteryhmiä. Komission mukaan ainutlaatuinen useiden tavaramerkkien valikoima lisäksi korostaisi tätä markkinavoimaa, sillä Philipsin, Braunin tai Tauruksen kaltaisilla toimijoilla on kullakin vain yksi tavaramerkki (riidanalaisen päätöksen 43 sekä 45—47 perustelukappale)

— Saksassa, Itävallassa, Tanskassa, Ruotsissa ja Norjassa keskittymistoimi muuttaisi oleellisesti kilpailun edellytyksiä tietyllä määrällä tuotemarkkinoita (riidanalaisen päätöksen 43 perustelukappale)

— muissa jäsenvaltioissa keskittymistoimi muuttaisi kilpailun edellytyksiä vain vähän (riidanalaisen päätöksen 43 perustelukappale).

44 Komission mukaan on siis vakavia epäilyjä ilmoitetun keskittymistoimen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille seuraavien markkinoiden osalta (riidanalaisen päätöksen 128 perustelukappale):

— Saksa: rasvakeittimet ja barbecuegrillit

— Itävalta: rasvakeittimet ja seurusteluruoanlaittoon tarkoitetut laitteet

— Belgia: yleiskoneet, espressokeittimet, vedenkeittimet, leivänpaahtimet, seurusteluruoanlaittoon tarkoitetut laitteet, barbecuegrillit sekä silitysraudat ja höyrysilitysasemat

— Tanska: rasvakeittimet ja pienoisuunit

— Kreikka: rasvakeittimet, vedenkeittimet, voileipägrillit ja vohveliraudat, espressokeittimet ja yleiskoneet

— Norja: rasvakeittimet ja pienoisuunit

— Alankomaat: rasvakeittimet, espressokeittimet, pienoisuunit, seurusteluruoanlaittoon tarkoitetut laitteet, barbecuegrillit sekä silitysraudat ja höyrysilitysasemat

— Portugali: rasvakeittimet, leivänpaahtimet, kahvinkeittimet, espressokeittimet, vedenkeittimet, pienoisuunit, voileipägrillit ja vohveliraudat, seurusteluruoanlaittoon tarkoitetut laitteet, barbecuegrillit ja yleiskoneet

— Ruotsi: rasvakeittimet.

45 Komission mukaan keskittymään ei sitä vastoin kohdistu vakavia epäilyjä, siltä osin kuin on kysymys henkilökohtaiseen hygieniaan tarkoitettujen laitteiden markkinoista, joilla osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus on alle 20 prosenttia siitä riippumatta, mistä maasta on kysymys (Ranskaa lukuun ottamatta) tai mitä tuotemarkkinoiden määritelmää käytetään (riidanalaisen päätöksen 44 perustelukappale).

V *Keskittymän osapuolten sitoumukset*

46 Keskittymän osapuolten ehdottamien sitoumusten johdosta komissio on kuitenkin katsonut, että vakavat epäilyt keskittymän soveltuvuudesta yhteismarkkinoille voidaan hälventää, koska sitoumukset ovat yksinkertainen ja välitön ratkaisu päätöksessä muihin kuin Ranskan osalta tunnistettuihin kilpailuongelmiin.

47 Keskittymän osapuolten 5.12.2001 esittämissä sitoumuksissa määrättiin alun perin, että rasvakeitinten, pienoisuunien, seurusteluruoanlaittoon tarkoitettujen laitteiden, barbecuegrillien, silitysrautojen ja höyrysilitysasemien tuoteryhmiin kuuluvat Moulinex-merkkiset tuotteet poistetaan markkinoilta koko Euroopan talousalueella kahden vuoden ajaksi. Komission mukaan nämä alkuperäiset sitoumukset eivät kuitenkaan olisi mahdollistaneet Moulinex-konsernin korvaamista toisella toimijalla, eivätkä ne koskeneet kokonaisuudessaan niitä markkinoita, joilla keskittymistoimi saattoi aiheuttaa vakavia epäilyjä (riidanalaisen päätöksen 135 perustelukappale).

48 Keskittymän osapuolet esittivät 18.12.2001 "parannuksia ehdotukseensa tehdäkseen siitä toimivan ja tehokkaan" (riidanalaisen päätöksen 135 perustelukappale). Tämän ehdotuksen mukaan Moulinex-merkkiin olisi annettu yksinoikeuslisenssi kolmen vuoden ajaksi (minkä lisäksi SEB olisi sitoutunut olemaan tulematta markkinoille Moulinex-merkillä yhden vuoden ajan tämän jälkeen) kaikkien tuoteryhmien osalta Belgiassa, Kreikassa, Alankomaissa ja Portugalissa sekä rasvakeitinten tuoteryhmän osalta Saksassa, Itävallassa, Tanskassa, Norjassa ja Ruotsissa. Tällaisen lisenssin saajille olisi asetettu hankintavelvollisuus leivänpaahdinten, kahvinkeitinten, vedenkeitinten ja yleiskoneiden osalta.

49 Asiassa kuullut kolmannet kuitenkin arvostelivat näitä sitoumuksia ja erityisesti lisenssin voimassaoloaikaa ja markkinoille tulosta pidättymisen kestoa, hankin-

tavelvollisuutta, niiden vaikutusten korjaamatta jättämistä, joita ilmoitetulla keskittymistoimella on kilpailuun tietyillä markkinoilla, sellaisen riittävän kriittisen koon puuttumista, joka tekisi uuden toimijan tulon relevanteille markkinoille taloudellisesti perustelluksi, sekä sitä, ettei Moulinex-merkin lisenssinsaaja pysty harjoittamaan tehokasta valvontaa erityisesti rasvakeittimiin liittyvien korjaustoimenpiteiden osalta, koska SEB:llä on edelleen oikeus käyttää tätä merkkiä muissa tuotteissa (riidanalaisen päätöksen 136 perustelukappale).

50 Riidanalaisen päätöksen mukaan SEB on näin ollen "täydentänyt" sitoumuksiaan laajentamalla tavaramerkkiin annettavan lisenssin koskemaan kaikkia pieniä kodinkonetuotteita Saksassa, Itävallassa, Tanskassa, Norjassa ja Ruotsissa. SEB on siten yhdenmukaistanut näitä viittä maata koskevan sitoumuksen Belgian, Kreikan, Alankomaiden ja Portugalin osalta jo tarjotun sitoumuksen kanssa. SEB on samaten pidentänyt lisenssin voimassaoloajan viideksi vuodeksi (ja markkinoille tulosta pidättymisen keston kolmeksi vuodeksi) ja poistanut lisenssinsaajalta hankintavelvollisuuden (riidanalaisen päätöksen 137 perustelukappale).

51 Komission hyväksymistä sitoumuksista on riidanalaisessa päätöksessä esitetty seuraava yhteenveto:

"129 SEB-konserni sitoutuu siihen, että se tekee kussakin näistä valtioista kolmannen kanssa sopimuksen Moulinex-merkkiä koskevasta yksinoikeuslisenssistä, joka kattaa pienten kodinkoneiden myynnin kaikkien 13 ryhmän osalta.

130 Sitoumusten mukaan lisenssisopimus tehdään yhden tai useamman kolmannen osapuolen kanssa viideksi vuodeksi. Lisenssisopimuksen voimassaoloaikana ja kolmena vuotena sen päättymisen jälkeen SEB pidättyy täysin myymästä Moulinex-merkillä mitään kotitalouskäyttöön tarkoi-

tettuja laitteita kyseisissä jäsenvaltioissa. Lisäksi SEB-konserni sitoutuu pidättymään myymästä Moulinex-tuotevalikoiman malleja toisella merkillä kyseisissä maissa, jos lisenssinsaaja on päättänyt hankkia tuotteita SEB:ltä tai käyttää hyväkseen teollisoikeutta koskevaa lisenssiä.

131 Lisenssillä on tarkoitus sallia Moulinex-merkin käyttö, jotta lisenssinsaaja voisi vakiinnuttaa oman tavaramerkkinsä relevanteilla maantieteellisillä markkinoilla tai vahvistaa sitä. Tämän tavoitteen toteuttamiseksi lisenssinsaajalla on lisenssin voimassaoloaikana oikeus käyttää Moulinex-merkkiä sellaisenaan tai yhdessä oman merkkinsä kanssa ja siirtyä sitten 'co-brandingistä' omaan merkkiinsä milloin tahansa. SEB:llä on oikeus varmistua siitä, että lisenssinsaaja tai -saajat käyttävät Moulinex-logoa oikein.

132 Lisenssinsaaja tai -saajat ovat kaikkien tuotteiden ja kaikkien kyseessä olevien maiden osalta vapaita valitsemaan, mistä tai miten ne hankkivat tuotteensa. Ne voivat halutessaan velvoittaa SEB:n tekemään toimitussopimuksen, joka kattaa lisenssisopimuksen voimassaoloajan kokonaan tai osittain ja koskee kaikkia kyseessä olevia tuoteperheitä tai osaa niistä. Näiden hankintojen pitäisi tällöin vastata 65:tä prosenttia Moulinex-merkin myynnistä vuonna 2000. On huomattava, että SEB ehdottaa kuitenkin, että Saksaa koskevan lisenssin saajalle asetettaisiin hankintavelvollisuus yleiskoneiden osalta. SEB perustelee tätä poikkeusta tarpeella säilyttää työpaikat Tribunal de commerce de Nanterren tuomion perusteella ostetuissa tuotantoyksiköissä.

133 Lisäksi SEB-konserni sitoutuu antamaan kaikille sitä pyytäville lisenssinsaajille teollisoikeuksia (mallit, patentit ja taitotieto) koskevan lisenssin yhteen tai useampaan Moulinex-tuotevalikoiman malliin, jotta lisenssinsaajat pystyisivät valmistamaan niitä itse tai valmistuttamaan niitä valitsemallaan kolmannella.

134 SEB-konserni sitoutuu nimeämään asiamiehen, jonka tehtävänä on alkuvaiheessa erityisesti varmistaa, että SEB-konserni panee sitoumuksensa täytäntöön tyydyttävällä tavalla. SEB on sitoutunut tekemään sitoumuksissa edellytetyn tavaramerkkiä koskevan lisenssisopimuksen tai -sopimukset — — kuluessa siitä päivästä lukien, jona se vastaanottaa komission päätöksen, jolla keskittymä hyväksytään. Jollei SEB ole tämän määräajan päättymiseen mennessä tehnyt kaikkia sitoumuksissa edellytettyjä sopimuksia tai osaa niistä, asiamiehen tehtävänä on etsiä yksi tai useampia lisenssinsaajia ja tehdä kyseiset sopimukset — — kuluessa. Lisenssinsaajan tai -saajien valinta edellyttää komission hyväksymistä."

52 Komissio katsoo, että nämä sitoumukset vähentävät huomattavasti ilmoitetun keskittymän aiheuttamaa markkinaosuuksien valtaamista. Komissio toteaa, että ainoastaan sitä markkinaosuuksien valtaamista, joka aiheutuu Krups-merkillä harjoitetusta myynnistä, ei eliminoida. Komission mukaan Krups-merkkiin liittyvä markkinaosuuksien kasvu on joka tapauksessa omiaan aiheuttamaan kilpailuongelmia vain espressokeitinten markkinoilla ja seurusteluruoanlaittoon tarkoitettujen laitteiden markkinoilla Portugalissa (riidanalaisen päätöksen 139 perustelukappale).

53 Komission mukaan ehdotetut sitoumukset mahdollistavat toimivan kilpailun edellytysten palauttamisen kestävällä tavalla. Se, että lisenssin voimassaoloajaksi määrätään viisi vuotta, nimittäin antaa lisenssinsaajalle mahdollisuuden siirtää Moulinex-tuotteet omalle tavaramerkilleen niin, että SEB:lle aiheutuu vain vähän vahinkoa, koska tämä pystyy tuomaan Moulinex-merkin uudelleen relevanteille markkinoille. Komissio huomauttaa tältä osin, että pienten kodinkonetuotteiden keskimääräinen elinikä on noin kolme vuotta. Komission mukaan lisenssinsaajan siirtyminen omaan tavaramerkkiinsä on sitäkin helpompaa, koska se on kyseessä olevalla maantieteellisellä alueella ainoa Moulinex-merkin käyttöoikeuden haltija kaikkien pienten kodinkonetuotteiden osalta (riidanalaisen päätöksen 140 perustelukappale).

54 Komissio katsoo, että yksinoikeuslisenssiä koskevien sitoumusten ulottaminen koskemaan kaikkia pieniä kodinkonetuotteita ja siis tuotteita, joiden osalta

komissiolla ei ole ollut vakavia epäilyjä, on tarpeen korjaustoimenpiteiden tehokkuuden ja elinkelpoisuuden varmistamiseksi. Jos lisenssit olisivat nimittäin koskeneet vain rajoitettua määrää tuotteita, lisenssinsaajan liikkumavara tavaramerkin vaihtamisen osalta (rebranding) olisi supistunut huomattavasti, koska kyseessä olevissa maissa Moulinex-merkkiä olisi käyttänyt kaksi kilpailevaa yksikköä eli SEB ja vain tiettyjä tuotteita koskevan lisenssin saaja (riidanalaisen päätöksen 141 perustelukappale).

55 Komissio toteaa, että lisenssinsaajalla on lisäksi mahdollisuus tuottaa Moulinex-tuotteita itsenäisesti heti halutessaan, kun taas SEB voidaan velvoittaa antamaan lisenssinsaajan käyttöön uudet mallit, joita se kehittää Moulinex-tuotevalikoimaan maissa, joita sitoumukset eivät koske (riidanalaisen päätöksen 142 perustelukappale).

56 Lopuksi komissio korostaa, että sitoumusten mukaan lisenssinsaajan tai -saajien on oltava elinkelpoisia toimijoita, jotka tällä hetkellä toimivat markkinoilla tai pystyvät tulemaan niille ja jotka ovat riippumattomia ja vailla mitään yhteyttä SEB-konserniin ja joilla on tarvittava pätevyys ja motivaatio aktiivisen ja tehokkaan kilpailun harjoittamiseen relevanteilla markkinoilla. Sitoumuksissa määrätään myös, että lisenssinsaajalla tai -saajilla on oltava oma tavaramerkki, joka voidaan yhdistää Moulinex-merkkiin (riidanalaisen päätöksen 144 perustelukappale).

57 Komissio katsoo siis (riidanalaisen päätöksen 146 perustelukappaleessa), että keskittymän osapuolten ehdottamat sitoumukset riittävät hälventämään epäilyt sen osalta, soveltuuko keskittymä yhteismarkkinoille näissä yhdeksässä maassa, edellyttäen, että osapuolet noudattavat seuraavia sitoumuksia:

"a) sitoumus, jonka mukaan SEB myöntää Moulinex-merkkiin viiden vuoden ajaksi yksinoikeuslisenssin, joka kattaa kodinkoneiden myynnin tässä pää-

töksessä mainittujen 13 tuoteryhmän osalta, sellaisena kuin kyseinen sitoumus määritellään tämän päätöksen liitteenä olevien sitoumusten 1 kohdan a alakohdassa;

b) sitoumus, jonka mukaan SEB pidättyy myymästä kyseisissä maissa Moulinex-merkkisiä tuotteita lisenssisopimuksen voimassaoloaikana ja kolmen vuoden aikana sen päättymisestä, siten kuin 1 kohdan c alakohdassa määrätään;

c) sitoumus, jonka mukaan SEB pidättyy myymästä kyseisissä maissa Moulinex-merkin malleja muulla kuin Moulinex-merkillä alueilla, joiden osalta lisenssinsaaja tai -saajat ovat tehneet hankintasopimuksen tai teollisoikeuden lisenssiä koskevan tehokkaasti vaikuttavan sopimuksen, siten kuin 1 kohdan e alakohdassa määrätään;

d) sitoumus, jonka mukaan SEB tekee kaikkien sitä pyytävien lisenssinsaajien kanssa hankintasopimuksen (jonka mukainen luovutushinta vastaa teollista omakustannushintaa, johon lisätään yleiskustannukset, jotka liittyvät tuotteiden valmistamiseen ja toimittamiseen lisenssinsaajalle) ja/tai teollisoikeuden lisenssiä koskevan sopimuksen kaikista relevanteista tuotteista lukuun ottamatta yleiskoneita Saksassa, siten kuin sitoumusten 1 kohdan d alakohdassa määrätään;

e) sitoumus, jonka mukaan SEB jatkaa uusien mallien yleistä kehityspolitiikkaa ja säilyttää Moulinex-merkin täyden taloudellisen ja kilpailullisen arvon lisenssisopimusten tekemiseen saakka kussakin niistä yhdeksästä valtiosta, joita asia koskee, siten kuin sitoumusten 1 kohdan h alakohdassa määrätään;

f) sitoumus, jonka mukaan SEB tekee kyseessä olevissa yhdeksässä jäsenvaltiossa sopimuksen tai sopimuksia tavaramerkkiä koskevasta yksinoikeuslisenssistä sitoumusten 1 kohdan h alakohdan ja 2 kohdan e alakohdan iv alakohdan mukaisissa määräajoissa;

g) sitoumus, jonka mukaan lisenssinsaajan tai -saajien valinta edellyttää komission hyväksymistä, siten kuin sitoumusten 1 kohdan i alakohdassa määrätään;

h) kaikkien sellaisten asiamiehen tekemien ehdotusten noudattaminen, jotka ovat hyödyllisiä sitoumusten toteuttamisen tai asiamiehen tehtävän suorittamisen kannalta, siten kuin sitoumusten 2 kohdan e alakohdan ii alakohdassa määrätään."

58 Riidanalaisen päätöksen liitteessä on yksityiskohtainen selvitys SEB:n antamista sitoumuksista.

59 Liitteen 2 kohdan g alakohdassa todetaan seuraavaa:

"Jos se, että jokin toinen kilpailuviranomainen hyväksyy tämän keskittymän, edellyttää sitoumuksia, jotka joko ovat ristiriidassa näiden sitoumusten kanssa tai johtavat tilanteeseen, joka ylittää sen, mikä on tarpeen kilpailutilanteen palauttamiseksi kullakin relevanteista markkinoista, SEB-konserni voi pyytää komissiota muuttamaan näitä sitoumuksia ristiriitaisuuksien poistamiseksi tai SEB-konsernin vapauttamiseksi kokonaan tai osittain niistä näihin sitoumuksiin sisältyvistä ehdoista ja velvollisuuksista, jotka eivät enää ole tarpeellisia."

VI *Valtiontuet*

60 Vastatessaan eräiden kolmansien osapuolten väitteisiin, joiden mukaan SEB saa ostosuunnitelmansa yhteydessä valtiontukea Ranskan viranomaisilta, komissio on todennut riidanalaisen päätöksen 10 perustelukappaleessa, ettei Ranskan viranomaisten ratkaisun alustavassa tarkastelussa ole ilmennyt, että yrityssaneerausmenettelyn yhteydessä suunnitellut julkiset toimet olisivat SEB:tä hyödyttäviä toimenpiteitä. Komissio katsoo näin ollen, ettei näiden tointen vaikutuksia ole otettava huomioon tutkittaessa ehdotettua keskittymistoimea asetuksen N:o 4064/89 nojalla.

Oikeudenkäyntimenettely sekä asianosaisten ja väliintulijoiden vaatimukset

61 Kantaja nosti tämän kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 15.4.2002 toimittamallaan kannekirjelmällä. Kantaja pyysi samana päivänä toimittamallaan erillisellä asiakirjalla, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ratkaisisi asian nopeutetussa menettelyssä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 76 a artiklan mukaisesti.

62 Komissio ilmoitti 30.4.2002 päivätyllä kirjeellään ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle, ettei se vastusta nopeutettua menettelyä koskevaa pyyntöä. Lisäksi komissio korosti, ettei kantaja ollut osoittanut, että riidanalaisen päätös koski sitä erikseen.

63 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaaja ilmoitti 8.5.2002 päivätyllä kirjeellään vastaajalle, että määräaikaa vastineen toimittamiselle on vastaajan

pyynnöstä pidennetty 24.6.2002 saakka. Samalla kirjaaja kehotti vastaajaa käsittelemään kanteen tutkittavaksi ottamiseen liittyviä mahdollisia näkökohtia pääasiaan vastatessaan, jottei oikeudenkäyntiä viivytettäisi.

64 Prosessinjohtotoimenpiteenä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaaja kehotti 17.6.2002 päivätyllä kirjeellään kantajaa vastaamaan joukkoon kirjallisia kysymyksiä 28.6.2002 mennessä.

65 Komissio toimitti 24.6.2002 vastineensa, jossa se pääasiallisesti vastusti kanteen tutkittavaksi ottamista ja toissijaisesti vastasi pääasiaan.

66 Kantaja vastasi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kysymyksiin 28.6.2002.

67 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (kolmas jaosto) hyväksyi 2.7.2002 tekemällään päätöksellä pyynnön työjärjestyksen 76 a artiklan mukaisesta nopeutetusta käsittelystä.

68 Kantaja esitti 18.7.2002 kirjaajan kehotuksen mukaisesti huomautuksensa kanteen tutkittavaksi ottamisesta vastauksena komission vastineeseen.

69 SEB toimitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 19.7.2002 väliintulohakemuksen, jossa se pyysi saada osallistua oikeudenkäyntiin tukeakseen komission vaatimuksia. De'Longhi toimitti ensimmäisen oikeusasteen tuomiois-

tuimeen 29.7.2002 väliintulohakemuksen, jossa se pyysi saada osallistua oikeudenkäyntiin tukeakseen kantajan vaatimuksia. Kolmannen jaoston puheenjohtaja hyväksyi väliintulohakemukset 16.9.2002 antamallaan määräyksellä. SEB sai pyynnöstään luvan toimittaa väliintulokirjelmän, ja De'Longhi sai pyynnöstään luvan esittää tiettyjä sen väliintulohakemuksessa mainittuja asiakirjoja.

70 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (kolmas jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn ja kehotti prosessinjohtotoimenpiteinään asianosaisia esittämään tiettyjä asiakirjoja ja vastaamaan kirjallisiin kysymyksiin. Asianosaiset noudattivat näitä kehotuksia määräajoissa.

71 Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat ja vastaukset suullisiin kysymyksiin kuultiin 9.10.2002 pidetyssä julkisessa istunnossa.

72 Kantaja vaatii De'Longhin tukemana, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa riidanalaisen päätöksen ja

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

73 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— jättää kanteen tutkimatta tai toissijaisesti hylkää sen perusteettomana ja

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

74 SEB vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— jättää kanteen tutkimatta tai toissijaisesti hylkää sen perusteettomana ja

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Tutkittavaksi ottaminen

I *Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat*

75 Kantaja väittää De'Longhin tukemana, että riidanalainen toimi koskee sitä suoraan ja erikseen EY 230 artiklassa tarkoitetuin tavoin. BaByliss on nimittäin uusi tulokas pienten keittiökodinkoneiden markkinoilla, joten se kilpailee suoraan SEB:n ja Moulinexin kanssa. Kantaja korostaa lisäksi osallistuneensa aktiivisesti riidanalaisen päätöksen tekemistä edeltäneeseen hallinnolliseen menettelyyn.

76 Komission mukaan riidanalainen päätös ei koske kantajaa erikseen.

77 Komissio väittää ensinnäkin, ettei pelkästään se seikka, että BaByliss on spontaanisti reagoinut Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä asetuksen N:o 4064/89 4 artiklan 3 kohdassa edellytetyin tavoin julkaistuun suunniteltua keskittymää koskevaan tiedonantoon ottamalla yhteyttä komissioon, riitä osoittamaan, että riidanalainen päätös koskee BaBylissiä erikseen. Komission mukaan BaByliss ei ole millään tavalla osoittanut, että riidanalainen päätös vaikuttaa siihen sille tunnusomaisten erityispiirteiden tai sellaisen tosiasiallisen tilanteen takia, jonka perusteella se voidaan yksilöidä samalla tavalla kuin SEB.

78 Komissio korostaa, että useat yritykset ovat kantajan tavoin osallistuneet menettelyyn aktiivisesti. Se seikka, että yritys on esittänyt huomautuksia, ei voi yksinään osoittaa, että toimi koskee yritystä erikseen. Keskittymien huolellinen tutkinta nimittäin edellyttää, että useisiin talouselämän toimijoihin ollaan säännöllisesti yhteydessä.

79 Toiseksi komissio toteaa, että BaBylissin yhtiöjärjestyksen 2 artiklan mukaan "yhtiö toimii seuraavilla toimialoilla: kaikkien erityisesti hiustenlaittoon, kauneudenhoitoon, hajusteisiin ja lahjatavaroihin liittyvien artikkeleiden ja tavaroiden kaikenlainen tuotanto, muuntaminen, edustaminen, tuonti ja vienti, tukkukauppa, väliportaan tukkukauppa ja vähittäiskauppa", kun taas riidanalaisella päätöksellä sallittu keskittymä koskee pienten kodinkoneiden alaa, jolla ei ole mitään yhteyttä "hiustenlaittoon, kauneudenhoitoon, hajusteisiin ja muihin lahjatavaroihin".

80 Kolmanneksi komissio huomauttaa, että kantaja esiintyy pienten keittiökodinkoneiden markkinoiden "uutena tulokkaana", vaikkei se oman ilmoituksensa mukaan ollut riidanalaisen päätöksen tekopäivään mennessä eikä kanteen nostamispäivään mennessä saattanut markkinoille yhtäkään pientä kodinkonetta. Komission mukaan BaByliss on lisäksi määritellyt itsensä "potentiaaliseksi kilpailijaksi". Komissio toteaa, että vaikka kantaja on ilmoittanut tuovansa tällaisia

tuotteita "virallisesti" markkinoille 15.5.2002, se ei kuitenkaan ole esittänyt tämän väitteen tueksi mitään todisteita.

81 Neljänneksi komissio huomauttaa, että koska se ei ole lausunut Ranskan markkinoiden tilanteesta, jonka analysoimisesta vastaavat Ranskan kilpailuviranomaiset, ei ole mitään perustetta todeta, että Ranskaan sijoittautuneen BaBylissin myymät tuotteet kilpailisivat suoraan sellaisten laitteiden kanssa, joita SEB myy komission vakavien epäilyjen kohteena olevilla maantieteellisillä markkinoilla.

82 Viidenneksi komissio väittää, että kantaja on väärässä luullessaan, että se voi tukeutua niin sanotuissa Air France -tapauksissa annettuihin tuomioihin. Komission mukaan kantajan tilanne on täysin erilainen kuin Air Francen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin nimittäin on asiassa T-2/93, Air France vastaan komissio, 19.5.1994 antamassaan tuomiossa (Kok. 1994, s. II-323, Kok. Ep. XV, s. II-49) todennut ensinnäkin, että komissio oli arvioinut relevanttien markkinoiden kilpailutilannetta ottamalla huomioon erityisesti keskittymään osallistuvien yritysten ainoan vakavan kilpailijan Air Francen tilanteen (tuomion 45 kohta), kun taas kantajalla ei ole mitään toimintaa markkinoilla, joita keskittymä koskee. Komissio toteaa myös, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on huomauttanut, että Air Francen oli Ranskan hallituksen ja komission kanssa tekemänsä sopimuksen mukaan pakko luopua kokonaan osuudestaan TAT-yhtiöön (tuomion 46 kohta), kun taas nyt esillä olevassa asiassa BaByliss ei voi vedota mihinkään ulottuvuudeltaan vastaavanlaiseen sopimukseen tai päätökseen, jonka perusteella se voisi osoittaa, että se voidaan tosiasiallisen tilanteensa perusteella yksilöidä samalla tavalla kuin SEB. Komissio korostaa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-3/93, Air France vastaan komissio, 24.3.1994 antamassa tuomiossa (Kok. 1994, s. II-121, Kok. Ep. XV, s. II-1) Air Francen katsottiin olevan British Airwaysin pääasiallinen kilpailija, kun taas nyt esillä olevassa asiassa BaByliss vain yhtenä yrityksenä monien muiden joukossa pitää itseään SEB:n kilpailijana (sitä paitsi vain potentiaalisena kilpailijana).

83 Komissio haluaa lopuksi kiinnittää huomiota siihen seikkaan, että siitä EY 230 artiklan uudesta tulkinnasta, jonka ensimmäisen oikeusasteen tuomio-

istuin on omaksunut asiassa T-177/01, Jégo-Quéré SA vastaan komissio, 3.5.2002 antamassaan tuomiossa (Kok. 2002, s. II-2365, 51 kohta), ei seuraa, että kanne voitaisiin ottaa tutkittavaksi, koska riidanalainen päätös on ensinnäkin yksittäistapausta koskeva päätös, joka ei ole yleisesti sovellettava, ja koska riidanalaisella päätöksellä ei toiseksi rajoiteta kantajan (joka ei sitä paitsi edes toimi markkinoilla, joita keskittymä koskee) oikeuksia millään tavalla eikä aseteta sille mitään velvoitteita. Riidanalaisella päätöksellä ei vaikuteta kantajan oikeusasemaan varmasti ja tosiasiallisesti.

84 SEB väittää, ettei riidanalainen päätös koske kantajaa erikseen. SEB korostaa tältä osin erityisesti, että kantaja olisi aivan yhtä hyvin kuin SEB voinut tehdä yleistäytäntöönpanomenettelyn yhteydessä konkreettisen ja vakavasti otettavan ostotarjouksen, jos se olisi todella ollut kiinnostunut ostamaan Moulinexin varat kokonaan tai osittain. SEB muistuttaa, ettei kantajan ensimmäinen tarjous Moulinexin ostamisesta kuitenkaan ollut vakavasti otettava ja että Tribunal de commerce de Nanterre oli katsonut, ettei tarjousta voitu ottaa tutkittavaksi, kun taas kantajan myöhemmät tarjoukset tehtiin keskittymän jälkeen ja niillä pyrittiin ainoastaan kyseenalaistamaan SEB:n esittämä luovutussuunnitelma. SEB toteaa lisäksi, ettei kantaja ole osoittanut mitään kiinnostusta Moulinex-merkkiä koskevan lisenssin saamiseen, vaikka se olisi tällaisen lisenssin avulla voinut päästä relevanteille markkinoille ja vakiinnuttaa asemansa niillä pysyvästi ja tehokkaasti, kun otetaan huomioon kantajan mainitsema kehitysstrategia.

85 SEB huomauttaa myös, ettei BaBylissin tuotteita vielä nykyäänkään myydä millään niistä maantieteellisistä markkinoista, joita riidanalainen päätös koskee, eikä edes Ranskassa, jossa kantajan toiminta on rajoittunut lyonilaisessa ravintolassa toukokuussa 2002 pidettyyn esittelytilaisuuteen. SEB korostaa, ettei komissio ole myöskään kilpailuanalyysissään maininnut kantajaa sen enempää tämänhetkisenä kuin potentiaalisena kilpailijana.

86 SEB toteaa lopuksi, ettei kantaja osallistunut Ranskan Conseil de la concurrencen esittelijöiden toteuttamaan perusteelliseen tutkintamenettelyyn eikä ollut edes läsnä tai edustettuna Conseil de la concurrencen istunnossa.

II *Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta*

87 EY 230 artiklan neljännen kohdan mukaan "luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi — — nostaa kanteen hänelle osoitetusta päätöksestä tai päätöksestä, joka siitä huolimatta, että se on annettu asetuksena tai toiselle henkilölle osoitettuna päätöksenä, koskee ensin mainittua henkilöä suoraan ja erikseen".

88 Kantaja ei kuulu keskittymän osapuoliin, eikä riidanalaista päätöstä ole osoitettu sille. On siis tutkittava, koskeeko päätös kantajaa suoraan ja erikseen.

89 Ei voida kiistää, että päätös koskee kantajaa suoraan. Koska riidanalainen päätös mahdollistaa sen, että suunniteltu keskittymä voidaan toteuttaa välittömästi, se on omiaan muuttamaan välittömästi asianomaisten markkinoiden tilannetta, joka on näin ollen kokonaan osapuolten tahdon varassa (ks. em. asia T-3/93, Air France v. komissio, tuomion 80 kohta).

90 On näin ollen tutkittava, koskeeko kyseinen päätös kantajaa myös erikseen.

91 Vakiintuneessa oikeuskäytännössä on katsottu, että "jotta päätöksen voidaan katsoa koskevan erikseen muita kuin niitä, joille se on osoitettu, sillä on vaikutettava niiden oikeudelliseen asemaan niille ominaisten tiettyjen erityisten ominaisuuksien tai sellaisen tosiasiallisen tilanteen takia, jonka perusteella nämä erotetaan kaikista muista ja yksilöidään ne samalla tavalla kuin se, jolle päätös on osoitettu" (asia 25/62, Plaumann v. komissio, tuomio 15.7.1963, Kok. 1963, s. 197 ja 223, Kok. Ep. I, s. 181).

92 Ensinnäkin siltä osin kuin on kysymys menettelyyn osallistumisesta, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa olevan kiistatonta, että kantaja on asetuksen N:o 4064/89 4 artiklan 3 kohtaan perustuvan tiedonannon johdosta esittänyt 27.11., 29.11., 30.11., 6.12., 20.12., 21.12. ja 28.12.2001 päivätyillä kirjeillään komissiolle huomautuksensa kyseisen keskittymän vaikutuksista relevanttien markkinoiden kilpailutilanteeseen ja kantajan omaan tilanteeseen. Komissio on lisäksi kuullut kantajaa 5.12.2001 pidetyssä kokouksessa ja puhelinneuvottelussa, jonka kantaja kävi 4.1.2002 keskittymäsuunnitelman tutkinnasta vastaavien virkamiesten kanssa.

93 BaByliss on näissä yhteyksissä lisäksi esittänyt pääasiallisesti samat moitteet kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nostamassaan kanteessa. Huomautukset koskivat pääasiallisesti niiden vaikutusten arviointia, joita keskittymällä on eri maantieteellisiin markkinoihin ja relevantteihin tuotemarkkinoihin ja erityisesti BaBylissin tilanteeseen, sekä niiden sitoumusten tehokkuuden arviointia, joita SEB oli ehdottanut ratkaistakseen Moulinexin ostosta aiheutuvat kilpailuongelmat.

94 On vielä huomautettava, etteivät kantajan komissiolle osoittamat kirjeet ole pelkästään yksipuolinen ja ilman komission pyyntöä toteutettu toimenpide, vaan komissio on nimenomaan kehottanut kantajaa esittämään huomautuksensa keskittymän osapuolten ehdottamista sitoumuksista.

95 Tästä seuraa, että kantaja on osallistunut menettelyyn aktiivisesti. Vaikka — kuten komissio on perustellusti korostanut — on totta, ettei pelkkä osallistuminen menettelyyn todellakaan riitä yksinään osoittamaan, että päätös koskee kantajaa erikseen, etenkään kun on kysymys keskittymistä, joiden huolellinen tutkiminen edellyttää säännöllistä yhteydenpitoa useisiin yrityksiin, pitää kuitenkin paikkansa, että aktiivinen osallistuminen hallinnolliseen menettelyyn on sellainen seikka, joka on säännönmukaisesti otettu kilpailualan ja myös keskittymien valvonnan erityisalan oikeuskäytännössä huomioon seikkana, joka yhdessä muiden erityisten olosuhteiden kanssa osoittaa, että kanteen tutkitta-

vaksi ottamisen edellytykset ovat täyttyneet (ks. erityisesti asia 169/84, Cofaz ym. v. komissio, tuomio 28.1.1986, Kok. 1986, s. 391, Kok. Ep. VIII, s. 439, 24 ja 25 kohta; yhdistetyt asiat C-68/94 ja C-30/95, Ranska v. komissio, tuomio 31.3.1998, Kok. 1998, s. I-1375, 54 kohta ja em. asia T-2/93, Air France v. komissio, tuomion 44 kohta).

96 Siltä osin kuin on toiseksi kysymys kantajan asemasta kilpailevana yrityksenä, on ensinnäkin muistutettava BaBylissin todenneen, että se on yksi tärkeimmistä aktiivisista toimijoista niin sanottuihin kauneudenhoitolaitteisiin tai henkilökohtaiseen hygieniaan tarkoitettuihin laitteisiin kuuluvien pienten kodinkonetuotteiden (hiustenkuivaajien, kihartimien ja harjakihartimien, hiustenleikkuukoneiden, karvanpoistolaitteiden ja vartalonhoitolaitteiden jne.) markkinoilla, mitä komissio tai SEB eivät ole kiistäneet.

97 Riidanalaisen päätöksen 16 perustelukappaleen mukaan elinkeinoelämän ala, jota keskittymä koskee, on pienten kodinkoneiden myynti, joka voidaan jakaa 13 tuoteryhmään eli 11:een keittiötuotteiden ryhmään, silitysrautoihin ja höyrysilitysasemiin sekä henkilökohtaiseen hygieniaan tarkoitettuihin laitteisiin. Tästä seuraa, että kyseessä oleva keskittymä koskee henkilökohtaiseen hygieniaan tarkoitettujen laitteiden markkinoita, kuten riidanalaisen päätöksen 16 perustelukappaleessa on kaiken lisäksi todettu. Komissio ja SEB eivät ole kiistäneet, että kantaja on yksi tärkeimmistä kilpailijoista/toimijoista näillä niin sanottuihin kauneudenhoitolaitteisiin tai henkilökohtaiseen hygieniaan tarkoitettuihin laitteisiin kuuluvien tuotteiden markkinoilla.

98 Lisäksi on todettava, että sitoumukset koskevat myös kaikkia 13:a pienten kodinkoneiden ryhmää, niin sanotut kauneudenhoitolaitteet tai henkilökohtaiseen hygieniaan tarkoitetut laitteet mukaan luettuina.

99 On sitä paitsi todettava, että vaikka kantaja ei olisi sen enempää riidanalaisen päätöksen tekopäivänä kuin kanteen nostamispäivänä toiminut suoraan millään niistä 12 muista markkinoista, joihin keskittymä 5vaikuttaa, se on kuitenkin

väittänyt olevansa ainakin potentiaalinen kilpailija, koska se on tällä hetkellä aloittamassa toimintaa pienten keittiökodinkoneiden markkinoilla Euroopassa.

100 Komissio ja SEB eivät ole kiistäneet sitä, että potentiaalisen kilpailijan kanne voidaan ottaa tutkittavaksi, kun on — kuten nyt esillä olevassa asiassa — kysymys oligopolistisista markkinoista, joille on tunnusomaista erityisesti se, että markkinoillepääsyn esteet ovat korkeat, mikä johtuu suuresta merkkiuskollisuudesta sekä vaikeuksista saada tuotteet vähittäiskauppojen tarjontaan (ks. vastaavasti asia T-290/94, Kaysersberg v. komissio, tuomio 27.11.1997, Kok. 1997, s. II-2137).

101 Komissio ja SEB ovat sitä vastoin korostaneet, että väitettä, jonka mukaan kantaja on potentiaalinen kilpailija, ei ole näytetty toteen eikä sen tueksi ole esitetty todisteita. Kantaja on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjallisiin kysymyksiin antamissaan vastauksissa samoin kuin oikeudenkäyntiväitteestä esittämissään huomautuksissa kuitenkin väittänyt tältä osin, että se on Yhdysvaltojen markkinoilta saamansa kokemuksen turvin alkanut vuoden 2001 alusta toteuttaa strategiaansa, jonka mukaan se tulee Euroopassa pienten keittiökodinkoneiden markkinoille merkillä Cuisinart ja tarkemmin sanottuna pienoisuunien, leivänpaahdinten, espressokeitinten sekä sekoittimien ja yleiskoneiden segmenteille, mistä todistavat seuraavat seikat: pienten keittiökodinkoneiden Euroopan markkinoita koskeva ensimmäinen tutkimus (helmikuu 2001), Cuisinart-tuotteiden jännitteen muuttamista koskeva tekninen tutkimus (helmi—elokuu 2001), kolmivuotinen yhteistyösopimus Paul Bocusen kanssa (lokakuu 2001) sekä Orlandossa ja Chicagossa Paul Bocusen kanssa järjestetyt ammattilaisille tarkoitetut näyttelyt, joissa esiteltiin Cuisinart-tuotteita (syyskuu 2001 ja toukokuu 2002), Cuisinartin tuomista Euroopan markkinoille koskevan strategian ja vuoden 2002 budjetin viimeistely (marraskuu 2001), neuvottelut tärkeimpien ranskalaisten asiakkaiden kanssa Cuisinart-merkin ottamisesta valikoimiin (joulukuu 2001—toukokuu 2002), virallinen lanseeraus ranskalaisessa lehdistössä (suunniteltu maaliskuulle 2002 mutta lopulta lykätty) ja lopulta 16.5.2002 "Cuisinartin virallinen lanseeraus Ranskassa Paul Bocusen ravintolassa Lyonissa noin 50 kutsuvieraan läsnäollessa". BaBylissin tarkoituksena on jonkin ajan kuluttua tulla kahvinkeitinten ja espressokeitinten sekä rasvakeitinten segmenteille.

102 Se komission ja SEB:n tähdentämä seikka, että kantajan tosiasiallista tuloa markkinoille, joihin keskittymä vaikuttaa, on useaan kertaan lykätty siitä, mitä

kantaja on ilmoittanut, ei voi olla riittävä syy katsoa, ettei kantajaa voida pitää potentiaalisena kilpailijana. Pelkästään se seikka, että markkinoille tulo vie suunniteltua enemmän aikaa, ei nimittäin merkitse, ettei markkinoille tulo toteutuisi, etenkin kun — kuten komissio on myöntänyt riidanalaisen päätöksen 24 perustelukappaleessa — "uusille tuotemarkkinoille pääsy voi markkinoiden ominaispiirteet huomioon ottaen vaatia huomattavia kustannuksia ja paljon aikaa" ja kun "kilpailijan on siitä riippumatta, toimiiko se joillakin lähimarkkinoilla tai kyseessä olevien tuotteiden markkinoilla jollain toisella maantieteellisellä alueella, uusille tuotemarkkinoille päästäkseen varmistuttava siitä, että sillä on riittävät myyntimahdollisuudet ja että se siis saavuttaa riittävän myyntimäärän, [minkä vuoksi] sen on saatava tuotteensa jälleenmyyntiä harjoittavien asiakkaiden valikoimiin ja siis tehtävä tavaramerkkinsä tunnetuksi kuluttajien keskuudessa, mikä vie jonkin verran aikaa ja aiheuttaa huomattavia markkinointi- ja mainontakustannuksia".

103 Tästä seuraa myös, että BaByliss kilpailee suoraan SEB-Moulinexin kanssa tuotteidensa saamisesta tärkeimpien jälleenmyyntiä harjoittavien asiakkaiden valikoimiin jo ennen kuin sen tuotteet on tosiasiallisesti tuotu myyntiin markkinoille. Kantaja on tältä osin täsmentänyt, että koe-esittelyjä on suunniteltu pidettäväksi lokakuusta 2002 alkaen "tietyssä määrässä liikkeitä", jotka on valikoitu Auchanin ja Monoprix'n myymälöiden joukosta. BaByliss on näin ollen keskittymän osapuolten tämänhetkinen kilpailija kaikilla pienten keittiökodinkoneiden markkinoilla, joille se valmistautuu tulemaan lähiaikoina Cuisinart-merkillä. Kantaja on kenenkään sitä kiistämättä samaten huomauttanut, että henkilökohtaiseen hygieniaan tarkoitetut tuotteet samoin kuin pienet keittiökodinkonetuotteet ovat kaikilla asiakkailla samalla osastolla, että samat ostajat päättävät tuotteiden valikoimiin ottamisesta ja että ostopolitiikat liittyvät toisiinsa, minkä vuoksi kaikki näiden ryhmien liikevaihdot sisällytetään liikevaihdon yleiseen toteutumiseen liittyviin yhteisiin alennustavoitteisiin.

104 Vaikka marraskuussa 2001 päivätyssä kantajan liiketoimintasuunnitelmassa on — kuten komissio on korostanut — ainakin lyhyellä aikavälillä suunniteltu selvästikin tuloa pelkästään Ranskan markkinoille, joita riidanalainen päätös

nimenomaan ei koske, on todettava, että kantaja on selvittänyt, että BaBylisskonsernin strategiana oli tuoda Cuisinart-merkki ensiksi Ranskan markkinoille, jotta tuotteiden markkinoinnista olisi saatu kokemusta ja jotta huomattavat investoinnit olisi keskitetty sinne, missä konsernin organisaatio on kokonaisuutena vahvin, ja että kantaja aikoi tukeutua näille Ranskan markkinoille tulon onnistumiseen, laajentaakseen myöhemmin toimintaansa myös muihin jäsenvaltioihin.

105 On lisäksi muistutettava, että BaBylissin koko osakekannan omistaa yhdysvaltalainen yhtiö Conair, joka toimii kaikilla pienten kodinkoneiden segmenteillä (ruoanlaitto, kauneudenhoito, siivous) Yhdysvalloissa ja maailmanlaajuisesti käyttäen pääasiallisesti tavaramerkkejä BaByliss, Conair ja Revlon.

106 Vaikka BaByliss ei toimi sellaisilla asetuksessa N:o 4064/89 tarkoitetuilla markkinoilla, joihin keskittymä vaikuttaa, sen asema henkilökohtaiseen hygieniaan tarkoitettujen laitteiden markkinoilla sekä sen emoyhtiön Conairin toiminta ja kokemus antavat sille sellaisen perustan, joka oikeuttaa pitämään sitä "potentiaalisena" kilpailijana ja helpottaa sen tuloa pienten keittiökodinkoneiden markkinoille.

107 Komission väitteestä, joka koskee BaByliss-yhtiön toimialaa, riittää, kun todetaan, ettei BaBylissin toiminta rajoitu pelkästään hiustenlaitto- ja kauneudenhoitoalaan, mistä todistaa se, että yhtiön toimialaa määriteltäessä on käytetty adverbiä "erityisesti".

108 Kolmanneksi on todettava, että BaByliss on useaan otteeseen ilmoittanut halukkuudestaan ostaa Moulinex tai ainakin tietyt sen varoista osana hanketta, joka koskee tuloa pienten kodinkoneiden markkinoille Euroopassa.

109 Kantaja on 25.9.2001 tehnyt ensimmäisen osittaisen ostotarjouksen, joka koski kaikkia Krupsin varoja (immateriaalioikeudet, laitteisto ja tuotantovälineet, Meksikon tehdas, varastot, jakeluverkostot) ja jonka mukainen hinta oli 100 miljoonaa euroa.

110 SEB väittää, ettei tämä tarjous ole omiaan yksilöimään kantajaa, koska tarjousta ei voitu ottaa tutkittavaksi eikä edes Tribunal de commerce de Nanterre ottanut sitä huomioon.

111 Kantaja väittää tältä osin, ettei sille ollut annettu tilaisuutta esittää kokonaistarjousta Moulinexin kaikista varoista ja koko henkilökunnasta, koska se ei ollut kirjallisista pyynnöistään huolimatta päässyt tutustumaan mihinkään yhtiötä koskeviin taloudellisiin tietoihin. Vain SEB oli pystynyt tekemään Moulinexin tehtaita koskevan täydellisen tilintarkastuksen ja siten esittämään selvittäjille kattavamman ostotarjouksen Moulinexista.

112 Myös De'Longhi on komissiolle 3.12.2001 osoittamassaan kirjeessä arvostellut Moulinexin luovutusmenettelyä leimannutta avoimuuden puuttumista toteamalla seuraavaa:

"SEB on laatinut tarjouksensa osittaiseksi ostotarjoukseksi, joka koskee vain tiettyjä Moulinexin tehtaita ja niihin liittyviä toimintoja, mutta on sitten saanut luvan ostaa myös muotit ja muita siirron ulkopuolelle jääneisiin toimintoihin luonteenomaisesti liittyviä tuotantovälineitä — — ilman, että ehdotettu hinta olisi kuitenkaan muuttunut tämän johdosta. SEB on samoin käytännössä saanut luvan käyttää Moulinex-merkkiä kaikessa tuotannossaan ilman, että siitä olisi määrätty suoritettavaksi mitään korvausta, vaikka tavaramerkki on arvokas, koska se on kyseisellä alalla Euroopan markkinajohtaja — — Tämä selittää tässä yhteydessä hyvin sen epävarmuuden, joka vallitsi luovutuksen toteutta-

mistavan osalta yritysten ilmoittaessa kiinnostuksestaan. Tilanne on johtanut siihen, että suurin osa SEB:n kilpailijoista ei ole tehnyt mitään tarjousta, sekä siihen, että toimen ehtoja ja toteuttamistapaa ei ole julkaistu tai ne ovat tulleet julkisiksi vasta aivan äskettäin, kun tarjouskilpailu oli jo ratkaistu".

113 SEB on kiistänyt näiden väitteiden paikkansapitävyyden. Se on tältä osin muistuttanut, että koska kysymys ei ollut pakkoselvitysmenettelystä, esittää voitiin ainoastaan yrityksen saneeraamiseen tähtääviä tarjouksia, ja että yleistäytäntöönpanomenettelyyn liittyvissä määräajoissa selvittäjille oli tehty vain kolme tarjousta Moulinexin kaikkien varojen tai niiden osan ostamisesta eli Eurolandin, Participation industrielle -yhtiön ja SEB-konsernin tarjoukset. Tribunal de commerce de Nanterre katsoi, ettei kahta ensin mainittua tarjousta voitu tutkia, kun taas selvittäjille esitetyt muut kiinnostuksen ilmaukset koskivat pääasiallisesti vain Krups-merkkiä. Nämä eri kiinnostuksen ilmaukset ja erityisesti BaBylissin esittämä kiinnostuksen ilmaus, joka ei kohdistunut Krupsin osakkeisiin vaan ainoastaan eräisiin sen varoihin, olivat SEB:n mukaan erittäin suppeita, eivätkä ne kuuluneet saneeraussuunnitelman alaan, koska ne eivät lainkaan koskeneet Moulinexin tuotantolaitosten ostoa eivätkä työpaikkoja, eikä niitä siten voitu ottaa tutkittaviksi. Tribunal de commerce de Nanterre on näissä olosuhteissa päättänyt, että "jäljelle jää tosiasiassa siis ainoastaan SEB-konsernin" tarjous. SEB korostaa, että Cour d'appel de Versailles on tästä päätöksestä tehtyä valitusta tutkiessaan hylännyt kaikki selvittäjien noudattamaa menettelyä vastaan esitetyt väitteet, vaikka erityisesti BaByliss, joka esiintyi tässä oikeudenkäynnissä väliintulijana omasta aloitteestaan, oli väittänyt, että "koska osto tapahtui nopeasti ja sitä kiirehdittiin, kiinnostuneet yhtiöt ja erityisesti Euroland-yhtiö ja SA BaByliss eivät pystyneet tutustumaan asiakirja-aineistoon ja laatimaan ensinnäkään toiminnan jatkamissuunnitelmaa ja toiseksi luovutussuunnitelmaa tavanomaisissa olosuhteissa ja niin, että siihen olisi ollut riittävästi aikaa".

114 Tältä osin on muistutettava, että kansallisilla luonnehdinnoilla ei ole mitään merkitystä, kun on arvioitava toiminnan luonnetta suhteessa yhteisön oikeussääntöön (asia T-128/98, Aéroports de Paris v. komissio, tuomio 12.12.2000, Kok. 2000, s. II-3929, 128 kohta). Myöskään se seikka, että Ranskan oikeuden mukaan BaBylissin tarjouksen tutkittavaksi ottamisen edellytykset puuttuivat,

koska tarjous ei kuulunut yrityskaupalla toteutettavaa saneerausta koskevan suunnitelman alaan, ei millään tavalla muuta sitä, että kantaja on ilmaissut olevansa kiinnostunut ostamaan ainakin osan Moulinexista, kun se on tehnyt tarjouksen 25.9.2001.

115 Kantaja on myöhemmin edelleen tuonut esiin kiinnostuksensa Moulinex-yhtiötä kohtaan tekemällä koko Moulinexin tai sen osan ostamisesta seuraavat kolme täydentävää tarjousta:

— koko Moulinexin ostamisesta 29.11.2001 tehty tarjous, jonka mukaan kauppa olisi koskenut kaikkia Ranskan työntekijöitä eli noin 5 500:aa henkilöä ja kaikkia Moulinexin varoja ja myös varastoa, jonka vertauskuvalliseksi arvoksi olisi katsottu yksi euro; tämä tarjous annettiin tiedoksi komissiolle sen tutkiessa kyseistä keskittymää, samoin kuin Direction générale de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudesille (DGCCRF) (kilpailu-, kulutus- ja petostentorjunta-asioista vastaava viranomainen) sekä Ranskan talousministeriön edustajalle

— Moulinexin osittaisesta ostamisesta 28.12.2001 tehty tarjous; tämä uusi tarjous koski kaikkia Krupsin toimintoja kaikkialla maailmassa sekä sen tuotantolaitoksia henkilökuntineen niin, että hinta olisi määräytynyt kyseessä olevien varojen laajuuden mukaan; tämä tarjous annettiin tiedoksi komissiolle sen tutkiessa kyseistä keskittymää, ja se välitettiin Ranskan viranomaisille

— Moulinexin tiettyjen varojen ostamisesta 15.2.2002 tehty tarjous; BaByliss lähetti Moulinexin selvittäjille Moulinexia koskevan uuden ostotarjouksen, joka kattoi ne Moulinexin varat, joita SEB ei ostanut ja joihin kuuluivat Alençonin, Bayeux'n ja Falaisen tehtaat sekä kaikki mikroaaltouunien tuotantoon tarkoitetut laitteistot; BaBylissin ehdottama ostohinta oli 150 000 euroa.

116 Vaikka nämä eri tarjoukset eivät vastannetkaan asetettuja ehtoja tai ne oli osoitettu viranomaisille, joilla ei ollut toimivaltaa käsitellä niitä, tai tehty keskittymän toteutumisen jälkeen tai — kuten 15.2.2002 tehty tarjous — peräti riidanalaisen päätöksen jälkeen, ne kuitenkin osoittavat, että kantaja on 25.9.2001 lähtien ollut keskeytyksettä ja jatkuvasti kiinnostunut Moulinexin tai sen tiettyjen varojen ostamisesta.

117 Kaikesta edellä todetusta seuraa, että SEB:n ja Moulinexin keskittymä koskee kantajaa suoraan ja erikseen ja että kantajan kanne, jossa se vaatii riidanalaisen päätöksen kumoamista, voidaan ottaa tutkittavaksi.

Pääasia

118 Kantaja esittää kumoamiskanteensa tueksi neljä kanneperustetta. Ensimmäisen kanneperusteen mukaan olennaisia menettelymääräyksiä on rikottu, koska komissio on hyväksynyt sen, että SEB on esittänyt sitoumuksia myöhässä. Toisella kanneperusteellaan kantaja väittää, että komissio on tehnyt oikeudellisen virheen hyväksyessään keskittymän ensimmäisen vaiheen lopuksi aloittamatta toista vaihetta. Kolmannella kanneperusteellaan kantaja väittää, että päätöksessä on ilmeinen arviointivirhe, koska sitoumukset eivät riitä ratkaisemaan kilpailuongelmia. Neljännellä kanneperusteellaan kantaja väittää, että komissio on tehnyt oikeudellisen virheen, koska se ei ole tutkinut, eivätkö SEB:n Moulinexista maksaman ostohinnan vähäpätöisyys ja Ranskan valtion antama taloudellinen tuki olleet omiaan vahvistamaan SEB:n asemaa.

I Ensimmäinen kanneperuste, jonka mukaan olennaisia menettelymääräyksiä on rikottu, koska komissio on hyväksynyt sen, että SEB on esittänyt sitoumuksia myöhässä

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

119 Kantaja väittää, että riidanalaisessa päätöksessä on muotovirhe, koska siinä on hyväksytty riidanalainen keskittymä sellaisten sitoumusten perusteella, jotka SEB on esittänyt asetuksen mukaisen kolmen viikon määräajan jälkeen, joka alkaa ilmoituksen vastaanottamisesta.

120 Kantaja muistuttaa, että asetuksen N:o 447/98 18 artiklan 1 kohdan mukaan "[ensimmäisen vaiheen aikana] sitoumukset — — on annettava komissiolle tiedoksi kolmen viikon kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta". Kantaja lainaa lisäksi komission korjaustoimenpiteistä antaman tiedonannon 37 kohtaa, jossa todetaan seuraavaa:

"Koska I vaiheen korjaustoimenpiteiden tarkoituksena on ratkaista yksinkertaisella tavalla helposti tunnistettavissa oleva kilpailuongelma, ehdotettuihin sitoumuksiin voidaan hyväksyä ainoastaan pieniä muutoksia. Muutokset ovat suoraan seurausta kuulemismenettelystä ja ne muodostuvat selvennyksistä, tarkennuksista ja/tai muista parannuksista, jotka varmistavat sitoumusten toimivuuden ja tehokkuuden."

121 Kantaja väittää, että komissio on nyt esillä olevassa asiassa rikkonut asetuksen N:o 447/98 18 artiklaa ja korjaustoimenpiteistä annetun tiedonannon 37 kohtaa, kun se on hyväksynyt SEB:ltä uusia sitoumuksia yli kymmenen päivää asetuksen mukaisen kolmen viikon määräajan päättymisen jälkeen.

122 Kantajan mukaan SEB nimittäin ehdotti 5.12.2001 eli päivänä, jona määräaika sitoumusten esittämiselle päättyi, komissiolle sitoumusta, joka muodostui pelkästään siitä, että tiettyjen tuoteperheiden myynti Moulinex-merkillä olisi lopetettu kahden vuoden ajaksi koko Euroopan talousalueella (riidanalaisen päätöksen 135 perustelukappale). Kantaja toteaa komission itsensä katsoneen, ettei tämäntyyppinen sitoumus mahdollistanut keskittymän aiheuttamien kilpailuongelmien poistamista. Kantajan mukaan tältä osin on oireellista, ettei komissio edes pitänyt tarpeellisena markkinatestin suorittamista sitoumuksen tehokkuuden arvioimiseksi.

123 Kantaja toteaa, että SEB esitti uusia sitoumuksia vasta 18.12.2001 eli viisi viikkoa sen jälkeen, kun keskittymästä oli ilmoitettu, ja että näiden sitoumusten mukaan kolmannelle olisi myönnetty Moulinex-merkkiin kolmen vuoden ajaksi yksinoikeuslisenssi, joka olisi koskenut kaikkien keskittymän kohteena olevien tuoteperheiden myyntiä. Kantaja toteaa lisäksi, että tähän toiseen sitoumusehdotukseen tehtiin juuri ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä olennaisia muutoksia kolmannella sitoumusehdotuksella, minkä perusteella komissio päätyi lopulta hyväksymäänsä ratkaisuun (riidanalaisen päätöksen 129—134 perustelukappale).

124 Kantajan mukaan on siten selvää, että SEB:n toinen ja kolmas sitoumusehdotus poikkesivat luonteensa, ulottuvuutensa ja kestonsa puolesta perustuvanlaatuisesti SEB:n alkuperäisestä ehdotuksesta. Toista ja kolmatta ehdotusta ei näin ollen voida mitenkään pitää sellaisena alkuperäisten sitoumusten pelkkänä parannuksena, jota tarkoitetaan komission tiedonannossa, vaan ne ovat uusia sitoumuksia. Kantajan mielestä komission olisi siten pitänyt menettelyn tässä osassa päättää toisen vaiheen aloittamisesta.

125 Kantaja mainitsee vertailun vuoksi, että asiassa, jonka johdosta komissio antoi 14.3.2000 päätöksen yrityskeskittymän julistamisesta yhteismarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltumattomaksi (asia COMP/M.1672 — Volvo/Scania) (EYVL 2001, L 143, s. 74), Volvo oli päätöksen 359 ja 362 perustelukappaleen mukaan tehnyt ensimmäisen sitoumusehdotuksen tätä

varten säädetyssä määräajassa (tässä tapauksessa toisen vaiheen aikana) ja sitten uuden sitoumusehdotuksen kaksi viikkoa myöhemmin. Komissio kieltäytyi ottamasta näitä jälkimmäisiä sitoumuksia huomioon siitä syystä, että "uudessa ehdotuksessa ei ollut mitään sellaista, mitä Volvo ei olisi voinut sisällyttää kolmen kuukauden määräajassa jätettyyn sitoumusehdotukseen".

126 Komissio toteaa, että väite, jonka mukaan se on "rikkonut olennaisia menettelymääräyksiä hyväksyessään sen, että SEB on esittänyt sitoumuksia myöhässä", on täysin perusteeton.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

127 On muistutettava, että keskittymän osapuolet olivat ensimmäisen vaiheen aikana ehdottaneet komissiolle sitoumuksia kolmesti eli 5.12.2001, 18.12.2001 ja jonakin myöhempänä, tarkemmin määrittelemättömänä ajankohtana, ennen kuin riidanalainen päätös tehtiin 8.1.2002.

128 Näillä sitoumuksilla oli pääpiirteittäin seuraava sisältö:

— 5.12.2001 esitetyn sitoumusten alkuperäisen version (jäljempänä sitoumusten alkuperäinen versio) mukaan ne viisi Moulinex-merkkisten tuotteiden ryhmää, joista oli kysymys, olisi poistettu markkinoilta kaikkialla Euroopan talousalueella kahden vuoden ajaksi

— 18.12.2001 esitetyn sitoumusten muutetun version (jäljempänä sitoumusten muutettu versio) mukaan Moulinex-merkkiin olisi annettu kolmen vuoden ajaksi yksinoikeuslisenssi kaikkien tuoteryhmien osalta Belgiassa, Kreikassa, Alankomaissa ja Portugalissa sekä rasvakeitinten tuoteryhmän osalta Saksassa, Itävallassa, Tanskassa, Norjassa ja Ruotsissa, minkä lisäksi SEB olisi sitoutunut olemaan tulematta markkinoille Moulinex-merkillä yhden vuoden ajan lisenssin voimassaoloajan päättymisen jälkeen ja lisenssinsaajille olisi asetettu hankintavelvollisuus neljän tuoteryhmän osalta

— sitoumusten lopullisen, riidanalaisessa päätöksessä hyväksytyn version (jäljempänä sitoumusten lopullinen versio) mukaan Moulinex-merkkiin annetaan viiden vuoden ajaksi yksinoikeuslisenssi kaikkien pienet kodinkoneet -tuoteryhmien osalta Itävallassa, Saksassa, Belgiassa, Tanskassa, Kreikassa, Norjassa, Alankomaissa, Portugalissa ja Ruotsissa, minkä lisäksi SEB sitoutuu olemaan tulematta markkinoille Moulinex-merkillä kolmen vuoden ajan lisenssin voimassaoloajan päättymisen jälkeen ja lisenssinsaajalle asetetaan Saksassa kahden vuoden pituinen hankintavelvollisuus yhden tuoteryhmän osalta.

129 On todettava, että asetuksen N:o 447/98 18 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Sitoumukset, joita kyseiset yritykset ehdottavat komissiolle asetuksen — — N:o 4064/89 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti ja joihin osapuolet haluavat kyseisen asetuksen 6 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla tehtävän päätöksen perustuvan, on annettava komissiolle tiedoksi kolmen viikon kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta."

130 Koska keskittymästä on nyt esillä olevassa asiassa ilmoitettu 13.11.2001, määräaika, jonka kuluessa sitoumuksia olisi pitänyt ehdottaa komissiolle ensimmäisen vaiheen kuluessa, päättyi asetuksen N:o 447/98 6—9 artiklassa ja 18 artiklan 3 kohdassa määritellyn määräaikojen laskentamenetelmän mukaan 5.12.2001. Tästä seuraa, että sitoumusten alkuperäinen versio toimitettiin komissiolle asetuksen N:o 447/98 18 artiklan 1 kohdassa säädetyssä määräajassa.

131 On kuitenkin kiistatonta, ettei sitoumusten alkuperäinen versio ole se, jonka komissio lopulta hyväksyi riidanalaisessa päätöksessä. Riidanalaisen päätöksen 135 perustelukappaleen mukaan komissio ei nimittäin voinut sitoumusten alkuperäisen version perusteella hälventää kaikkia vakavia epäilyjä keskittymän soveltuvuudesta yhteismarkkinoille, koska alkuperäinen versio ei olisi mahdollistanut Moulinexin korvaamista toisella toimijalla, eikä se koskenut kokonaisuudessaan niitä markkinoita, joilla keskittymistoimi saattoi aiheuttaa vakavia epäilyjä.

132 On kiistatonta, että keskittymän osapuolet ovat toimittaneet sekä sitoumusten muutetun että lopullisen version asetuksen N:o 447/98 18 artiklan 1 kohdassa säädetyn kolmen viikon määräajan päätyttyä. Näissä olosuhteissa on tutkittava, oliko komissiolla oikeus hyväksyä nämä sitoumukset rikkomatta viimeksi mainittua säännöstä.

133 Tutkinnan aluksi on tarkasteltava asetuksen N:o 4064/89 ja asetuksen N:o 447/98 sovellettavia säännöksiä.

134 On todettava, että asetuksen N:o 447/98 18 artiklan 1 kohdan mukaan keskittymän osapuolten on annettava sitoumukset, joihin ne "haluavat [ensimmäisen vaiheen päätteeksi tehtävän] päätöksen perustuvan", komissiolle tiedoksi kolmen viikon kuluessa.

135 On samoin todettava, että asetuksen N:o 4064/89 10 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädetään, että ensimmäisen vaiheen kesto pidennetään kuudeksi viikoksi, jos keskittymään osallistuvat yritykset keskittymästä ilmoitettuaan esittävät tämän asetuksen 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti sitoumuksia, jotka "osapuolet tarkoittavat otettaviksi huomioon" ensimmäisen vaiheen päätteeksi tehtävässä päätöksessä.

136 Näistä säännöksistä ilmenee, että asetuksen N:o 447/98 18 artiklan 1 kohdassa säädetty kolmen viikon määräaika on tarkoitettu määräajaksi, joka sitoo keskittymän osapuolia siten, ettei komissio ole velvollinen ottamaan osapuolten määräajan päättymisen jälkeen esittämiä sitoumuksia huomioon ensimmäisessä vaiheessa. Edellä mainituista säännöksistä ei sitä vastoin ilmene, että komissiota olisi kielletty ottamasta tällaisia myöhässä esitettyjä sitoumuksia huomioon.

137 Jotta voitaisiin ratkaista, onko asetuksen N:o 447/98 18 artiklan 1 kohtaa tulkittava tällä tavalla, kyseisen säännöksen sanamuotoa on kuitenkin tarkasteltava ottaen huomioon tavoitteet, joihin säännöksellä pyritään.

138 Tältä osin on todettava, että kyseisestä säännöksestä on säädetty asetuksessa N:o 447/98, jolla on asetuksen N:o 1310/97 antamisen johdosta kumottu asetuksessa N:o 4064/89 säädetyistä ilmoituksista, määräajoista ja kuulemisista 21 päivänä joulukuuta 1994 annettu komission asetus (EY) N:o 3384/94 (EYVL L 377, s. 1). Asetukseen N:o 4064/89 on asetuksella N:o 1310/97 sisällytetty säännökset, jotka koskevat sitoumusten tarjoamista ensimmäisen vaiheen aikana. Komissio toteaa asetuksen N:o 447/98 16 perustelukappaleessa, että määräajat asetuksessa N:o 4064/89 tarkoitettujen sitoumusten toimittamiselle ovat tarpeen "jotta komissio voisi asianmukaisesti arvioida sitoumukset, joilla pyritään tekemään keskittymästä yhteismarkkinoille soveltuva, ja neuvotella säännöllisesti muiden asianosaisten, kolmansien ja jäsenvaltioiden viranomaisten kanssa".

139 Tästä perustelukappaleesta siis ilmenee, että komissio on asetuksen N:o 447/98 18 artiklan 1 kohdassa säädetyn määräajan käyttöönotolla pyrkinyt varmistumaan siitä, että sillä on käytettävissään tarpeeksi aikaa ehdotettujen sitoumusten arviointiin ja kolmansien kuulemiseen. Vaikka tämän tavoitteen saavuttaminen edellyttääkin väistämättä, että kyseisen säännöksen mukainen määräaika sitoo keskittymän osapuolia, jotta nämä eivät pystyisi ennen ensimmäisen vaiheen päättymistä esittämään sitoumuksia sellaisena ajankohtana, ettei komissiolla ole tarpeeksi aikaa niiden arvioimiseen ja kolmansien kuulemiseen, se ei sitä vastoin millään tavalla edellytä, että tämä määräaika sitoisi myös komissiota, koska tämä pystyy asian olosuhteet huomioon ottaen aivan hyvin arvioimaan, että lyhyempi aika riittää edellä mainittujen arviointien ja kuulemisten suorittamiseen.

140 Tästä seuraa, että asetuksen N:o 447/98 18 artiklan 1 kohta on ymmärrettävä niin, että vaikka keskittymän osapuolet eivät voi velvoittaa komissiota ottamaan huomioon kolmen viikon määräajan jälkeen esitettyjä sitoumuksia ja niihin tehtyjä muutoksia, komissiolla on sitä vastoin oltava toimivalta hyväksyä keskittymä nämä sitoumukset huomioon ottaen siinäkin tapauksessa, että niihin on tehty muutoksia kolmen viikon määräajan päätyttyä, jos se katsoo, että sillä on tarpeeksi aikaa sitoumusten ja muutosten tutkimiseen.

141 Edellä todetusta seuraa näin ollen, että komissiolla oli oikeus hyväksyä sitoumusten muutettu ja lopullinen versio asetuksen N:o 447/98 18 artiklan 1 kohdassa säädetyn kolmen viikon määräajan päätyttyä, koska määräaika ei sitonut sitä.

142 Joka tapauksessa on todettava, että — toisin kuin kantaja väittää — komissio on sitoumukset hyväksyessään noudattanut periaatteita, jotka se on tällä alalla ilmaissut korjaustoimenpiteistä antamassaan tiedonannossa.

143 Tältä osin on aluksi korostettava, että — toisin kuin komissio on vastineessaan antanut ymmärtää — edellä mainittu tiedonanto ei ole täysin vailla oikeudellista sitovuutta. Komission hyväksymät keskittymien valvontaa koskevat tiedonannot nimittäin sitovat sitä, edellyttäen, ettei niillä poiketa perustamissopimuksen määräyksistä ja asetuksen N:o 4064/89 säännöksistä (ks. vastaavasti asia C-382/99, Alankomaat v. komissio, tuomio 13.6.2002, Kok. 2002, s. I-5163, 24 kohta ja asia C-351/98, Espanja v. komissio, tuomio 26.9.2002, Kok. 2002, s. I-8031, 53 kohta). Komissio ei myöskään saa olla noudattamatta itse itselleen asettamiaan sääntöjä (ks. erityisesti asia T-7/89, Hercules Chemicals v. komissio, tuomio 17.12.1991, Kok. 1991, s. II-1711, Kok. Ep. XI, s. II-79, 53 kohta).

144 Komissio on korjaustoimenpiteistä antamansa tiedonannon mukaan kuitenkin todennut seuraavaa:

> "37 Jos arvioinnissa käy ilmi, etteivät ehdotetut sitoumukset ole riittäviä poistamaan sulautuman aiheuttamia kilpailuongelmia, tästä ilmoitetaan osapuolille. Koska I vaiheen korjaustoimenpiteiden tarkoituksena on ratkaista yksinkertaisella tavalla helposti tunnistettavissa oleva kilpailuongelma, ehdotettuihin sitoumuksiin voidaan hyväksyä ainoastaan pieniä muutoksia. Muutokset ovat suoraan seurausta kuulemismenettelystä ja ne muodostuvat selvennyksistä, tarkennuksista ja/tai muista parannuksista, jotka varmistavat sitoumusten toimivuuden ja tehokkuuden."

145 Siltä osin kuin nyt esillä olevassa asiassa on kysymys sitoumusten lopullisella versiolla sitoumusten muutettuun versioon tehdyistä muutoksista, on selvää, että nämä ovat korjaustoimenpiteistä annetun tiedonannon 37 kohdassa tarkoitettuja pieniä muutoksia, mitä kantajakaan ei ole kiistänyt. Sitoumusten aikaisempaan versioon nähden sitoumusten lopullisessa versiossa nimittäin vain pidennetään yksinoikeuslisenssin ja sitä seuraavan, markkinoille tulosta pidättymistä koskevan velvollisuuden kestoa, ulotetaan se neljää jäsenvaltiota koskenut periaate,

jonka mukaan lisenssi koskee kaikkia pieniin kodinkoneisiin kuuluvia tuotteita, koskemaan vielä viittä jäsenvaltiota ja pienennetään hankintavelvollisuuden ulottuvuutta. Koska nämä muutokset koskevat vain sitoumusten muutetussa versiossa määrättyjen velvollisuuksien ajallista, tuotekohtaista ja maantieteellistä soveltamisalaa, niitä voidaan pitää sellaisina pieninä muutoksina, joilla pyritään parantamaan tai tarkentamaan sitoumusten alkuperäistä versiota korjaustoimenpiteistä annetun tiedonannon 37 kohdassa tarkoitetuin tavoin.

146 Siltä osin kuin on kysymys muutetulla versiolla sitoumusten alkuperäiseen versioon tehdyistä muutoksista, joilla Moulinex-merkin markkinoilta vetämistä koskeva velvollisuus muutettiin velvollisuudeksi myöntää kyseistä tavaramerkkiä koskeva yksinoikeuslisenssi, on todettava, että yksinoikeuslisenssin myöntämisestä — aivan kuten tavaramerkin markkinoilta vetämisestä — seuraa, että Moulinex-merkin haltija eli tässä tapauksessa SEB menettää oikeuden käyttää sitä kyseessä olevilla alueilla. Sitä, että yksinoikeuslisenssin myöntäminen sen lisäksi antaa kolmannelle oikeuden käyttää tavaramerkkiä, voidaan tältä osin pitää "parannuksena" pelkkään markkinoilta vetämiseen nähden.

147 Nyt esillä olevassa asiassa on lisäksi todettava, että sitoumusten 1 kohdan c alakohdassa määrätään, että SEB pidättyy käyttämästä Moulinex-merkkiä kolmen vuoden ajan lisenssisopimusten voimassaoloajan päättymisestä. Lisäksi sitoumusten 1 kohdan a alakohdan toisen alakohdan mukaan lisenssinsaajat voivat luopua Moulinex-merkin käytöstä milloin tahansa lisenssin voimassaoloaikana siirtyäkseen lopullisesti omaan tavaramerkkiinsä. Näiden kahden määräyksen mukaan Moulinex-merkki vedetään markkinoilta vähintään kolmeksi vuodeksi ja ainakin teoriassa enintään kahdeksaksi vuodeksi. Tästä seuraa, että — toisin kuin kantaja väittää — sitoumusten lopullisessa versiossa ei pelkästään korvata alkuperäisessä versiossa edellytettyä Moulinex-merkin markkinoilta vetämistä tätä tavaramerkkiä koskevien lisenssien myöntämisellä, vaan siinä vahvistetaan tätä SEB:lle asetettavaa Moulinex-merkin käyttökieltoa velvoittamalla SEB myöntämään lisenssi. Tästä samasta syystä sitoumusten lopullinen versio merkitsee "parannusta" sitoumusten alkuperäiseen versioon nähden.

148 Lisäksi on todettava, että vaikka kolmansia ei ole nimenomaisesti kuultu sitoumusten alkuperäisestä versiosta, parannusta voidaan pitää sellaisena "suora[na]

seurau[ksena] [kolmansien] kuulemismenettelystä", jolla pyritään varmistamaan sitoumusten "toimivuu[s] ja tehokkuu[s]". Kantaja on kilpailijoille osoitetun kyselyn 25. kysymykseen antamassaan vastauksessa nimittäin itse korostanut, että kestävä asema kullakin relevanteista kansallisista tuotemarkkinoista edellyttää kahta erittäin tärkeää seikkaa eli kuluttajien uskollisuutta tavaramerkille ja pääsyä erilaisiin jakeluverkostoihin. Nämä kantajan vastaukseen sisältyvät seikat huomioon ottaen komissio on kolmansien kuulemisen perusteella voinut loogisesti päätellä, että Moulinex-merkkiä koskeva yksinoikeuslisenssi oli suora ratkaisu kolmansien havaitsemiin ongelmiin, koska tällainen lisenssi — toisin kuin pelkkä tavaramerkin markkinoilta vetäminen — mahdollistaa Moulinexin korvaamisen toimijalla, jolla on hallussaan jokin tunnettu merkki ja jolla on pääsy jakelukanaviin.

149 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiakirja-aineistosta ilmenee lisäksi, että De'Longhi on 17.12.2001 päivätyssä, "SEB:n mahdollisia sitoumuksia" koskevassa muistiossa nimenomaisesti todennut komissiolle, että "luovutuksen vaihtoehtona voitaisiin vaatia, että SEB sitoutuu myöntämään Moulinex-merkkiä koskevia lisenssejä kolmansille kaikilla kansallisilla markkinoilla, joilla keskittymällä on erityisen merkittäviä kilpailunvastaisia vaikutuksia". Siitä huolimatta, että De'Longhi on — kuten se on istunnossa todennut — lieventänyt tätä kannanottoa vastatessaan 3.1.2002 päivättyyn sitoumuksia koskevaan kyselyyn, kannanotto on seikka, joka on omiaan osoittamaan, että komissio on järkevästi ajateltuna ja joka tapauksessa ilmeiseen arviointivirheeseen syyllistymättä voinut katsoa, että lisenssiä koskeva sitoumus oli suoraan seurausta kolmansien kuulemisesta, koska De'Longhi oli itse suositellut tätä vaihtoehtoa, ennen kuin SEB ehdotti sitä.

150 Sitoumusten muutettua versiota samoin kuin niiden lopullista versiota voidaan kaikkien näiden syiden perusteella pitää sellaisina pieninä muutoksina, jotka komissio on korjaustoimenpiteistä annetun tiedonannon 37 kohdan mukaan voinut hyväksyä asetuksen N:o 447/98 18 artiklan 1 kohdassa säädetyn määräajan jälkeen.

151 Ensimmäinen kanneperuste on näin ollen hylättävä kokonaisuudessaan.

II Toinen kanneperuste, jonka mukaan komissio on tehnyt oikeudellisen virheen hyväksyessään keskittymän aloittamatta toista vaihetta

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

152 Kantaja väittää, että komissio on tehnyt oikeudellisen virheen, kun se ei ole aloittanut toista vaihetta asetuksen N:o 4064/89 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan perusteella, vaikka edellytykset sille, että keskittymä voitaisiin hyväksyä ensimmäisen vaiheen päätteeksi, eivät olleet täyttyneet, koska SEB:n esittämien sitoumusten perusteella ei voitu selkeästi poistaa kaikkia vakavia epäilyjä keskittymän soveltuvuudesta yhteismarkkinoille.

153 Kantaja muistuttaa, että korjaustoimenpiteistä annetussa tiedonannossa määrätään, että "komissiolle I vaiheessa annettavien sitoumusten [on] oltava riittäviä poistamaan selkeästi — — vakavat epäilyt" keskittymän soveltuvuudesta yhteismarkkinoille. Ensimmäisen vaiheen aikana annetut sitoumukset voivat tarkemmin sanottuna johtaa keskittymän hyväksymiseen toista vaihetta aloittamatta vain seuraavilla edellytyksillä:

— keskittymän aiheuttamat kilpailuongelmat ovat helposti tunnistettavissa

— sitoumukset ovat riittäviä poistamaan selkeästi kaikki vakavat epäilyt, ja niiden tarkoituksena on näin ollen ratkaista tunnistetut kilpailuongelmat yksinkertaisella tavalla

— sitoumukset ovat "suoraan seurausta" kuulemismenettelystä, jonka komissio on toteuttanut markkinoilla olevien toimijoiden ja keskittymän osapuolten keskuudessa.

154 Komissio on korjaustoimenpiteistä antamassaan tiedonannossa siten päätellyt seuraavaa:

"I vaiheessa annetut sitoumukset voidaan hyväksyä vain tietyissä tilanteissa. Kilpailuongelman on oltava niin suoraviivainen ja korjaustoimenpiteiden niin selkeitä, että perusteellinen tutkimus ei ole tarpeen."

155 Kantaja huomauttaa myös, että komissio on edellä mainitussa asiassa Volvo/Scania hylännyt keskittymän osapuolten sitoumusehdotuksen todettuaan seuraavaa:

"Ei voida päätellä, että uusi ehdotus poistaisi selkeällä ja yksiselitteisellä tavalla kaikki havaitut kilpailuongelmat. Koska uudet ehdotukset ovat monimutkaisia, komissiolla ei olisi ollut riittävästi aikaa arvioida niitä asianmukaisella tavalla ennen sulautuma-asetuksen 10 artiklan 3 kohdan mukaisen määräajan päättymistä. Ehdotuksia olisi ollut tarpeen tutkia tarkemmin, ja lisäksi olisi ollut välttämätöntä kuulla asianomaisia kolmansia sulautuma-asetuksen säännösten mukaisesti."

156 Nämä seikat huomioon ottaen kantaja katsoo, ettei komissio voinut oikeudelliseen virheeseen syyllistymättä hyväksyä keskittymää ensimmäisen vaiheen päät-

teeksi. Kantajan mielestä komissio ei nimittäin voinut vain tämän yhden vaiheen päätteeksi katsoa riittävällä varmuudella, että hyväksyttyjen sitoumusten perusteella voitiin hälventää kaikki epäilyt keskittymän soveltuvuudesta yhteismarkkinoille.

157 Kantajan mukaan kolme seikkaa osoittaa, ettei komissio pystynyt ensimmäisen vaiheen päätteeksi toteamaan vaaditulla varmuudella, että annetut sitoumukset olivat riittäviä poistamaan kaikki keskittymästä aiheutuvat kilpailuongelmat.

158 Ensinnäkin kantaja korostaa, että sen tietojen mukaan komissio ei ole milloinkaan aikaisemmin hyväksynyt keskittymää pelkästään tavaramerkkilisenssiä koskevien sitoumusten perusteella, koska komissio käyttää tällaisia sitoumuksia aina muiden korjaustoimenpiteiden, kuten varojen luovutusten, ohessa tai täydennyksenä. Kantaja toteaa tältä osin, että komissio on korjaustoimenpiteistä antamansa tiedonannon 16 kohdassa itse suositellut, että "kun kilpailuongelma johtuu horisontaalisesta päällekkäisyydestä, on luovuttava luovutettavaksi parhaiten soveltuvasta liiketoiminnasta". Kantajan mukaan komissiolla ei näin ollen voinut olla sellaista kokemusta, jonka perusteella se olisi voinut todeta riittävällä varmuudella, oliko pelkkä tavaramerkkilisenssiä koskeva sitoumus omiaan selkeästi poistamaan tunnistetut kilpailuongelmat.

159 Toiseksi kantaja väittää, ettei komissiolla voinut olla riittävää tietämystä hyväksyttyjen sitoumusten tehokkuudesta. Kantaja toteaa, että vaikka komissio pystyy helposti arvioimaan pelkän luovutusta koskevan sitoumuksen vaikutukset, tavaramerkkilisenssiä koskevan sitoumuksen tehokkuutta on sitä vastoin jo luonteenomaisesti vaikeampi arvioida, koska sitoumus riippuu useista muuttujista, kuten lisenssin voimassaoloajasta, siitä, kuinka pitkäksi ajaksi tavaramerkin käytöstä luovutaan lisenssin voimassaoloajan päätyttyä, ja lisenssin tarkasta ulottuvuudesta. Se, että Moulinex-merkkiä koskevia lisenssejä voidaan komission

hyväksymien sitoumusten järjestelmässä myöntää eri tuotteiden ja eri maiden osalta eri yrityksille, on lisäksi omiaan entisestään vaikeuttamaan näiden sitoumusten vaikutuksen arvioimista. Tämän vuoksi kantaja katsoo, ettei komissio voinut perusteellista tutkintamenettelyä suorittamatta kyetä arvioimaan riittävän tarkasti, pystyvätkö ulkopuoliset lisenssinsaajat tai -saaja todella toimimaan keskittymän toteutumisen jälkeen SEB-Moulinexin todellisena vastapainona kunkin tuotevalikoiman osalta ja kussakin niistä maista, joita asia koskee.

160 Kolmanneksi kantaja korostaa, että kysely, jolla pyrittiin arvioimaan SEB:n esittämän sitoumusten muutetun version tehokkuutta, oli osoitettu kolmansille osapuolille 20.12.2001, ja siihen piti vastata viimeistään 21.12.2001. Koska vastausaika oli äärimmäisen lyhyt, asiassa kuullut kolmannet eivät kantajan mielestä missään tapauksessa pystyneet esittämään tarkkaa ja yksityiskohtaista mielipidettä ehdotettujen sitoumusten ennakoitavista vaikutuksista. Kantaja myöntää, että erittäin lyhyt vastausaika voidaan joissakin tapauksissa hyväksyä, kun on kysymys sitoumuksista, joiden vaikutuksia on helppo arvioida, kuten varojen luovutuksista. Sitä vastoin silloin, kun on kysymys monimutkaisista ja kaiken lisäksi harvoin käytetyistä sitoumuksista, yhden päivän pituisen määräajan ei voida missään tapauksessa katsoa riittävän siihen, että kolmannet osapuolet pystyisivät esittämään yksityiskohtaisen mielipiteen.

161 Komissio kiistää, että se olisi tehnyt oikeudellisen virheen, kun se päätti hyväksyä keskittymän ensimmäisen vaiheen lopuksi aloittamatta perusteellista tutkintamenettelyä.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

162 Aluksi on todettava, että siltä osin kuin kantaja väittää, että komissio on tehnyt oikeudellisen virheen, kun se ei ole aloittanut toista vaihetta, vaikka SEB:n esittämät sitoumukset eivät riittäneet poistamaan selkeästi kaikkia vakavia epäilyjä, kantaja kyseenalaistaa taloudellisen arvioinnin, jonka perusteella komissio on

hyväksynyt SEB:n ehdottamat sitoumukset. Tältä osin kanneperuste liittyy kolmanteen kanneperusteeseen, jonka mukaan komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen sen osalta, mahdollistavatko sitoumukset esiin tulleiden kilpailuongelmien poistamisen. Toisen kanneperusteen tätä osaa käsitellään näin ollen kolmannen kanneperusteen yhteydessä.

163 On todettava, että asetuksen N:o 1310/97 8 perustelukappaleen mukaan ensimmäisen vaiheen aikana annetut sitoumukset voidaan hyväksyä, "jos kilpailuongelma on helposti tunnistettavissa ja korjattavissa". Korjaustoimenpiteistä annetun tiedonannon 37 kohdassa on samaten toistettu, että ensimmäisen vaiheen korjaustoimenpiteiden "tarkoituksena on ratkaista yksinkertaisella tavalla helposti tunnistettavissa oleva kilpailuongelma".

164 Nyt esillä olevassa asiassa on todettava kyseessä olevien kilpailuongelmien luonteesta, ettei kantaja ole tunnistanut muita kilpailuongelmia kuin ne, jotka komissio on tunnistanut riidanalaisessa päätöksessä.

165 Tältä osin on lisäksi todettava, että komissio on nyt esillä olevassa asiassa tukeutunut varovaiseen kilpailuanalyysiin. Komissio nimittäin on vastoin keskittymästä ilmoittaneiden osapuolten hallinnollisen menettelyn aikana esiin tuomaa kantaa, jonka mukaan markkinat ovat maantieteelliseltä ulottuvuudeltaan maailmanlaajuiset, pitänyt riidanalaisen päätöksen 30 perustelukappaleen sanamuodon mukaan "ensimmäisen vaiheen tutkinnan päättyessä — — kaikkein todennäköisimpänä", että maantieteelliset markkinat ovat kansalliset. On samoin todettava, että komissio on arvioidessaan sitä, millainen on uuden yksikön kilpailuasema keskittymän toteuduttua, laskenut yhteen SEB:n ja Moulinexin markkinaosuudet olettaen, ettei Moulinex menetä myyntiään, vaikka tilanne, jossa osto tapahtui, oli omiaan johtamaan tällaisiin menetyksiin ja vaikka on kiistatonta, että Moulinexin tiettyjen mallien myynti oli loppunut. Komissio on riidanalaisen päätöksen 42 perustelukappaleessa siten katsonut, ettei "ainakaan tutkinnan ensimmäisen vaiheen päätteeksi voi[tu] pitää poissuljettuna, että yhdistetty yksikkö pystyy palauttamaan Moulinexin kilpailukyvyn tasolle, jolla se oli ennen yrityssaneerausmenettelyn aloittamista".

166 On näin ollen katsottava, että komissio on tunnistanut keskittymän aiheuttamat kilpailuongelmat tarkasti.

167 Kantaja vetoaa kolmeen seikkaan näyttääkseen toteen, ettei komissio voinut katsoa riittävällä varmuudella, että epäilyt keskittymän soveltuvuudesta yhteismarkkinoille voitiin hälventää ehdotettujen sitoumusten perusteella, ja että komissio on näin ollen tehnyt oikeudellisen virheen hyväksyessään keskittymän ensimmäisen vaiheen päätteeksi. Nämä seikat koskevat ensinnäkin sitoumusten luonnetta, toiseksi sen tietämyksen riittämättömyyttä, joka komissiolla oli sitoumusten tehokkuuden arvioimiseksi, ja kolmanneksi määräaikaa, jonka kuluessa kolmansien osapuolten oli esitettävä huomautuksensa sitoumuksista.

168 Ensinnäkin siltä osin kuin on kysymys ehdotettujen sitoumusten luonteesta, on muistutettava, että nyt esillä olevassa asiassa sitoumukset muodostuvat siitä, että yhdeksässä jäsenvaltiossa tehdään sopimuksia, joilla annetaan Moulinex-merkkiin viideksi vuodeksi yksinoikeuslisenssi kaikkien kyseessä olevien 13 tuotteen osalta, ja siitä, että SEB-konserni sitoutuu lisenssisopimuksen voimassaoloaikana ja kolmen vuoden aikana sen päättymisestä pidättymään kaikesta Moulinex-merkillä tapahtuvasta myynnistä.

169 Sen enempää asetuksessa N:o 4064/89 kuin korjaustoimenpiteistä annetussa tiedonannossa ei säädetä tai määrätä nimenomaisesti, minkätyyppisiä sitoumuksia voidaan tai pitää hyväksyä toisen vaiheen päätteeksi tai ensimmäisessä vaiheessa. Koska asetuksella N:o 4064/89 pyritään estämään sellaisten markkinarakenteiden luominen tai vahvistaminen, jotka ovat omiaan olennaisesti estämään tehokasta kilpailua yhteismarkkinoilla, ehdotettujen sitoumusten on kuitenkin oltava luonteeltaan sellaisia, että komissio voi niiden perusteella katsoa, ettei keskittymällä luoda tai vahvisteta määräävää asemaa. Ensimmäisen ja toiseen vaiheen aikana annetut sitoumukset eivät tältä osin poikkea toisistaan luonteeltaan, vaikka ensin mainittujen on se huomioon ottaen, ettei ensimmäisen

vaiheen aikana tehdä perusteellista markkinatutkimusta, paitsi mahdollistettava sen toteaminen, ettei keskittymällä luoda tai vahvisteta määräävää asemaa, oltava sen lisäksi riittäviä poistamaan selkeästi kaikki epäilyt tältä osin.

170 Vaikka varojen luovutus usein on asianmukaisin korjaustoimenpide, jolla kilpailuongelma voidaan poistaa helposti erityisesti silloin, kun on kysymys horisontaalisesta päällekkäisyydestä, ei voida automaattisesti katsoa, ettei lisenssisopimus voi olla asianmukainen toimenpide tunnistettujen kilpailuongelmien korjaamiseen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on asiassa T-102/96, Gencor v. komissio, 25.3.1999 antamassaan tuomiossa (Kok. 1999, s. II-753, 319 kohta) siten myöntänyt, että "ei — — voida automaattisesti sulkea pois sitä, että määräävän aseman syntyminen ja vahvistuminen voitaisiin estää myös ensi näkemältä käyttäytymiseen liittyvillä sitoumuksilla, kuten tavaramerkin käyttämättä jättämisellä tietyksi aikaa tai sellaisen mahdollisuuden antamisella, että kilpailijat saavat käyttää keskittymän tuloksena syntyvän yrityksen tuotantokapasiteettia, tai yleisemmin mahdollisuudella käyttää olennaista infrastruktuuria syrjimättömillä edellytyksillä".

171 Se kantajan tähdentämä seikka, ettei komissio ole milloinkaan aikaisemmin hyväksynyt keskittymää pelkästään tavaramerkkilisenssiä koskevien sitoumusten perusteella, on merkityksetön. Komissiota ei nimittäin voida arvostella SEB:n ehdottamien sitoumusten hyväksymisestä pelkästään siitä syystä, ettei se ole milloinkaan aikaisemmin hyväksynyt keskittymää pelkästään tavaramerkkilisenssiä koskevien sitoumusten perusteella, jos tällaisilla sitoumuksilla pystytään poistamaan tunnistetut kilpailuongelmat tehokkaasti. Tätä sitoumusten sisältöön liittyvää kysymystä tarkastellaan sitoumusten riittämättömyyttä koskevan kanneperusteen yhteydessä.

172 Asiakirja-aineistosta ilmenee lisäksi, että useat kolmannet osapuolet, muun muassa De'Longhi, ovat hallinnollisen menettelyn kuluessa sitä paitsi ilmoittaneet komissiolle, että lisenssisopimus saattaa tietyillä ehdoilla riittää nyt esillä olevassa asiassa tunnistettujen kilpailuongelmien poistamiseen (ks. edellä 149 kohta).

173 On kiistatonta, että tavaramerkit ovat ensiarvoisen tärkeitä alalla, johon keskittymä vaikuttaa, ja että ne ovat eräs tärkeimmistä kuluttajien valintapäätökseen vaikuttavista tekijöistä. Moulinexista tehdyt ostotarjoukset koskivat sitä paitsi lähes yksinomaan konsernin tavaramerkkejä eivätkä tuotantoyksiköitä, ja kantaja oli itsekin osoittanut kiinnostusta ennen kaikkea Krups-merkin ostamiseen. Ei ole kiistetty, että aineellisen omaisuuden luovutus olisi nyt esillä olevassa asiassa vaikuttanut kilpailun rakenteeseen vain vähän. Tavaramerkkioikeuksista muodostuvan aineettoman omaisuuden luovutuksen vaatiminen olisi puolestaan merkinnyt itse asiassa sitä, että keskittymä olisi kielletty osittain, mikä olisi ollut suhteellisuusperiaatteen vastaista, jos SEB-Moulinexin määräävän aseman luominen tai vahvistaminen olisi pystytty estämään tavaramerkkiin annettavaa lisenssiä koskevilla sitoumuksilla.

174 On todettava, ettei kantaja ole näyttänyt toteen, ettei komissio kyennyt arvioimaan, pystyvätkö ulkopuoliset lisenssinsaajat tai -saaja toimimaan SEB-Moulinexin todellisena vastapainona. Tältä osin on huomautettava, että komissio on päinvastoin sisällyttänyt sitoumusten lopulliseen versioon lisenssinsaajan ominaisuuksia koskevan perustelukappaleen ja edellyttänyt, että sen on hyväksyttävä lisenssinsaaja tai -saajat, että lisenssinsaaja- tai -saajat ovat elinkelpoisia ja riippumattomia ja että sillä tai niillä on pätevyys tehokkaan kilpailun harjoittamiseen relevanteilla markkinoilla.

175 Lopuksi on todettava, että — toisin kuin kantaja väittää — SEB:n ehdottamista sitoumuksista ilmenee, ettei yhdessä maassa voi olla useita lisenssinsaajia, koska sitoumusten 1 kohdan a alakohdassa määrätään nimenomaisesti, että lisenssi antaa yksinoikeuden kussakin kyseessä olevista jäsenvaltioista, ja koska sitoumusten 1 kohdan c alakohdassa määrätään, että lisenssi koskee kaikkia pieniä kodinkoneita ja ettei lisenssinsaaja tai SEB voi käyttää Moulinex-merkkiä muissa tuotteissa.

176 Mitä tulee toiseksi väitteeseen, jonka mukaan komissiolla ei voinut olla riittävää tietämystä hyväksyttyjen sitoumusten tehokkuudesta, riittää, kun todetaan, että vaikka tavaramerkkiä koskevan lisenssin tehokkuus riippuu useista tekijöistä, joita on vaikeampi valvoa kuin varojen luovutusta, ei voida kuitenkaan pitää

automaattisesti mahdottomana, että komissio kykenisi sen osalta arvioimaan asiassa merkityksellisiä muuttujia ensimmäisen vaiheen yhteydessä.

177 On lisäksi todettava, että komissio on nimenomaan ottanut huomioon kaikki kantajan mainitsemat arviointiperusteet ja että se on voinut testata niitä markkinoilla. Komissio on oman tutkintansa ja asiassa kuultujen kolmansien osapuolten vastausten johdosta pystynyt paremmin tunnistamaan alun perin ehdotettujen sitoumusten puutteet ja tekemään näihin sitoumuksiin tarvittavat parannukset lisenssin voimassaoloajan osalta, sen osalta, kuinka pitkäksi ajaksi tavaramerkin käytöstä luovutaan lisenssin voimassaoloajan päätyttyä, ja lisenssin tarkan ulottuvuuden osalta. Sitoumusten lopullisessa versiossa määrätään siten erityisesti seuraavaa:

— lisenssisopimuksen voimassaoloaikaa ja sitä seuraavaa kilpailukieltoaikaa, joista ensin mainitun piti alun perin olla kolme vuotta ja jälkimmäisen yksi vuosi, on pidennetty kahdella vuodella (sitoumusten 1 kohdan c alakohdan ensimmäinen alakohta)

— lisenssisopimukset on ulotettu koskemaan kaikkia kyseessä olevia tuotteita ja SEB:tä on kielletty myymästä kyseessä olevissa yhdeksässä jäsenvaltiossa mitään tuotteita Moulinex-merkillä (sellaisiakaan tuotteita, joista ei ole kysymys) (sitoumusten 1 kohdan a alakohta ja 1 kohdan c alakohdan toinen alakohta)

— lisenssinsaajilta on (Saksan erityistapausta lukuun ottamatta) poistettu velvollisuus hankkia tietyt kyseessä olevista tuotteista SEB:ltä (sitoumusten 1 kohdan d alakohta)

— lisenssinsaajiksi ehdolla oleville on asetettu vaatimus, että niiden on tällä hetkellä toimittava markkinoilla tai pystyttävä tulemaan niille (sitoumusten 1 kohdan g alakohta).

178 Koska sitoumusten lopullinen versio heijastelee suuressa määrin kolmansien osapuolten esittämää arvostelua, näissä olosuhteissa ei voida katsoa, että sitoumukset olisivat olleet niin laajoja tai monimutkaisia, että komission olisi ollut mahdotonta todeta vaaditulla varmuudella, että tehokas kilpailu palautuu markkinoille. On myös todettava, että komission hyväksymät sitoumukset olivat samasta syystä niin täsmällisiä, että komissio pystyi arvioimaan kaikkia niiden osatekijöitä.

179 Siltä osin kuin on kolmanneksi kysymys kolmansille osapuolille huomautusten esittämistä varten asetetusta määräajasta, on muistutettava, että komissio määrää korjaustoimenpiteistä antamansa tiedonannon 34 kohdassa seuraavaa:

"Sitoumusehdotusten on täytettävä seuraavat vaatimukset, jotta ne voivat olla sulautuma-asetuksen 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun päätöksen perusteena:

a) Ne on esitettävä määräajassa, viimeistään kolmen viikon määräajan viimeisenä päivänä.

— —

Samaan aikaan kun osapuolet toimittavat sitoumukset, niiden on toimitettava markkinatestiä varten sitoumuksista toisinto, joka ei ole luottamuksellinen."

180 Kantaja arvostelee sitä, että sen on täytynyt esittää huomautuksensa sille 20.12.2001 toimitetusta sitoumusten muutetusta versiosta viimeistään 21.12.2001. Kuten komissio on korostanut, asiakirja-aineistosta kuitenkin ilmenee, että väite ei perustu tosiseikkoihin, koska komission kirjeessä todetaan nimenomaisesti, että määräaika päättyy 2.1.2002 eikä 21.12.2001. Tästä seuraa, että kolmansilla osapuolilla, muun muassa kantajalla, on ollut 12 päivää sitoumusten muutettua versiota koskevien huomautustensa esittämiseen. Tämä määräaika on selvästi pidempi kuin mikä on tarpeen, kun otetaan huomioon erityisesti keskittymien valvontaa koskevan menettelyn nopeuteen liittyvät pakottavat vaatimukset. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on edellä mainitussa asiassa Kaysersberg vastaan komissio antamassaan tuomiossa hyväksynyt 24 tunnin määräajan, jonka kuluessa kolmansien osapuolten oli otettava kantaa sitoumusten uuteen versioon. On lisäksi huomautettava, että vaikka kantaja riitauttaa ajan, joka sille on annettu viimeisiä sitoumusehdotuksia koskevien huomautusten esittämistä varten, se ei kuitenkaan kiistä sitä, että se on sille annetusta lyhyestä määräajasta huolimatta pystynyt esittämään kirjallisia huomautuksia sitoumusten muutetusta versiosta. Lopuksi on todettava, ettei kantaja ole tuonut esiin mitään sellaista seikkaa, joka osoittaisi, millä tavoin pidempi määräaika olisi antanut sille mahdollisuuden esittää sellaisia seikkoja, joiden johdosta riidanalainen päätös olisi erilainen. Tältä osin on aihetta todeta, että kantaja on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esittänyt pääasiallisesti samat moitteet kuin hallinnollisessa menettelyssä. Näissä olosuhteissa on katsottava, että komissio on tehnyt riidanalaisen päätöksen täysin tietoisena kaikista asiaan vaikuttavista seikoista kuultuaan kolmansia osapuolia hyödyllisellä tavalla siitä, kuinka tehokkaasti ehdotetuilla toimenpiteillä pystytään poistamaan tunnistetut kilpailuongelmat.

181 Edellä todetusta seuraa, etteivät kyseessä olevat kilpailuongelmat tai SEB:n ehdottamien sitoumusten luonne taikka kolmansille osapuolille asetettu määräaika estäneet komissiota katsomasta, että vakavat epäilyt voitiin hälventää ensimmäisen vaiheen päätteeksi.

182 Edellä todetusta seuraa, että kanneperuste, jonka mukaan komissio on tehnyt oikeudellisen virheen, kun se ei ole aloittanut toista vaihetta, on hylättävä.

III Kolmas kanneperuste, jonka mukaan on tapahtunut ilmeinen arviointivirhe, koska sitoumukset eivät riittäneet ratkaisemaan aiheutuneita kilpailuongelmia

183 Kantaja väittää, että riidanalaisessa päätöksessä on ilmeinen arviointivirhe, koska SEB:n antamat sitoumukset eivät riitä ratkaisemaan keskittymän aiheuttamia kilpailuongelmia.

184 Tässä kanneperusteessa on viisi osaa. Kantaja katsoo seuraavista syistä, että komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen:

— tavaramerkkilisenssiä koskeva sitoumus ei luonteensa puolesta ole omiaan poistamaan keskittymän aiheuttamia kilpailuongelmia

— sitoumusten kesto on liian lyhyt

— sitoumus, joka koskee hankintoja Saksan markkinoilla, ja ehdot, jotka liittyvät hankintamahdollisuuteen kaikkien lisenssinsaajien osalta, vahvistavat SEB-Moulinexin asemaa

— se, että komissio on hyväksynyt, että eri yritykset voivat hyödyntää samaa tavaramerkkiä Euroopan unionin alueella, on omiaan johtamaan siihen, että SEB-Moulinex ja lisenssinsaaja tai -saajat harjoittavat salaista yhteistyötä

— eräiden markkinoiden osalta ei ole määrätty mitään sitoumusta, vaikka niillä esiintyy vaikeita kilpailuongelmia.

185 De'Longhi väittää lisäksi, että sitoumuksilla jaetaan markkinat Moulinex-merkin osalta.

Kanneperusteen ensimmäinen osa, jonka mukaan tavaramerkkilisenssiä koskeva sitoumus ei luonteensa puolesta ole omiaan poistamaan keskittymän aiheuttamia kilpailuongelmia

A Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

186 Kantaja katsoo, että tavaramerkkilisenssiä koskeva sitoumus ei luonteensa puolesta ole omiaan poistamaan kilpailuongelmia nyt esillä olevassa asiassa. Pelkällä tavaramerkkilisenssiä koskevalla sitoumuksella ei pystytä kompensoimaan niitä kielteisiä vaikutuksia, joita aiheutuu siitä, että yrityksellä on — Ranskaa lukuun ottamatta — noin 40 prosentin markkinaosuus pienten keittiökodinkoneiden markkinoilla, kun nämä markkinat otetaan huomioon kokonaisuutena.

187 Kantaja huomauttaa, että komissio on korjaustoimenpiteistä antamassaan tiedonannossa itse korostanut seuraavaa:

— kun kilpailuongelma johtuu horisontaalisesta päällekkäisyydestä, on luovuttava luovutettavaksi parhaiten soveltuvasta liiketoiminnasta (16 kohta)

— poikkeustapauksissa sellaisen kokonaisuuden luovutus, joka käsittää ainoastaan tuotemerkit ja niihin liittyvän tuotantoon tarvittavan omaisuuden, voi joskus riittää luomaan edellytykset tehokkaalle kilpailulle. Tällaisissa tapauksissa on kuitenkin saatava "komissio — — vakuuttuneeksi siitä, että ostaja voi integroida kyseiset omaisuuserät toimintaansa tehokkaasti ja välittömästi" (18 kohta).

188 Kantaja huomauttaa, ettei komissio sitä vastoin ole tässä tiedonannossa tarkoittanut, että tavaramerkkilisenssi voisi yksinään poistaa horisontaalisiin päällekkäisyyksiin liittyvät ongelmat. Komissio ei myöskään ole milloinkaan aikaisemmin määrännyt sitoumukseksi tavaramerkkilisenssiä koskevaa toimenpidettä, johon ei liity muita korjaustoimenpiteitä, kuten tavaramerkkien tai toimintojen luovutusta, tuotantokapasiteetin luovutusta ja luovutettuun teollisuuslaitokseen liittyvän markkinointi- ja hallintohenkilöstön sekä työvoiman osan siirtoa (ks. esim. neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 mukaisessa menettelyssä yrityskeskittymän julistamisesta yhteismarkkinoille ja Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen toimintaan soveltuvaksi 16 päivänä tammikuuta 1996 tehty komission päätös 96/435/EY (asia IV/M.623 — Kimberly-Clark/Scott) (EYVL L 183, s. 1)).

189 Kantaja viittaa esimerkkinä keskittymän julistamisesta yhteismarkkinoille soveltuvaksi 27 päivänä heinäkuuta 2001 tehtyyn komission päätökseen (asia IV/M.2337 — Nestlé / Ralston Purina) (EYVL C 239, s. 8), jossa komissio on vaatinut sellaisia tavaramerkkien luovutusta koskevia sitoumuksia, jotka ovat omiaan poistamaan keskittymän osapuolten toimintojen horisontaaliset pääl-

lekkäisyydet ja asettamaan uuden yksikön markkinaosuuden tasolle, joka vastaa Ralston Purinalla juuri ennen keskittymää ollutta markkinaosuutta. Kantajan mukaan komissio on lisäksi vaatinut kaikkien sitoumusten kohteena olevaan tuotevalikoimaan kuuluvien tuotteiden luovuttamista niin, ettei tavaramerkin ostaja joudu Nestlé / Ralston Purinan epäsuoran kilpailun kohteeksi. Komissio päätti samanlaisista toimenpiteistä edellä mainitussa asiassa Kimberly-Clark/ Scott.

190 Komissio kiistää, ettei tavaramerkkilisenssiä koskeva sitoumus olisi omiaan poistamaan keskittymän aiheuttamia kilpailuongelmia.

B Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

191 Aluksi on muistutettava, että — kuten edellistä kanneperustetta käsiteltäessä on todettu — ei voida automaattisesti katsoa, ettei käyttäytymiseen liittyvällä sitoumuksella, kuten tavaramerkkilisenssiä koskevalla sitoumuksella, voida poistaa keskittymän aiheuttamia kilpailuongelmia, eikä merkitystä ole sillä, onko komissio jo hyväksynyt keskittymiä pelkästään tavaramerkkilisenssiä koskevien sitoumusten perusteella, vaan sillä, olivatko tällaiset lisenssit nyt esillä olevassa tapauksessa omiaan estämään määräävän aseman syntymisen tai vahvistumisen.

192 Tältä osin on kiistatonta, että tavaramerkit ovat relevanteilla markkinoilla keskeisin kilpailutekijä. Useat valmistajat ovat sitä paitsi päättäneet ulkoistaa tuotantonsa kokonaan tai osittain ja säilyttää itsellään vain tavaramerkit, myyntihenkilöstön ja markkinointiryhmät.

193 Kiistatonta on lisäksi, että koska pienten kodinkonetuotteiden keskimääräinen elinikä on noin kolme vuotta, viiden vuoden pituinen tavaramerkkilisenssi, jonka

päättymistä seuraavien kolmen vuoden ajan SEB pidättyy kaikesta pienten kodinkoneiden myynnistä Moulinex-merkillä, antaa lisenssinsaajille tilaisuuden siirtää Moulinex-merkkisten tuotteiden asiakkaat lisenssinsaajien omien merkkien asiakkaiksi. Näin on etenkin kun sitoumusten sanamuodon mukaan lisenssinsaajan tai -saajien on oltava elinkelpoisia ja riippumattomia toimijoita, joilla on pätevyys tehokkaan kilpailun harjoittamiseen relevanteilla markkinoilla ja joilla on joka tapauksessa oltava komission hyväksyntä.

194 On myös muistutettava, että tavaramerkkilisenssin myöntäminen on korjaustoimenpide, jonka keskittymän ulkopuoliset kolmannet ovat tuoneet esiin ja jota ne ovat pyytäneet. Tätä korjaustoimenpidettä on siis pidetty soveltuvana nyt esillä olevassa asiassa ilmenneiden kilpailuongelmien poistamiseen.

195 Tästä seuraa, että SEB:n tarjoamat tavaramerkkiä koskevat sitoumukset voivat olla omiaan poistamaan keskittymän aiheuttamat kilpailuongelmat, jollei sitoumuksen keston riittävyyttä koskevasta kysymyksestä, jota tarkastellaan jäljempänä, muuta johdu.

196 Kantajan mainitsemilla esimerkeillä ei voida kyseenalaistaa tämän päätelmän pätevyyttä. Yhtäältä on todettava, että useat kantajan väitteistä ovat virheellisiä tosiseikkojen osalta. SEB-Moulinexin keskimääräiset markkinaosuudet pienten kodinkoneiden alalla Euroopassa ovat alle 30 prosenttia eivätkä siis 40:ää prosenttia. Samoin on todettava, ettei komissio asiassa Nestlé/Ralston Purina vaatinut tavaramerkkien luovutuksia Espanjan markkinoiden osalta, vaan se hyväksyi kahdesta vaihtoehdosta sitoumukset, joiden mukaan keskittymän osapuolet suostuivat myöntämään tavaramerkkilisenssejä yhteensä noin kahdeksaksi vuodeksi (kahdessa vaiheessa), mikä mahdollisti uuden tavaramerkin vakiinnuttamisen markkinoilla (em. asia Nestlé/Ralston Purina, päätöksen 68 perustelukappale). Toisaalta on joka tapauksessa todettava, ettei kantaja ole

näyttänyt toteen, että markkinat ja näiden keskittymien aiheuttamat ongelmat olisivat ominaispiirteiltään olleet perustuvanlaatuisesti samankaltaisia kuin nyt esillä olevassa asiassa. Vaikka pidettäisiin toteen näytettynä, että komissio on katsonut, etteivät pelkästään tavaramerkkilisenssejä koskevat sitoumukset olleet omiaan poistamaan tietyn keskittymän aiheuttamia kilpailuongelmia, se ei merkitse sitä, etteivät tällaiset sitoumukset riittäisi poistamaan määräävän aseman syntymistä tai vahvistamista koskevaa vaaraa, joka aiheutuu toisesta keskittymästä, joka toteutetaan toisilla, ominaispiirteiltään erilaisilla markkinoilla.

Kanneperusteen toinen osa, jonka mukaan komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen hyväksyessään sitoumuksia, joiden kesto on liian lyhyt

A Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

197 Kantaja väittää, että komission hyväksymien sitoumusten kesto on liian lyhyt. Kantajan mukaan tehokkaaseen kilpailuun palaaminen nimittäin edellyttää, että sillä, joka mahdollisesti hankkii Moulinex-merkin, on keinot kehittää kyseisiä tavaramerkkejä ja että sitä kannustetaan siihen. Komissio on riidanalaisessa päätöksessä (36 perustelukappale) sitä paitsi myöntänyt itse, että "tavaramerkit ovat eräs tärkeimmistä kuluttajien valintapäätökseen vaikuttavista tekijöistä ja siten yksi tärkeimmistä tekijöistä pienten kodinkoneiden tuottajien välisessä kilpailussa". BaBylissin mukaan tämä kanta on perusteltu sen vuoksi, että alalla, jolla tuotteiden tekniset ominaisuudet eivät ole kuluttajan ostopäätöksen kannalta ratkaiseva tekijä, tavaramerkin imagolla on keskeinen osa, kun valmistajat yrittävät saada asiakaskunnan pysymään uskollisena.

198 Kantajan mukaan tavaramerkkien tunnettuus on tässä yhteydessä eräs relevanttien markkinoiden tärkeimmistä tekijöistä ja tällaisen tunnettuuden säilyttäminen korkeana edellyttää huomattavia investointeja mainontaan kuluttajien tottumusten muuttamiseksi ja asemansa tukevasti vakiinnuttaneiden toimijoiden

maineesta johtuvien esteiden ylittämiseksi. Kantajan mielestä tällaisten investointien taloudellinen kuolettaminen kestää hyvin kauan, ja se edellyttää, että investointien kaikki hyödyt tulevat investoijille. Kun markkinoilla jo toimivat yritykset voivat tyytyä melko maltillisiin mainontaponnistuksiin, joilla pyritään jo rakennetun imagon säilyttämiseen, markkinoille tulevan uuden toimijan tilanne on eri, erityisesti silloin kun markkinoilla on voimakas konserni, jolla on erittäin tunnettuja tavaramerkkejä.

199 Kantaja väittää, että talousalan julkaisut osoittavat erittäin selvästi, että järkiperäisesti toimivan teollisuusyrityksen investoinnit ovat järjestelmällisesti alimitoitettuja, jos yritys voi toivoa saavansa investointinsa takaisin vain osittain. Yrityksellä, joka hankkii tavaramerkkejä olematta niiden omistaja ja joka siis voi tehdä investointeja niiden tunnettuuden lisäämiseksi tietäen kuitenkin samalla, että se joutuu myöhemmin palauttamaan ne kilpailijalle, ei näin ollen ole mitään houkutusta ylläpitää tai kehittää kyseisiä tavaramerkkejä. Tämä johtaa hankittujen tavaramerkkien hyvin rajuun heikkenemiseen. Lisenssin voimassaoloajan ja sitä välttämättä seuraavan käyttökiellon kestolla on kantajan mukaan siten ratkaiseva merkitys sitoumusten tehokkuudelle.

200 Kantaja mainitsee esimerkkinä, että edellä mainitussa asiassa Kimberly-Clark/Scott, jossa keskittymän johdosta syntyvä yksikkö olisi ollut markkinajohtaja Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin pehmopaperimarkkinoilla ja sen yhteenlaskettu markkinaosuus olisi ollut 50—60 prosenttia, komissio on vaatinut, että kyseessä olleista tavaramerkeistä oli tehtävä lisenssisopimus, jonka kokonaisvoimassaoloaika oli 15 vuotta.

201 Yrityskeskittymän julistamisesta yhteismarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltumattomaksi 10 päivänä lokakuuta 2001 tehdyssä komission päätöksessä K(2001) 3014 lopullinen (asia COMP/M.2283 — Schneider-Legrand) on kantajan mukaan nimenomaisesti hyväksytty tämä lähestymistapa, koska siinä on todettu seuraavaa:

"Komission tutkimus on vahvistanut, että siitä, ettei käytössä ole alusta saakka omaa tavaramerkkiä, aiheutuu haittaa, ja se on osoittanut, että tavaramerkin

hankkija tarvitsisi pitkän ajan (noin seitsemän vuotta) onnistuakseen ehdotetussa tavaramerkin vaihtamisessa. Komission tutkimus osoittaa samansuuntaisesti, että tavaramerkin hankkijaa olisi pitänyt suojata ehdoilla, joiden mukaan alkuperäisellä tavaramerkillä ei saisi tulla relevanteille markkinoille uudelleen yli kymmeneen vuoteen."

202 Kantaja katsoo, että seikkoja, jotka komissio on tuonut esiin asiassa Schneider-Legrand ehdotettujen sitoumusten riittämättömyyden osoittamiseksi, voidaan suoraan soveltaa nyt esillä olevassa asiassa.

203 Kantajan mukaan komissio on näin ollen tehnyt ilmeisen arviointivirheen, kun se on nyt esillä olevassa asiassa katsonut, että sitoumus, jonka mukaan tavaramerkkiin annetaan lisenssi viideksi vuodeksi, yhdistyneenä sitoumukseen, jonka mukaan SEB pidättyy sen jälkeen käyttämästä Moulinex-merkkiä kolmen vuoden ajan, "antaa lisenssinsaajalle mahdollisuuden siirtää Moulinex-tuotteet omalle tavaramerkilleen niin, että SEB:lle aiheutuu vain vähän vahinkoa, koska tämä pystyy tuomaan Moulinex-merkin uudelleen relevanteille markkinoille".

204 Komissio, jota SEB tukee, kiistää tehneensä ilmeistä arviointivirhettä hyväksyessään sitoumukset, joiden kestoa väitetään riittämättömäksi.

B Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

205 Sitoumusten kestoa koskevien kantajan väitteiden tarkastelun aluksi on syytä muistuttaa, että sitoumusten 1 kohdan a alakohdan toisen alakohdan mukaan sitoumuksilla on tarkoitus sallia Moulinex-merkin käyttö yhdessä lisenssinsaajan oman tavaramerkin kanssa, jotta lisenssinsaaja voisi tämän "co-branding"-ajan

kuluessa ja sen jälkeen vakiinnuttaa oman tavaramerkkinsä relevanteilla markkinoilla tai vahvistaa sitä. Tämän tavoitteen toteuttamiseksi lisenssinsaajalla on Moulinex-merkkiä koskevien lisenssien voimassaoloaikana oikeus joko käyttää Moulinex-merkkiä välittömästi yhdessä oman merkkinsä kanssa tai käyttää sitä tilapäisesti sellaisenaan siirtyäkseen "co-brandingiin". Tämän saman määräyksen mukaan lisenssinsaajalla on myös vapaus siirtyä "co-brandingistä" omaan tavaramerkkiinsä milloin tahansa lisenssin voimassaoloaikana.

206 On myös muistutettava, että tämän tavoitteen saavuttamiseksi sitoumusten 1 kohdan g alakohdan kolmannessa alakohdassa määrätään, että lisenssinsaajien on oltava toimijoita, joilla on oma tavaramerkki, joka voidaan yhdistää Moulinex-merkkiin, mutta että ne eivät olla saa pääasiallisesti vähittäismyyntiä harjoittavia toimijoita.

207 Edellä todetusta seuraa, ettei sitoumuksilla pyritä siihen, että kukin lisenssinsaajista voisi hyödyntää Moulinex-merkkiä sellaisenaan, vaan siihen, että lisenssinsaajat voisivat sen siirtymävaiheen aikana, jonka kuluessa niillä on oikeus käyttää omaa tavaramerkkiään Moulinex-merkin yhteydessä, varmistaa siirtymisen Moulinex-merkistä niiden omiin merkkeihin, jotta nämä pystyisivät kilpailemaan Moulinex-merkin kanssa tehokkaasti siirtymävaiheen päättymisen jälkeen, kun SEB:llä on taas oikeus käyttää Moulinex-merkkiä kyseisissä yhdeksässä jäsenvaltiossa.

208 Tästä seuraa, että — toisin kuin kantaja väittää — sitoumusten tarkoituksena ei ole, että kyseisissä yhdeksässä jäsenvaltiossa tuotaisiin markkinoille uusi tavaramerkki, vaan niillä pyritään mahdollistamaan, että lisenssinsaajat pystyvät vakiinnuttamaan oman tavaramerkkinsä Moulinex-merkin kanssa tehokkaasti kilpailevana merkkinä tai vahvistamaan omaa tavaramerkkiään tällaisena merkkinä.

209 On lisäksi todettava, että koska sitoumuksilla pyritään mahdollistamaan, että lisenssinsaajat pystyvät vakiinnuttamaan oman merkkinsä Moulinex-merkin

kanssa tehokkaasti kilpailevana merkkinä tai vahvistamaan sitä tällaisena merkkinä, se kantajan esiin tuoma seikka, että SEB pystyy sen tämänhetkinen vahva markkinaosuus, tavaramerkkivalikoima ja Moulinex-merkin tunnettuus huomioon ottaen helposti tuomaan Moulinex-merkin uudelleen markkinoille kyseisissä yhdeksässä jäsenvaltiossa, on merkityksetön. Kysymys ei nimittäin ole siitä, pystyykö SEB tuomaan Moulinex-merkin uudelleen markkinoille kyseisissä jäsenvaltioissa, mitä on sitä paitsi pidettävä oletusarvona arvioitaessa, ovatko riidanalaisessa päätöksessä hyväksytyt sitoumukset riittäviä, vaan siitä, pystyvätkö lisenssinsaajat vakiinnuttamaan oman asemansa SEB:n tehokkaina kilpailijoina tai vahvistamaan sitä.

210 On näin ollen tutkittava, onko sitoumusten mukainen siirtymävaihe riittävän pitkä tämän tavoitteen saavuttamiseen.

211 Tältä osin on ensinnäkin todettava, että sitoumusten 1 kohdan c alakohdan ensimmäisen alakohdan mukaan kaikki kyseisissä yhdeksässä jäsenvaltiossa tehdyt Moulinex-merkkiä koskevat lisenssisopimukset ovat voimassa viisi vuotta. Edellä mainitun määräyksen ja 1 kohdan c alakohdan toisen alakohdan mukaan SEB lisäksi pidättyy lisenssisopimuksen voimassaoloaikana ja kolmena vuotena sen päättymisen jälkeen myymästä kyseisissä yhdeksässä jäsenvaltiossa Moulinex-merkillä sellaisia pieniä kodinkoneita, jotka kuuluvat johonkin kyseessä olevista 13 tuoteryhmästä, sekä muita kotitalouskäyttöön tarkoitettuja laitteita, jotka eivät kuulu näihin tuoteperheisiin, kuten pölynimureita ja mikroaaltouuneja.

212 Näistä määräyksistä ilmenee, että — toisin kuin kantaja antaa ymmärtää — sitoumusten, joiden mukaan SEB ei saa myydä tuotteita Moulinex-merkillä, kokonaisvoimassaoloaika ei ole viisi vaan kahdeksan vuotta, ja se muodostuu viiden vuoden pituisesta ensimmäisestä ajanjaksosta, jonka kuluessa lisenssinsaajalla on yksinoikeus käyttää Moulinex-merkkiä sellaisenaan tai yhdessä oman merkkinsä kanssa, ja kolmen vuoden pituisesta jälkimmäisestä ajanjaksosta, jonka kuluessa SEB pidättyy kaikesta Moulinex-merkillä tapahtuvasta myynnistä kyseisissä maissa. Tästä seuraa, että SEB menettää kahdeksan vuoden ajaksi oikeuden käyttää Moulinex-merkkiä kyseisissä jäsenvaltioissa.

213 Edellä mainituista määräyksistä ilmenee myös, että Moulinex-merkin käyttö lakkaa kyseisissä yhdeksässä jäsenvaltiossa täysin vähintään kolmeksi vuodeksi ja ainakin teoriassa enintään kahdeksaksi vuodeksi. Sitoumusten sanamuodon mukaan kukin lisenssinsaaja on nimittäin vapaa valitsemaan ajankohdan, jona se päättää siirtyä "co-brandingistä" pelkästään oman tavaramerkkinsä käyttöön. SEB on väliintulokirjelmässään siten huomauttanut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle, että ne, jotka ovat tällä hetkellä ehdokkaina lisenssinsaajiksi, aikovat siirtyä "co-brandingistä" omaan merkkiinsä 3—4 vuoden kuluttua, mistä seuraa, että Moulinex-merkki katoaa kyseisissä jäsenvaltioissa markkinoilta noin viideksi vuodeksi.

214 Se, ettei Moulinex-merkkisiä tuotteita ole myynnissä, antaa lisenssinsaajille tilaisuuden vakiinnuttaa oman tavaramerkkinsä tunnettuus pysyvästi. Se merkitsee myös, ettei SEB pysty automaattisesti valtaamaan Moulinexin asemia takaisin, sitten kun se saa tuoda Moulinex-merkin takaisin relevanteille markkinoille käyttökieltoajan päätyttyä.

215 On lisäksi muistutettava, että komissio on riidanalaisen päätöksen 140 perustelukappaleessa todennut, että pienten kodinkonetuotteiden keskimääräinen elinikä on noin kolme vuotta, mitä kantaja ei ole kiistänyt.

216 Sitoumusten voimassaoloaika vastaa näin ollen melkein kolmea tuotteiden elinkaarta, kun taas jakso, jonka ajaksi Moulinex-merkin käyttö lakkaa kokonaan, vastaa vähintään yhtä tuotteiden elinkaarta.

217 Tältä osin on todettava, että komissio on kantajan sitä kiistämättä todennut perustellusti, että kyseessä olevien tuotteiden lähimarkkinoilla eli suurten kodinkoneiden markkinoilla Whirlpool onnistui siirtymään Philips-merkistä

Whirlpool-merkkiin kolmessa vuodessa vuosina 1990—1993, mikä vastaa tuotteen elinkaarta. Siirtyminen toteutui, vaikka Philips-merkki oli edelleen käytössä ja Philips piti sitä yllä lähimarkkinoilla. Komissio on vertailun vuoksi myös todennut samankaltaisten markkinoiden osalta, että Dyson on saavuttanut Yhdistyneessä kuningaskunnassa markkinajohtajan aseman pölynimurimarkkinoilla alle viidessä vuodessa, että Colgate on yhdessä vuodessa vallannut merkittävän markkinaosuuden sähköhammasharjojen markkinoilla Ranskassa ja että Moulinex, joka ei alun perin toiminut sähkökäyttöisten keittolaitteiden alalla (seurusteluruoanlaittoon tarkoitetut laitteet), on viidessä vuodessa onnistunut saavuttamaan 5—15 prosentin markkinaosuuden Euroopan eri maissa.

218 On myös huomattava, että komissio on keskittymiin suoraan liittyvistä ja niiden kannalta välttämättömistä rajoituksista antamassaan tiedonannossa (EYVL 2001, C 188, s. 5, 15 kohta) todennut, että kun on kysymys yrityksen luovutuksesta, kilpailukiellon, joka asetetaan myyjälle sen varmistamiseksi, että luovutettu omaisuus siirtyy ostajalle täydessä arvossaan, hyväksyttävä kesto on enintään kolme vuotta, jos yrityksen luovutus kattaa asiakaskunnan ja taitotiedon, ja kaksi vuotta, jos luovutus kattaa vain asiakaskunnan. Nyt esillä olevassa asiassa SEB kuitenkin pidättyy käyttämästä Moulinex-merkkiä lisenssinsaajille osoitetuilla alueilla kahdeksan vuoden ajan.

219 Toisin kuin kantaja väittää, lisenssinsaaja ei suinkaan järjestelmällisesti alimitoita investointejaan sen vuoksi, ettei se omista tavaramerkkiä, vaan sillä on päinvastoin houkutus investoida voimakkaasti oman, itse omistamansa tavaramerkin kehittämiseen, kun se on ensin käyttänyt hyväkseen Moulinex-merkin tukea tuodessaan oman tavaramerkkinsä markkinoille tai vahvistaessaan sitä. Koska sitoumuksilla ei pyritä siihen, että Moulinex-merkkiä hyödynnettäisiin viiden vuoden ajan, vaan siihen, että Moulinex-merkistä pystyttäisiin siirtymään muihin tavaramerkkeihin, lisenssinsaajalla tai -saajilla on täysi intressi investoida omaan tavaramerkkiinsä pidentääkseen ajallisesti niitä etuja, joita Moulinex-merkin hyödyntämisestä on saatu alkuvuosina. Aika, jona molempia tavaramerkkejä käytetään yhdessä, on siis vain tarpeellinen vaihe siirryttäessä lisenssinsaajan omaan tavaramerkkiin. Näissä olosuhteissa investointi tuottaa sitoumusten mukaisen kahdeksan vuoden ajan jälkeenkin, eikä tuotto lakkaa ajankohtana, jona SEB pystyy jälleen käyttämään Moulinex-merkkiä.

220 Toiseksi on todettava, että sitoumusten 1 kohdan g alakohdan ensimmäisen alakohdan mukaan lisenssinsaajien on oltava "elinkelpoisia toimijoita, jotka tällä hetkellä toimivat markkinoilla tai pystyvät tulemaan niille ja jotka ovat riippumattomia ja vailla mitään yhteyttä SEB-konserniin ja joilla on tarvittava pätevyys ja motivaatio aktiivisen ja tehokkaan kilpailun harjoittamiseen relevanteilla markkinoilla". Kuten edellä on todettu, sitoumusten 1 kohdan g alakohdan kolmannessa alakohdassa määrätään lisäksi, että lisenssinsaajilla on oltava oma tavaramerkki, joka voidaan yhdistää Moulinex-merkkiin, mutta että ne eivät saa olla pääasiallisesti vähittäismyyntiä harjoittavia toimijoita.

221 On todettava, että kun näissä määräyksissä määrätään, että lisenssejä myönnetään vain toimijoille, jotka jo toimivat markkinoilla tai pystyvät tulemaan niille nopeasti ja joilla on oma tavaramerkki, määräykset edistävät tehokkaasti sitä, että lisenssinsaajista tulee sitoumuksissa määrätyssä ajassa tehokkaita kilpailijoita. Tätä vahvistaa vielä se, että sitoumusten 1 kohdan g alakohdan kolmannen alakohdan mukaan pääasiallisesti vähittäismyyntiä harjoittavat toimijat on siitä huolimatta, että niillä on omia tavaramerkkejä, kuitenkin suljettu pois Moulinex-merkkiä koskevan lisenssin mahdollisten saajien joukosta. Komissio on riidanalaisen päätöksen 27 perustelukappaleen d alakohdassa ja 37 perustelukappaleessa nimittäin todennut, että näiden toimijoiden omilla tavaramerkeillä eli niin sanotuilla jälleenmyyjien tavaramerkeillä on vain vähäinen merkitys relevanteilla markkinoilla, mitä kantaja ei ole kiistänyt.

222 Nämä seikat huomioon ottaen on katsottava, ettei komissio ole tehnyt ilmeistä arviointivirhettä katsoessaan, että sitoumusten kesto riittää sen mahdollistamiseen, että Moulinex-merkin lisenssinsaajat pystyvät vakiinnuttamaan oman merkkinsä Moulinex-merkin kanssa tehokkaasti kilpailevana merkkinä tai vahvistamaan sitä tällaisena merkkinä kyseisissä yhdeksässä jäsenvaltiossa.

223 Sitoumusten kestoon kohdistuvat kantajan väitteet on näin ollen hylättävä.

224 Kantajan mainitsemat kaksi päätöstä eivät voi kyseenalaistaa tämän päätelmän paikkansapitävyyttä. Asiassa Kimberly-Clark/Scott ja asiassa Schneider/Legrand kyseessä olleiden kaksien markkinoiden ominaispiirteet eivät nimittäin vastaa nyt esillä olevassa asiassa kyseessä olevien markkinoiden ominaispiirteitä, joten vertailu, johon kantaja on vedonnut, on merkityksetön, kuten edellä on todettu.

225 On siten todettava, että asiassa Kimberly-Clark/Scott sitoumusten pitkä kesto (enintään kymmenen vuotta voimassa oleva lisenssi, johon liittyy viisi vuotta kestävä käyttökielto) oli perusteltu, sillä — kuten komissio on Kimberly-Clarkin sitä kiistämättä todennut — uuden tavaramerkin tuominen WC-paperi-, talouspaperi- ja paperinenäliinamarkkinoille oli erityisen vaikeata sen vuoksi, että oli olemassa vain kaksi tärkeää merkkiä (Kleenex ja Andrex), koska muita merkkejä mainostettiin vain vähän ja asiakaskunnan uskollisuus niitä kohtaan oli vähäistä. Nyt esillä olevassa asiassa on sitä vastoin olemassa vakiintuneita merkkejä, joihin Moulinex-merkin asiakkaat voivat siirtyä.

226 Asiassa Schneider/Legrand ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi komission päätöksen, ja sen lisäksi keskittymän osapuolten ehdotus, jonka mukaan useiden tavaramerkkien käyttöön tarjotaan optiota kolmen vuoden ajaksi, oli hylätty, koska markkinatutkimus oli osoittanut, että tavaramerkin hankkija olisi tarvinnut noin seitsemän vuotta onnistuakseen ehdotetunlaisessa tavaramerkin korvaamisessa, sillä pienjännitetuotteiden elinikä on hyvin pitkä, kun taas pienten kodinkoneiden elinikä on lyhyt. Schneider oli lisäksi ehdottanut, että tavaramerkki olisi samoilla kansallisilla markkinoilla jaettu ja että sekä Schneider että lisenssinsaaja olisivat käyttäneet sitä, kun taas nyt esillä olevassa asiassa samoilla markkinoilla ei ole kahdesta eri yrityksestä peräisin olevia Moulinex-merkkisiä tuotteita, koska sitoumuksissa määrätään yksinoikeuslisenssistä ja lisenssin voimassaoloajan päättymistä seuraavasta Moulinex-merkin käyttökiellosta.

Kanneperusteen kolmas osa, jonka mukaan sitoumus, joka koskee hankintoja Saksan markkinoilla, ja ehdot, jotka liittyvät hankintamahdollisuuteen kaikkien lisenssinsaajien osalta, vahvistavat SEB-Moulinexin asemaa

A Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

227 Kantaja väittää, että siltä osin kuin on kysymys yleiskoneista Saksan osalta, Moulinex-merkin lisenssinsaajalle asetettu velvollisuus, jonka mukaan sen on kahden vuoden ajan hankittava kaikista tähän tuoteperheeseen kuuluvista laitteista SEB:ltä määrä, joka vastaa 65:tä prosenttia Moulinexin vuoden 2000 myynnistä tämän tuoteperheen osalta, on omiaan entisestään vahvistamaan SEB-Moulinexin asemaa Saksan markkinoilla.

228 Kantaja väittää ensinnäkin, että tämän velvollisuuden ansiosta SEB-Moulinexin tuotannolla on taatut myyntimahdollisuudet. Velvollisuuden ansiosta SEB-Moulinex pystyy kasvattamaan suurtuotannon etujaan ja siten alentamaan tuotannon rajakustannusten tasoa.

229 Toiseksi kantaja katsoo, että se, että SEB suostuu toimittamaan lisenssinsaajalle tuotteita niillä keskimääräisillä taloudellisilla ehdoilla, joita SEB-konsernissa sovelletaan tuotantoyhtiöiden ja konserniin kuuluvien myyntiyhtiöiden väliseen sisäiseen myyntiin kyseessä olevalla alueella tai kyseessä olevilla alueilla, estää lisenssinsaajaa käyttämästä halvempia myyntilähteitä, joita se saattaa löytää. Lisenssinsaaja ei näin ollen — päinvastoin kuin SEB — pysty kilpailemaan hinnoilla muutoin kuin tinkimällä katteestaan.

230 Kolmanneksi kantaja katsoo, että toimenpide on omiaan viemään lisenssinsaajalta kaiken houkutuksen ylläpitää teknologisesti innovatiivista tarjontaa, koska sen johdosta markkinajohtaja SEB pystyy määrittämään eri tuotteiden tekniset normit ja siten poistamaan kaiken tuotteiden ominaisuuksiin perustuvan kilpailun.

231 Neljänneksi kantaja katsoo vielä, ettei toimenpide ole lisenssinsaajan toiminnan kannalta välttämätön. Kantaja katsoo erityisesti, että lisenssinsaaja olisi jo sen perusteella, että sille olisi annettu mahdollisuus hankkia tuotteita SEB:ltä, siten kuin muiden maiden osalta on määrätty, pystynyt harjoittamaan toimintaansa, vaikka sillä ei olisi tarvittavaa tuotantokapasiteettia.

232 Näissä olosuhteissa kantaja katsoo, että komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen hyväksyessään sitoumuksen, joka on omiaan johtamaan SEB-Moulinexin aseman vahvistumiseen Saksan markkinoilla.

233 Toissijaisesti kantaja korostaa, että SEB-Moulinexilta suoritettavia hankintoja koskevan sitoumuksen piirteet saattavat olla omiaan rajoittamaan hintakilpailua entisestään relevanteilla markkinasegmenteillä.

234 Kantaja toteaa yhtäältä, että sitoumuksen mukaan lisenssinsaaja voi hankkia SEB-Moulinexilta yhtä tai useampaa tuotetta yhtä tai useampaa maata varten. Kuitenkin siinä tapauksessa, että lisenssinsaaja haluaa hankkia SEB:ltä Moulinexin tuotteita, "näiden hankintojen pitäisi tällöin vastata 65:tä prosenttia Moulinex-merkin myynnistä vuonna 2000" (riidanalaisen päätöksen 132 perustelukappale). BaBylissin mukaan tämän velvollisuuden ansiosta SEB:llä on taatut myyntimahdollisuudet, samalla kuin velvollisuus poistaa lisenssinsaajalta kaiken valinnanvapauden hankintalähteiden osalta.

235 Toisaalta kantaja väittää, että se, että lisenssinsaaja velvoitetaan hankkimaan SEB-Moulinexilta sellainen määrä tuotteita, joka vastaa vähintään 65:tä prosenttia Moulinexin myynnistä vuonna 2000, on omiaan johtamaan SEB-Moulinexin ja lisenssinsaajan myyntihintojen yhdenmukaistumiseen kyseisten tuotteiden osalta. Kantajan mukaan lisenssinsaaja nimittäin jakaa SEB-Moulinexin kanssa kaikki tuotantokustannuksensa, mikä koskee todennäköisesti hyvin merkittävää osaa sen kyseiseen tuotteeseen kohdistuvasta kokonaistarpeesta. Tämänasteinen kustannusrakenteiden samankaltaisuus on omiaan johtamaan kyseessä olevien tuotteiden myyntihintojen joko mekaaniseen tai salaisesta yhteistyöstä johtuvaan yhdenmukaistumiseen, koska hintakilpailua voidaan enää harjoittaa vain myyntikustannusten ja lisenssinsaajan katteen osalta. Kantaja katsoo, että mitä suuremmassa määrin lopputuotteiden myyntimarkkinoita edeltävät markkinat ovat keskittyneet, sitä suurempi on salaisen yhteistyön vaara. Kantajan mukaan komissio on nimenomaisesti tähdentänyt tällaisen vaaran olemassaoloa EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan soveltamisesta horisontaalista yhteistyötä koskeviin sopimuksiin antamissaan suuntaviivoissa (EYVL 2001, C 3, s. 2).

236 Komissio kiistää, että sitoumus, joka koskee hankintoja Saksan markkinoilla, vahvistaisi SEB-Moulinexin asemaa Saksan markkinoilla.

B Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

237 Kantaja riitauttaa pääasiallisesti yhtäältä hankintavelvollisuuden, joka on asetettu Saksaa koskevan lisenssin saajalle yleiskoneiden osalta, ja toisaalta kaikille niille, jotka ovat saaneet lisenssin kyseessä olevissa yhdeksässä jäsenvaltiossa, annetun mahdollisuuden tehdä hankintasopimus yhden tai useamman päätöksessä tarkoitetun tuotteen osalta.

238 Saksaa koskevan lisenssin saajalle asetetun hankintavelvollisuuden osalta on ensinnäkin muistutettava, että päätöksessä, jota kantaja ei ole tältä osin riitauttanut, todetaan, että velvollisuudella pyritään säilyttämään tehtaiden tuotantotoiminta siihen liittyvän työllisyystason turvaamiseksi.

239 Seuraavaksi on huomautettava, että velvollisuus koskee vain yhtä tuotetta eli yleiskoneita vain yhdessä maassa ja vain kahden vuoden ajan. Lisäksi on todettava, ettei komissio ole katsonut, että SEB-Moulinexilla olisi määräävä asema Saksan yleiskonemarkkinoilla, koska uudella yksiköllä on vain 20—30 prosentin osuus näistä markkinoista. On vielä korostettava, että hankintavelvollisuus on rajoitettu 65 prosenttiin Moulinexin vuoden 2000 myynnistä, joten lisenssinsaajalla on edelleen mahdollisuus hankkia kyseistä tuotetta kolmansilta tai valmistaa sitä itse, siltä osin kuin sen myynti ylittää tämän määrän. Teknologiselle innovaatiolle ei näin ollen aiheudu haittaa, koska mikään ei estä lisenssinsaajaa kehittämästä omia tuotteitaan SEB:ltä hankittujen tuotteiden täydennykseksi ja SEB:n toimittamien laitteiden korvaamiseksi, kun otetaan huomioon hankintasitoumuksen lyhyt kesto.

240 Sitoumusten määräys, jonka mukaan SEB:n on myytävä lisenssinsaajalle hinnalla, joka vastaa teollista omakustannushintaa kuluilla lisättynä, ei suinkaan heikennä lisenssinsaajan kilpailukykyä vaan on päinvastoin omiaan varmistamaan, että hinta on lisenssinsaajalle edullinen. On joka tapauksessa todettava, että — toisin kuin kantajan väitteissä oletetaan — SEB ei ole Moulinex-tuotteita koskevan hankintavelvollisuuden sitoman lisenssinsaajan kilpailija, koska SEB ei sitoumusten vuoksi voi myydä Saksan markkinoilla mitään Moulinex-tuotteita lisenssin voimassaoloaikana ja kolmen vuoden aikana sen päättymisen jälkeen.

241 Tästä seuraa, että senkaltainen rajoitettu hankintavelvollisuus, josta on määrätty sitoumuksessa, ei vastoin kantajan väitteitä vahvista SEB-Moulinexin asemaa eikä heikennä lisenssin tehokkuutta.

242 Väitteestä, joka koskee SEB:ltä tehtäviä hankintoja muiden kuin Saksan yleiskonemarkkinoiden osalta, riittää, kun todetaan, että kyse ei ole lisenssinsaajille asetetusta velvollisuudesta vaan pelkästä mahdollisuudesta, jota lisenssinsaajat voivat vapaasti käyttää omien intressiensä mukaan. Se, että lisenssinsaajat ovat tätä mahdollisuutta käyttäessään velvollisia hankkimaan tietyn vähimmäismäärän tuotteita, ei kyseenalaista sitä, että määräys on arvostelun ulkopuolella.

243 Tästä seuraa, että kantajan väite on hylättävä.

Kanneperusteen neljäs osa, jonka mukaan se, että komissio on hyväksynyt, että eri yritykset voivat hyödyntää Moulinex-merkkiä Euroopan unionin eri maissa, on omiaan johtamaan siihen, että SEB-Moulinex ja lisenssinsaaja tai -saajat yhteensovittavat käyttäytymisensä

A Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

244 Kantajan mukaan se, että komissio on hyväksynyt, että eri yritykset voivat hyödyntää samaa tavaramerkkiä Euroopan unionin alueella, on omiaan johtamaan siihen, että SEB-Moulinex ja lisenssinsaaja tai -saajat harjoittavat salaista yhteistyötä.

245 Kantaja nimittäin katsoo, ettei yhden tavaramerkin hyödyntämistä ole mahdollista jakaa jäsenvaltioiden alueella luomatta myyntiä, markkinointia ja mainontaa koskevien suunnitelmien yhteensovittamisjärjestelmää ja vaarantamatta tavaramerkin pysyvyyttä. Ranskan talousministeri on erittäin selvästi tuonut

tämän käsityksen esiin asiassa Pernod-Ricard/Coca-Cola (24.11.1999 annettu tuomio, joka koskee Coca-Cola-yhtiön suunnitelmaa hankkia Pernod-Ricard-konsernin varat, jotka liittyvät Orangina-merkkisiin juomiin), ja Ranskan Conseil d'État on vahvistanut käsityksen pätevyyden (Conseil d'État'n 6.10.2000 asiassa Société Pernod-Ricard antama tuomio). Kantajan mukaan komissio on lisäksi perinteisesti korostanut, että markkinoilla, jotka ovat äärimmäisen läheisiä, on tarpeen sovittaa yhteen myyntiä ja markkinointia koskevat lähestymistavat (em. asiassa Schneider/Legrand tehty päätös, 796 perustelukappale).

246 Nyt esillä olevassa asiassa kantaja kuitenkin huomauttaa, ettei komissio ole riidanalaisessa päätöksessä ottanut huomioon sitä salaisen yhteistyön mahdollisuutta, että jos tavaramerkkilisenssejä annettaan eri yrityksille eri maiden ja eri tuotteiden osalta tämä saattaa johtaa salaiseen yhteistyöhön.

247 Komissio väittää, ettei kantajan väite ole perusteltu.

B Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

248 On muistutettava, että on kiistatonta, että pienten kodinkoneiden markkinat ovat laajuudeltaan kansalliset. Kuten riidanalaisen päätöksen 27 perustelukappaleessa on todettu, tuotteiden "ominaisuudet" voivat kuluttajien erityispiirteiden ja valintojen vuoksi vaihdella jäsenvaltioittain, asiakkaiden ja tavarantoimittajien väliset suhteet muodostuvat pääasiallisesti kansallisesti, suurimmalla osalla tunnettujen tavaramerkkien tuottajista on omat paikalliset myyntiorganisaatiot eri jäsenvaltioissa ja jakelurakenteet ovat kansalliset.

249 Näissä olosuhteissa komissio on perustellusti katsonut, että eri toimijat, joilla on kullakin oma organisaatio ja markkinointi-, mainonta- ja myyntiorganisaatiostrategia, voivat hyödyntää samaa tavaramerkkiä eri jäsenvaltioissa ja että lisenssinsaaja voi hallinnoida Moulinex-merkkiä SEB:stä riippumattomana ja kehittää omaa tavaramerkkiään tarvitsematta yhteensovittaa toimintaansa SEB:n tai muiden lisenssinsaajien kanssa.

250 On lisäksi todettava, ettei SEB voi myöntää samalla alueella lisenssiä toiselle lisenssinsaajalle eikä itse hyödyntää Moulinex-merkkiä tällä alueella. Näin ollen ei ole aihetta yhteensovittaa kilpailukäyttäytymistä Moulinex-merkin osalta. Komission on lisäksi hyväksyttävä valitut lisenssinsaajat. On vielä todettava, että komissio pystyy joka tapauksessa huolehtimaan, että kantajan esiin tuomat mahdolliset vaarat siitä, että lisenssinsaajat yhteensovittavat käyttäytymistään, torjutaan.

251 Tästä seuraa, ettei kantajan väite ole perusteltu.

252 Kantajan mainitsemat asiat eivät voi kyseenalaistaa tämän päätelmän paikkansapitävyyttä, koska relevanttien markkinoiden ominaispiirteet poikkeavat eri tapauksissa toisistaan täysin. Asiassa Pernod-Ricard/Coca-Cola lisenssinsaajan riippumattomuutta ei ollut näytetty toteen, kun taas nyt esillä olevassa asiassa lisenssinsaajan on oltava riippumaton, jotta komissio voisi hyväksyä sen. Conseil d'État'n mukaan alkoholittomien hiilihapollisten juomien molemmat markkinat eli muualla kuin kotona tapahtuvan kulutuksen markkinat ja elintarvikemarkkinat eivät Ranskassa ollet eristyksissä toisistaan ja kyse oli kaksista läheisistä tuotemarkkinoista eikä, kuten nyt esillä olevassa asiassa, kaksista erillisistä maantieteellisistä markkinoista, jotka ovat laajuudeltaan ja ominaispiirteiltään kansalliset markkinat. Vaara, että lisenssinsaaja ja Coca-Cola-yhtiö yhteensovittavat toimintansa, oli lisäksi kaikkea muuta kuin poissuljettu, etenkin kun tavaramerkin omistaja edelleen valvoi tuotteiden laatua ja huolehti pakkaamisesta ja mainonnasta. Tämä tilanne ei näin ollen vastaa nyt kyseessä olevaa

keskittymää, koska eri kansalliset markkinat ovat erilliset ja koska lisenssinsaajilla on täysi toimintavapaus tuotteiden laadunvalvonnan osalta sekä pakkaamisen ja mainonnan hoitamisen osalta ja mahdollisuus kehittää omaa tavaramerkkiään oman etunsa mukaisesti.

253 Tästä seuraa, ettei kanneperusteen neljäs osa ole perusteltu.

Kanneperusteen viides osa, jonka mukaan komissio on hyväksynyt keskittymän määräämättä sitoumuksia sellaisten markkinoiden osalta, joilla esiintyy vaikeita kilpailuongelmia

A Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

254 Kantaja arvostelee komissiota siitä, ettei tämä ole määrännyt mitään sitoumusta sellaisten markkinoiden osalta, joilla kuitenkin esiintyy vakavia kilpailuongelmia. Kantaja mainitsee esimerkkinä, että Italian markkinoiden osalta ei ole vaadittu mitään sitoumusta, vaikka SEB-Moulinexilla oli keskittymän toteuduttua 65—75 prosentin osuus vedenkeitinten markkinoista ja 40—50 prosentin osuus seurusteluruoanlaittoon tarkoitettujen laitteiden ja yleiskoneiden markkinoista. Kantaja huomauttaa samaten, että Norjassa SEB-Moulinexilla oli keskittymän toteuduttua 55—65 prosentin osuus rasvakeitinten, espressokeitinten ja seurusteluruoanlaittoon tarkoitettujen laitteiden markkinoista ja 70—80 prosentin osuus pienoisuunien markkinoista.

255 Kantajan mukaan yhtä ongelmallisia tilanteita havaittiin Yhdistyneen kuningaskunnan, Irlannin, Espanjan, Suomen ja Norjan markkinoilla.

256 Kantaja katsoo, etteivät komission vaatimat sitoumukset riitä poistamaan keskittymän aiheuttamia kilpailuongelmia.

257 Kantaja mainitsee vertailun vuoksi, että vastaava markkinaosuus on muilla markkinasegmenteillä johtanut siihen, että komissio on määrännyt sitoumuksia. Kantaja toteaa, että Portugalin osalta on siten vaadittu sitoumusta, kun SEB-Moulinexilla oli keskittymän toteuduttua 65—75 prosentin osuus pienoisuunien, seurusteluruoanlaittoon tarkoitettujen laitteiden ja yleiskoneiden markkinoista ja 40—50 prosentin osuus kahvinkeitinten ja rasvakeitinten markkinoista. Kantaja huomauttaa lisäksi, että komissio on hyväksynyt sitoumuksia sellaisten markkinasegmenttien osalta, joilla uudella yksiköllä oli pienempi markkinaosuus.

258 Kantaja on vastauksessaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjalliseen kysymykseen, jossa sitä on kehotettu täsmentämään väitteidensä luonnetta Yhdistyneen kuningaskunnan, Irlannin, Espanjan, Suomen ja Norjan markkinoiden osalta, huomauttanut seuraavaa.

259 Espanjan osalta kantaja on huomauttanut, että keskittymän johdosta SEB-Moulinex on saanut sellaisen markkina-aseman, että sen markkinaosuus ylittää 35 prosenttia ja jopa 40 prosenttia neljillä pienten keittiökodinkoneiden markkinoilla. Kantajan mukaan komissio on analyysinsä lopuksi kuitenkin päätellyt keskittymän soveltuvan Espanjan markkinoille korostaen seuraavia seikkoja:

— yksikkö ei pysty toimimaan kilpailua rajoittavalla tavalla, koska sillä on merkittäviä kilpailijoita

— kaikista yrityksistä harjoittaa relevanteilla markkinoilla kilpailua rajoittavaa toimintaa rangaistaisiin vähentämällä SEB-Moulinexin tuotteiden ostoja sellaisilla muilla kuin vedenkeitinten ja pienoisuunien markkinoilla, joilta uusi yksikkö saa 85—95 prosenttia liikevaihdostaan.

260 Kantaja katsoo, ettei komissio ole osoittanut, ettei keskittymän soveltuvuudesta yhteismarkkinoille ole vakavia epäilyjä, niin että sitoumusten määräämisestä voitaisiin luopua näiden maiden osalta, koska

— komissio on kaikkien riidanalaisessa päätöksessä pääasiallisesti analysoitujen jäsenvaltioiden (Portugali, Belgia, Alankomaat, Kreikka) osalta katsonut, että oli olemassa vakavia epäilyjä, joiden vuoksi oli tarpeen määrätä sitoumuksia, ja se on tukeutunut erityisesti siihen, mikä oli niiden markkinoiden, joilla SEB-Moulinexin yhteenlaskettu markkinaosuus oli yli 40 prosenttia, arvo suhteessa kaikkien keittiötuotemarkkinoiden kokonaisarvoon (Portugali, Belgia, Alankomaat, Kreikka), joten komissio on voinut määrittää, että esimerkiksi Belgiassa ne kuudet markkinat, joilla SEB-Moulinexin markkinaosuus oli keskittymän toteutumisen jälkeen yli 40 prosenttia, vastasivat arvoltaan yhteensä 44:ää prosenttia kaikista relevanteista keittiötuotemarkkinoista

— komissio on erityisesti Kreikan osalta vaatinut SEB:ltä sitoumuksia siitä huolimatta, että ne neljät markkinat, joilla SEB-Moulinexin yhteenlaskettu markkinaosuus oli yli 40 prosenttia, vastasivat arvoltaan 24:ää prosenttia kaikista keittiötuotemarkkinoista.

261 Kantajan mukaan komissio ei näin ollen voinut Espanjan osalta katsoa, ettei ollut vaaraa, että SEB-Moulinex toimisi relevanteilla markkinoilla kilpailua rajoittavalla tavalla, mittaamatta tarkasti, mikä oli niiden markkinoiden, joilla SEB-

Moulinexin markkinaosuus Espanjassa oli suurempi kuin 40 prosenttia, arvo suhteessa kaikkiin "keittiötuoteperheen" markkinoihin. Komissio on kuitenkin tyytynyt analyysissään mittamaan, kuinka suuri osuus ainoastaan niillä kaksilla markkinoilla, joilla SEB-Moulinexilla oli merkittävä asema (vedenkeitinten ja pienoisuunien markkinat), oli SEB-Moulinexin kaikilta keittiötuotemarkkinoilta saamasta kokonaisliikevaihdosta. Kantajan mielestä komission arviointi on näin ollen virheellinen, koska komissio ei ole ottanut laskelmassaan huomioon yleiskonemarkkinoiden ja seurusteluruoanlaittoon tarkoitettujen laitteiden markkinoiden liikevaihtoa, vaikka SEB-Moulinexin osuus ensin mainituista markkinoista oli 55—65 prosenttia ja jälkimmäisistä 35—45 prosenttia.

262 Kantaja katsoo kaikkien näiden syiden perusteella, ettei komissio voinut pelkästään riidanalaisessa päätöksessä esiin tuotujen seikkojen perusteella päätellä, ettei SEB-Moulinex-keskittymän toteuttaminen aiheuttanut vakavia epäilyjä keskittymän soveltuvuudesta yhteismarkkinoille Espanjassa, ja siten luopua vaatimasta sitoumuksia tämän maan osalta.

263 Kantajan mukaan nämä argumentit koskevat soveltuvin osin Suomen markkinoiden kilpailutilannetta. Komissio ei nimittäin ollut mitannut niiden markkinoiden, joilla SEB-Moulinexin yhteenlaskettu markkinaosuus oli yli 40 prosenttia, arvoa suhteessa kaikkien keittiötuotemarkkinoiden kokonaisarvoon. Komissio on lisäksi pelkästään leivänpaahdinmarkkinoiden kilpailutilannetta arvioituaan päätellyt, että kyseisillä Suomen markkinoilla kilpailuun ei kohdistunut vakavaa vaaraa, ottamatta huomioon, että SEB-Moulinexilla oli keskittymän toteutumisen jälkeen yli 40 prosentin markkinaosuus kolmilla muilla tuotemarkkinoilla (35—45 prosentin osuus pienoisuunien markkinoilla, 40—50 prosentin osuus espressokeitinten markkinoilla, 40—50 prosentin osuus barbecuegrillien markkinoilla). Kantajan mukaan komissio ei myöskään ole maininnut sitä seikkaa, että uudella yksiköllä on Suomessa vahva markkina-asema myös yleiskoneiden markkinoilla (30—40 prosenttia), vaikka se on todennut näin Kreikan markkinoita koskevassa analyysissään.

264 Italian osalta kantaja toteaa, että samansisältöisiin argumentteihin voidaan vedota komission tämän maan kilpailutilanteesta tekemää analyysiä vastaan. Kantaja toteaa, että vaikka komissio on asianmukaisesti viitannut Italian vedenkeitinmarkkinoiden ja seurusteluruoanlaittoon tarkoitettujen laitteiden markkinoiden arvoon suhteessa koko "keittiötuoteperheen" arvoon, se ei ole ottanut huomioon yleiskoneiden markkinoita, joista SEB-Moulinexilla oli 40—50 prosentin osuus. Kantajan mukaan komissio ei näissä olosuhteissa voinut pätevästi päätellä, ettei ollut vakavia epäilyjä keskittymän soveltuvuudesta yhteismarkkinoille Italiassa.

265 Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin osalta kantaja katsoo, ettei komissio ole soveltanut Yhdistyneen kuningaskunnan markkinoihin kaikkia niitä arvoa ja/tai liikevaihtoa koskevia suhteellisia arviointiperusteita, joita se on muutoin käyttänyt muiden maiden kilpailutilannetta koskevassa analyysissään. Kantajan mukaan komissio ei siten ole määrittänyt niiden vaarojen ulottuvuutta, joita keskittymä aiheutti Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin markkinoilla. Koska komissio on päätellyt, ettei kilpailuun kohdistuvia uhkia ole olemassa, pelkästään sen perusteella, että se on soveltanut 40 prosentin tutkintakynnystä ja todennut, että on olemassa kilpailija, jolla on 15—25 prosentin markkinaosuus, ja että toimintojen päällekkäisyys on vähäistä, se ei ole lainkaan analysoinut, mikä vaikutus niiden merkittävien markkina-asemien yhdistymisellä, jotka SEB-Moulinexilla on rasvakeitinten markkinoilla (30—40 prosenttia), höyrykeitinten markkinoilla (30—40 prosenttia) ja silitysrautojen markkinoilla (35—45 prosenttia), on kilpailuun kyseisen keskittymän toteutumisen jälkeen.

266 Komissio kiistää kantajan väitteen, jonka mukaan sellaisten markkinoiden osalta, joilla esiintyy vakavia kilpailuongelmia, ei ole annettu mitään sitoumuksia.

267 Komissio korostaa ensinnäkin, että — toisin kuin kantaja väittää — riidanalaisen päätöksen 137 perustelukappaleesta ilmenee, että "SEB on täydentänyt sitoumuksiaan laajentamalla tavaramerkkiin annettavan lisenssin koskemaan kaikkia pieniä kodinkonetuotteita — — Norjassa".

268 Seuraavaksi komissio toteaa Italian markkinoiden osalta, ettei kantaja voi yksinomaan sen perusteella, millaisia markkinaosuuksia yksiköllä on yleiskoneiden, seurusteluruoanlaittoon tarkoitettujen laitteiden ja vedenkeitinten markkinoilla, päätellä, että sitoumukset olisivat olleet tarpeen. Komission mukaan ratkaistaessa, luoko keskittymä määräävän aseman yhteismarkkinoilla tai vahvistaako se tällaista asemaa, on otettava huomioon kaikki asian kannalta merkitykselliset seikat. Komissio toteaa siten, että uudella yksiköllä on yleiskoneiden markkinoilla kolme merkittävää kilpailijaa. Kuten päätöksestä ilmenee, myös sen, että tietyillä osapuolten kilpailijoilla on merkittävä asema useilla muilla tuotemarkkinoilla, kuten pienoisuunien, rasvakeitinten tai espressokeitinten markkinoilla, on katsottava suhteellisesti heikentävän keskittymän osapuolten asemaa seurusteluruoanlaittoon tarkoitettujen laitteiden ja vedenkeitinten markkinoilla Italiassa. Komissio katsoo, että kaikista yrityksistä harjoittaa kilpailua rajoittavaa toimintaa seurusteluruoanlaittoon tarkoitettujen laitteiden ja vedenkeitinten markkinoilla rangaistaisiin vähentämällä SEB:n ja Moulinexin tuotteiden ostoja muilla markkinoilla.

269 Komissio toteaa lisäksi, että näiden markkinoiden tilanne, jonka kantaja on erityisesti kyseenalaistanut, poikkeaa täysin Portugalin markkinoiden tilanteesta, koska uudella yksiköllä on Portugalin markkinoilla 40 prosentin ylittäviä markkinaosuuksia kymmenessä tuoteryhmässä yhdestätoista. Komission mukaan uudelle yksikölle olisi Portugalissa muodostunut käytännöllisesti katsoen kaikilla kyseessä olevien tuotteiden markkinoilla ylivertainen valta-asema, jota sen enempää muut tuottajat kuin jälleenmyyjätkään eivät olisi pystyneet torjumaan.

270 Kantajan väite, jonka mukaan komissio on jättänyt huomiotta Yhdistyneen kuningaskunnan, Irlannin, Espanjan, Suomen ja Norjan markkinoilla esiintyvät kilpailuongelmat, on komission mielestä työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaan jätettävä tutkimatta, koska sen osalta ei ole esitetty mitään selvitystä tai perusteluja.

271 Komissio on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjallisiin kysymyksiin vastatessaan viitannut ensinnäkin päättelyyn, jonka perusteella se on katsonut, että Portugalin, Kreikan, Belgian, Alankomaiden, Saksan, Itävallan, Tanskan,

Ruotsin ja Norjan osalta oli olemassa sellaisia vakavia epäilyjä, joiden vuoksi oli perusteltua määrätä sitoumuksia, jotka kattavat kaikki tuotemarkkinat näissä yhdeksässä maassa, ja ettei ollut tarpeen määrätä Italiaa, Espanjaa, Yhdistynyttä kuningaskuntaa, Irlantia ja Suomea koskevia sitoumuksia, koska näiden maiden osalta ei ollut havaittu mitään vakavia epäilyjä.

272 Ennen kuin komissio selvittää nelivaiheista päättelyään, se huomauttaa, että se on analyysiään tehdessään tukeutunut päätöskäytäntöönsä ja tutkinnan yhteydessä saatuihin tietoihin markkinoiden toiminnasta.

273 Näin ollen komissio on todennut, että relevanteilla markkinoilla kilpailun toiminnan kannalta olennainen merkitys on kahdella seikalla eli tunnetun tavaramerkin käytettävissä ololla (riidanalaisen päätöksen 36 perustelukappale) ja yhteyksillä jälleenmyyntiä harjoittaviin asiakkaisiin (ks. esim. riidanalaisen päätöksen 35 perustelukappale) ja että nämä seikat ovat samat kaikkien tuoteryhmien osalta.

274 Ensimmäisen seikan osalta komissio viittaa yrityskeskittymän julistamisesta yhteismarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltuvaksi 15 päivänä lokakuuta 1997 tekemäänsä päätökseen 98/602/EY (asia IV/M.938 — Guinness / Grand Metropolitan) (EYVL 1998, L 288, s. 24), jossa se on korostanut, että "johtavien — — tavaramerkkien haltijalla voi olla useita etuja" ja että sen "asema on vahvempi erityisesti asiakkaiden suhteen, koska se pystyy tarjoamaan täydellisen tuotevalikoiman ja sen osuus asiakkaiden liiketoiminnasta on suurempi" (päätöksen 38 perustelukappale ja sitä seuraavat perustelukappaleet). Saman päätöksen 41 perustelukappaleessa on todettu, että "näiden etujen voimakkuus ja niiden mahdollinen vaikutus markkinoiden kilpailurakenteeseen riippuvat useista tekijöistä, mukaan lukien seuraavat: onko tuote- ja merkkivalikoiman haltijalla hallussaan merkkijohtaja tai yksi taikka useampi johtava merkki tietyillä markkinoilla; eri merkkien markkinaosuudet, erityisesti suhteessa

kilpailijoiden osuuksiin; niiden markkinoiden suhteellinen merkitys, joilla osapuolilla on merkittäviä osuuksia ja merkkejä kaikissa hallitsemissaan tuotevalikoimissa; ja/tai niiden markkinoiden lukumäärä, joilla tuotevalikoiman haltijalla on hallussaan merkkijohtaja tai johtava merkki".

275 Komission mukaan jälleenmyyjien neuvotteluvoima on relevanteilla markkinoilla toinen tärkeä seikka kilpailun toiminnan kannalta. SEB on tältä osin todennut, että "kaikki [sen] yritykset nostaa sellaisten eri tuotelinjojen hintoja — —, joiden osalta sen teoreettinen markkinaosuus on suurempi kuin 35 prosenttia, ovat omiaan johtamaan siihen, että ammattimaiset ostajat toteuttavat muiden pieniin kodinkoneisiin kuuluvien tuotelinjojen osalta vastatoimia, joiden voimakkuutta lisää se, että ne koskisivat tällöin kahta kolmasosaa pienten kodinkoneiden myynnistä".

276 Komissio on päätynyt käsitykseen, jonka mukaan Italian, Espanjan, Yhdistyneen kuningaskunnan, Irlannin ja Suomen osalta ei ollut tarpeen määrätä sitoumuksia, otettuaan huomioon peräjälkeen neljä tekijää, jotka perustuvat kyseessä olevalle keskittymälle ominaisten kilpailun edellytysten tunnistamiseen.

277 Komission mukaan ensimmäinen tekijä koski niiden markkinoiden määrittämistä, joilla uuden yksikön markkinaosuudet ylittävät 40 prosenttia. Toinen liittyi sen määrittämiseen, onko keskittymän osapuolilla merkittävää päällekkäisyyttä relevanteilla tuotemarkkinoilla (ks. riidanalaisen päätöksen 86—88, 90—92, 95, 97, 98, 101, 102, 107, 110, 111, 113, 121 ja 123 perustelukappale). Kolmannessa tekijässä oli kysymys sen määrittämisestä, millainen asema sulautumisen seurauksena syntyneellä yksiköllä on kilpailijoihinsa verrattuna (ks. riidanalaisen päätöksen 87, 92, 96—98, 101, 102, 105, 107, 110, 111, 113, 116, 119 ja 123 perustelukappale). Viimeinen tekijä liittyi sen määrittämiseen, mikä on relevanttien tuotemarkkinoiden merkitys suhteessa yhdistetyn yksikön kokonaismyyntiin, ja vastaavasti sen määrittämiseen, missä määrin jälleenmyyjät

pystyvät toteuttamaan vastatoimia (ks. riidanalaisen päätöksen 83, 97, 101, 102, 105, 110, 116, 119 ja 123 perustelukappale). Komissio selittää, että viimeisen, niin sanotuksi valikoimavaikutukseksi kutsutun tekijän huomioon ottaminen oli kilpailuanalyysissä osoittautunut välttämättömäksi, koska samat tavaramerkit ja samat väliportaan asiakkaat ovat läsnä kaikilla yhden maan tuotemarkkinoilla.

278 Komissio toteaa, että se on edellä mainitut eri arviointiperusteet huomioon ottaen katsonut, että Portugalissa, Alankomaissa, Belgiassa ja Kreikassa oli kaikkien tuotteiden osalta vakavia epäilyjä keskittymän soveltuvuudesta yhteismarkkinoille. Komissio on ensin mainitun tekijän osalta todennut, että uuden yksikön markkinaosuus oli useimpien tuotevalikoiman tuotteiden osalta yli 40 prosenttia (riidanalaisen päätöksen 48, 55, 63 ja 72 perustelukappale). Seuraavaksi komissio on todennut (riidanalaisen päätöksen 83 perustelukappale ja sitä seuraavat perustelukappaleet), että markkinat, joilla yksikön markkinaosuudet ylittivät 40 prosenttia, muodostivat yli 50 prosenttia yhdistetyn yksikön kokonaismyynnistä. Valikoimavaikutusten osalta komissio on katsonut, että näissä olosuhteissa ne vahvistivat entisestään markkinavoimaa, joka keskittymän osapuolilla saattoi olla kyseisillä markkinoilla. Tästä syystä komissio on määrännyt sitoumuksia, jotka kattavat kaikki näiden maiden tuotemarkkinat.

279 Koska ensimmäinen arviointiperuste ei täyttynyt muiden maiden osalta, komissio arvioi, johtiko keskittymä siihen, että sen osapuolilla oli relevanteilla tuotemarkkinoilla merkittävää päällekkäisyyttä. Komissio on ensiksi sulkenut vakavat epäilyt pois niiden tuotemarkkinoiden osalta, joilla päällekkäisyys oli erittäin pientä, koska keskittymä ei siinä tapauksessa muuttanut kilpailutilannetta tuntuvasti. Tilanne oli tällainen pienoisuunien osalta Suomessa (87 perustelukappale), seurusteluruoanlaittoon tarkoitettujen laitteiden osalta Saksassa (päätöksen 88 perustelukappale) ja espressokeitinten osalta Suomessa, Norjassa ja Ruotsissa (päätöksen 90 perustelukappale). Seurusteluruoanlaittoon tarkoitettujen laitteiden ja yleiskoneiden markkinoilla Espanjassa päällekkäisyydet olivat äärimmäisen vähäisiä. Komissio toteaa ottaneensa tässä yhteydessä huomioon, millainen yhdistetty asema keskittymän osapuolilla oli kilpailijoihinsa nähden. Esimerkiksi Italian yleiskonemarkkinoilla yhdistetty yksikkö olisi eliminoinut vain markkinoiden neljänneksi suurimman toimijan. Koska osapuolilla ei ollut merkittävää päällekkäisyyttä ja koska kilpailijoilla oli vahva asema (Braun: 10—20 prosenttia, Philips: 10—20 prosenttia, De'Longhi: 0—10 prosenttia), komissio on katsonut, ettei keskittymä aiheuttanut vakavia epäilyjä näillä markkinoilla (riidanalaisen päätöksen 121 perustelukappale).

280 Komissio on näiden samojen maiden osalta yrittänyt seuraavaksi määrittää, missä maissa keskittymällä on sellainen valikoimavaikutuksena ilmenevä vaikutus, joka muuttaa SEB-Moulinexin ja kysynnän voimasuhteita aineellisesti. Komissio on tässä tarkoituksessa arvioinut niiden relevanttien tuotemarkkinoiden merkitystä, joihin keskittymä vaikuttaa, suhteessa yhdistetyn yksikön kokonaismyyntiin samassa maassa. Jos nämä suhdeluvut ovat olleet pieniä eli alle 10 prosenttia, komissio on katsonut, ettei keskittymä muuttanut jälleenmyyntiä harjoittavien asiakkaiden mahdollisuuksia toteuttaa vastatoimia ja että nämä mahdollisuudet olivat niin riittäviä, että kyseiset asiakkaat pystyivät käyttämään valikoimavaikutusta hyväkseen. Komissio on tässä yhteydessä ottanut luonnollisestikin huomioon sen, että jälleenmyyntiä harjoittavilla asiakkailla oli kansallisilla markkinoilla käytettävissään vaihtoehtoisia tarjontalähteitä (ks. riidanalaisen päätöksen 116, 119, 122 ja 123 perustelukappale). Sitä vastoin kaikkien niiden markkinoiden osalta, joilla keskittymä muutti tuntuvasti sen osapuolten asemaa kysyntään nähden, komissio on tuonut esiin vakavia epäilyjä.

281 Erityisesti siltä osin kuin on kysymys vedenkeitinten ja seurusteluruoanlaittoon tarkoitettujen laitteiden markkinoista Italiassa, komissio toteaa katsoneensa, että koska näiden tuotemarkkinoiden osuus sulautuman seurauksena syntyneen yksikön liikevaihdosta oli vähäinen ja koska jälleenmyyntiä harjoittavat asiakkaat pystyivät siirtymään vaihtoehtoisiin tavaramerkkeihin, joilla on vahva maine, keskittymä ei voinut aiheuttaa vakavia epäilyjä (riidanalaisen päätöksen 115—117 ja 121—124 perustelukappale).

282 Vastauksena ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kysymykseen, olisiko komissio päätynyt Italian osalta toisenlaiseen ratkaisuun, jos yleiskoneiden markkinat olisi yhdistetty vedenkeitinten ja seurusteluruoanlaittoon tarkoitettujen laitteiden markkinoihin määritettäessä, millainen mahdollisuus jälleenmyyjillä on "rangaista" SEB-Moulinexia mahdollisesta kilpailua rajoittavasta toiminnasta, komissio on todennut, että näiden kolmien markkinoiden yhdistäminen ei ole millään tavalla perusteltua ja ettei se olisi kuitenkaan päätynyt toisenlaiseen ratkaisuun, vaikka edellä mainitut markkinat olisi pitänyt yhdistää.

283 Komissio nimittäin toteaa Italian osalta, että vedenkeitinten ja seurusteluruoanlaittoon tarkoitettujen laitteiden markkinoilla oli kummallakin 0—10 prosentin

osuus pieniin kodinkoneisiin kuuluvan koko "keittiötuoteperheen" arvosta. Seurusteluruoanlaittoon tarkoitettujen laitteiden markkinoiden osuus pieniin kodinkoneisiin kuuluvan koko "keittiötuoteperheen" arvosta oli 0—10 prosenttia. Yleiskonemarkkinoiden osuus pieniin kodinkoneisiin kuuluvan koko "keittiötuoteperheen" arvosta oli 25—35 prosenttia. Kaikkien näiden kolmien tuotemarkkinoiden osuus pieniin kodinkoneisiin kuuluvan koko "keittiötuoteperheen" arvosta oli Italiassa näin ollen 30—40 prosenttia.

284 Koska Braunin, Philipsin ja De'Longhin kaltaisilla kilpailijoilla oli merkittävää toimintaa yleiskonemarkkinoilla, oli komission mukaan mahdotonta, että keskittymä olisi johtanut määräävän aseman luomiseen tai vahvistumiseen. Koska SEB-Moulinexilla ei ollut markkinavoimaa yleiskonemarkkinoilla, ei olisi ollut perusteltua yhdistää toisiinsa SEB-Moulinexin asemaa näillä markkinoilla ja sen asemaa vedenkeitinten markkinoilla ja seurusteluruoanlaittoon tarkoitettujen laitteiden markkinoilla.

285 Komissio toteaa joka tapauksessa, ettei se olisi päätynyt toisenlaiseen ratkaisuun, kun huomioon otetaan Italian markkinoiden erityispiirteet. Italian markkinoille on ominaista, että niillä toimii kaksi perinteistä vahvaa toimijaa (ks. päätöksen 123 perustelukappale) eli ensinnäkin Saeco, joka on maailmanlaajuisesti markkinajohtaja espressokeitinten osalta ja jolla on 60—70 prosentin osuus Italian markkinoista, ja toiseksi De'Longhi, joka on markkinajohtaja neljillä tuotemarkkinoilla eli pienoisuunien, rasvakeitinten, leivänpaahdinten ja barbecuegrillien markkinoilla, joiden yhteinen osuus pieniin kodinkoneisiin kuuluvan koko "keittiötuoteperheen" arvosta Italiassa on 30—40 prosenttia.

286 Komissio täsmentää kuitenkin, että se mahdollinen ehkäisevä vaikutus, jonka jälleenmyyntiä harjoittavat asiakkaat voivat saada aikaan, riippuu suurelta osin siitä, mikä on niiden tuotemarkkinoiden arvo, joilla SEB-Moulinexin markkinaosuus on vähintään 40 prosenttia, suhteessa SEB-Moulinexin kokonaismyyntiin. Riidanalaisen päätöksen 123 perustelukappaleessa on siten todettu, että "kaikista yrityksistä harjoittaa näillä markkinoilla kilpailua rajoittavaa toimintaa rangaistaisiin siis vähentämällä SEB:n ja Moulinexin tuotteiden ostoja sellaisilla muilla markkinoilla, joilta yhdistetty yksikkö saa 90—100 prosenttia liikevaihdostaan, mikä voi tehdä kaikki keskittymän osapuolten hinnankorotukset kannattamattomiksi".

287 Komissio toteaa lisäksi, että tämänhetkisten kilpailijoiden relevanteilla markkinoilla aikaansaaman kilpailupaineen lisäksi on otettava huomioon myös lähimarkkinoilla olevien yritysten aiheuttama potentiaalinen kilpailupaine. Esimerkiksi Italian yleiskonemarkkinoilla uuden yksikön voimaa rajoittaa tämänhetkisten kilpailijoiden Braunin, Philipsin ja De'Longhin merkittävä toiminta. Saeco voi kaiken lisäksi minä hetkenä hyvänsä tulla näille tuotemarkkinoille, koska sillä on lähimarkkinoilla ratkaiseva painoarvo.

288 Hypoteesista, jota komissio ei ensi arviolta ole tarkastellut ja joka koskee kilpailun vahingoittamista hintoja laskemalla, komissio toteaa, että tätä kysymystä on tarkasteltava ottaen huomioon menettelytavat, joilla pyritään sulkemaan toiset yritykset pois markkinoilta, koska ne eri tuotteet, joita keskittymä koskee, ovat "toisistaan riippumattomia tai toisensa korvaavia tuotteita" ja koska väliaikainen hintojen lasku voi näin ollen saada tietyt kilpailijat poistumaan markkinoilta tai estää uusien kilpailijoiden tulon markkinoille, etenkin kun valmistajat kohdistavat kaikki relevantit tuotteet samalle väliportaan kysynnälle eli jälleenmyyntiä harjoittaville asiakkaille.

289 Komissio on vastannut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tältä osin esittämään kysymykseen, ettei yhdenkään sen tietoon tutkimusten aikana tulleen seikan perusteella voitu katsoa, että keskittymä johtaisi tällaisiin menettelytapoihin. Komission mukaan yritys nimittäin voi suunnitella omaksuvansa tällaiset menettelytavat vain siinä tapauksessa, että se pystyy taloudellisesti kestämään rajakustannusta alemmat hinnat pysyvästi, koska se uskoo, että se voi tällä tavalla eliminoida kilpailijoita.

290 Komission mukaan mikään seikka ei kuitenkaan viitannut siihen, että SEB olisi ollut kilpailijoitaan vakavaraisempi tai että sen rajakustannukset olisivat olleet alemmat. Koska markkinoilta häädetyllä kilpailijalla on edelleen käytettävissään tavaramerkkinsä, joka on pienten kodinkoneiden markkinoilla kilpailun keskeinen osatekijä, se voi kaiken lisäksi palata markkinoille, jos hinnat nousevat takaisin tasolle, jolla toiminta on jälleen kannattavaa.

291 Komissio toteaa lisäksi, ettei ole varmaa, että hintojen lasku riittää estämään markkinoille pääsyn uusilta kilpailijoilta, kuten kantajalta, joka on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle 28.6.2002 ja 25.7.2002 esittämiensä huomautusten 7 ja 11 kohdassa arvioinut, että sen markkinaosuus voisi olla — — prosenttia vuonna — — , jos se aloittaa toimintansa vuonna 2002.

292 Komissio väittää lopuksi, että jälleenmyyjien käyttäytyminen vaikuttaa siihen, omaksuuko tavarantoimittaja toimintalinjakseen hintojen laskemisen, joka johtaa kilpailijoiden häätämiseen markkinoilla. Tavarantoimittajan houkutusta tämäntyyppisen toimintalinjan omaksumiseen nimittäin vähentää se, että pienten kodinkoneiden myyntihinnoista määräävät jälleenmyyjät, jotka voivat tavarantoimittajien laskiessa hintojaan pitää vähittäismyyntihinnat samoina ja kasvattaa siten voittoaan tavarantoimittajien vahingoksi.

293 Komissio toteaa, että se on tämän vuoksi rajannut analyysinsä koskemaan keskittymän välittömiä ja varmoja vaikutuksia, eikä se ole nyt esillä olevassa asiassa ottanut huomioon myöhempiä ja epävarmempia vaikutuksia, kuten menettelytapoja, joiden tarkoituksena on kilpailijoiden syrjäyttäminen markkinoilta.

294 Siltä osin kuin on kysymys jälleenmyyjien mahdollisesta ratkaisevasta vaikutuksesta kuluttajien valintoihin kyseisten tuotteiden osalta, komissio huomauttaa ensinnäkin, että markkinatutkimus on osoittanut kuluttajien selvästi suosivan tunnettujen tavaramerkkien tuotteita, vaikka nämä yhtäältä ovat kalliimpia kuin tuntemattomien tavaramerkkien tuotteet ja vaikka — kuten edellä on jo todettu — pääsy jakelukanaviin on toisaalta välttämätöntä, jotta yritys voisi päästä relevanteilla markkinoilla kilpailijan asemaan.

295 Komissio toteaa, että se on voinut tutkimustensa kuluessa selvittää, mitkä ovat valmistajien ja jälleenmyyjien välisten suhteiden määräävät ominaispiirteet, ja sitä kautta myös sen, millainen mahdollisuus jälleenmyyjillä on vaikuttaa ratkaisevasti kuluttajien valintoihin.

296 Komissio korostaa, kuinka tärkeitä ovat tuotteiden valikoimiin ottamista koskevat toimintalinjat, jotka jälleenmyyjien kannalta katsottuna tarkoittavat sitä, että vältetään kilpailua samoilla malleilla ja tehdään valikoimasta erityislaatuinen sen välttämiseksi, että kuluttaja vertailisi eri myymälöiden myyntihintoja liian tiukasti.

297 Komissio toteaa lisäksi, että kantaja on komission 30.11.2001 esittämiin kysymyksiin antamiensa vastausten 11 kohdassa todennut, että "hyvällä tuotteella, jolla on hyvä hinta-laatusuhde, ei ole mitään mahdollisuuksia päästä markkinoille, jolleivät jälleenmyyjät ota sitä valikoimiinsa".

298 Jälleenmyyjillä on näin ollen ratkaiseva vaikutus kuluttajien valintoihin, koska ne pystyvät vaikuttamaan tuotteiden valikoimiin ottamiseen ja päättämään myynnissä olevien tuotteiden myyntihinnoista ja myynninedistämistoimenpiteistä.

B Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

1. *Tutkittavaksi ottaminen*

299 Kantaja väittää, että komissio on hyväksynyt keskittymän määräämättä sitoumuksia sellaisten markkinoiden osalta, joilla esiintyy vaikeita kilpailuongelmia.

300 Komissio ja SEB katsovat, että tämä kanneperuste on — sellaisena kuin kantaja on kehitellyt sitä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjallisten kysymysten johdosta ja istunnossa — jätettävä tutkimatta työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan perusteella, jonka mukaan asian käsittelyn

kuluessa ei saa vedota uuteen perusteeseen, ja työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan perusteella, jonka mukaan kanteessa on mainittava oikeudenkäynnin kohde ja esitettävä yhteenveto kanteen oikeudellisista perusteista, jotta puolustautumisoikeuksia noudatettaisiin.

301 Tältä osin on ensinnäkin muistutettava, että kanne sisältää nimenomaisesti kanneperusteen, jonka mukaan komissio on hyväksynyt keskittymän määräämättä sitoumuksia sellaisten markkinoiden osalta, joilla esiintyy vaikeita kilpailuongelmia. Koska työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa kielletään vain vetoaminen uusiin perusteisiin, oikeudenkäyntiväite on hylättävä.

302 Italian markkinoiden osalta on todettava, että komissio on vastineessaan kaiken lisäksi vastannut tähän kanneperusteeseen aineellisesti vastustamatta sen tutkittavaksi ottamista.

303 Komissio on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjallisiin kysymyksiin vastatessaan kuitenkin sittemmin väittänyt, että siltä osin kuin on kysymys Italiasta ja etenkin niistä muista maista, joiden osalta komissio ei ole määrännyt sitoumuksia, kantaja ei ole arvostellut komission noudattamaa päättelyä, jonka mukaan jälleenmyyntiä harjoittavilla asiakkailla on mahdollisuus rangaista kaikista yrityksistä harjoittaa kilpailua rajoittavaa toimintaa.

304 Vaikka on myönnettävä, että kanteessa esitetty argumentaatio on lyhytsanaista erityisesti siltä osin kuin on kysymys Yhdistyneen kuningaskunnan, Irlannin, Espanjan, Suomen ja Norjan markkinoista, joiden osalta kantaja on tyytynyt toteamaan, että myös niillä on todettu ongelmallisia tilanteita, kehitelmiä, joita kantaja on esittänyt sekä vastatessaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjallisiin kysymyksiin, joissa sitä on kehotettu täsmentämään väitteidensä luonnetta, että istunnossa, ei kuitenkaan voida pitää sellaisena uutena kanneperusteena, jota ei voida ottaa tutkittavaksi, vaan pelkästään seikkoina, jotka ovat omiaan osoittamaan, että kanteessa esitetty kanneperuste on aiheellinen. Tämä toteamus pätee myös Italian markkinoita koskevien kehitelmien osalta.

305 Toiseksi on todettava, että myös työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohtaan perustuva oikeudenkäyntiväite on hylättävä. Tämän määräyksen mukaan kanneperuste nimittäin esitetään kanteessa vain yhteenvedonomaisesti. Lisäksi tavoite, johon tällä määräyksellä pyritään, on puolustautumisoikeuksien noudattaminen. On todettava, että komissiolle on annettu täysi tilaisuus vastata kantajan tältä osin esittämiin väitteisiin. On erityisesti huomautettava, että komissio on jo vastineessaan ilmaissut käsityksensä, jonka mukaan Italian markkinoiden osalta ei ollut syytä määrätä sitoumuksia, koska kaikista SEB-Moulinexin yrityksistä harjoittaa kilpailua rajoittavaa toimintaa rangaistaisiin vähentämällä SEB:n ja Moulinexin tuotteiden ostoja muilla Italian markkinoilla. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on myös kehottanut komissiota vastaamaan kirjallisesti joukkoon näitä väitteitä koskevia kysymyksiä. Komissiolla on vielä istunnossa ollut mahdollisuus selvittää yksityiskohtaisesti, että sen tältä osin omaksuma kanta on perusteltu.

306 Kolmanneksi on todettava, että siltä osin kuin komissio moittii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että tämä on itse esittänyt uuden kanneperusteen, jota kantaja ei ollut esittänyt, riittää, kun huomautetaan, että kantaja on todellakin esittänyt kanteessaan kanneperusteen, joka koskee sitoumusten määräämättä jättämistä sellaisten maiden osalta, joissa oli kilpailuongelmia. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on vasta komission vastineessaan esittämien väitteiden johdosta katsonut, että on tarpeen esittää työjärjestyksen 64 artiklan mukaisena prosessinjohtotoimenpiteenä joukko kirjallisia kysymyksiä kummankin asianosaisen väitteiden selventämiseksi. Tältä osin on lisäksi muistutettava yhteisöjen tuomioistuimen jo katsoneen (asia C-252/96 P, parlamentti v. Gutiérrez de Quijano y Lloréns, tuomio 19.11.1998, Kok. 1998, s. I-7421, 30 kohta), että kun työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdan ensimmäistä alakohtaa luettaessa otetaan huomioon, että se sisältyy työjärjestyksen II osaston 1 lukuun, jonka otsikko on "Kirjallinen käsittely", on selvää, että kyse on asianosaisia eikä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta velvoittavasta määräyksestä.

307 Edellä todetusta seuraa, että kanneperuste, jonka mukaan sitoumuksia ei ole määrätty sellaisten markkinoiden osalta, joilla esiintyy vaikeita kilpailuongelmia, voidaan ottaa tutkittavaksi, ja se voidaan ottaa tutkittavaksi myös siltä osin kuin se koskee Espanjan, Yhdistyneen kuningaskunnan, Irlannin, Suomen ja Norjan markkinoita.

2. *Asiakysymys*

308 Aluksi on muistutettava, että komissio on riidanalaisessa päätöksessä todennut, että keskittymä aiheutti vakavia epäilyjä tietyillä tuotemarkkinoilla Portugalissa, Kreikassa, Belgiassa, Alankomaissa, Saksassa, Itävallassa, Tanskassa, Ruotsissa ja Norjassa (riidanalaisen päätöksen 128 perustelukappale). Tämän vuoksi komissio on määrännyt sitoumuksia näiden maiden osalta.

309 Seuraavaksi on muistutettava, että komissio on riidanalaisen päätöksen mukaan katsonut, että relevantit maantieteelliset markkinat ovat kansalliset (30 perustelukappale) ja että kukin 13 tuoteryhmästä muodostaa erilliset markkinat (riidanalaisen päätöksen 17—25 perustelukappale). Tästä seuraa, että kilpailutilannetta on ainakin alkuvaiheessa analysoitava erikseen jokaisten — sekä maantieteellisten että tuotekohtaisen — markkinoiden osalta. Ne Moulinex-merkkiä koskevat yksinoikeuslisenssit, joista on sitoumuksissa määrätty kunkin näiden yhdeksän valtion osalta, koskevat kuitenkin aina kaikkia 13:a tuoteryhmää, vaikka vakavia epäilyjä olisi havaittu vain joidenkin tuotemarkkinoiden osalta. Komissio on riidanalaisen päätöksen 141 perustelukappaleessa nimittäin katsonut perustellusti, että yksinoikeuslisenssiä koskevien sitoumusten ulottaminen koskemaan kaikkia pieniä kodinkonetuotteita ja siis tuotteita, joiden osalta komissiolla ei ole ollut vakavia epäilyjä, on tarpeen sitoumuksissa määrättyjen korjaustoimenpiteiden tehokkuuden ja elinkelpoisuuden varmistamiseksi, koska sama tavaramerkki ei voi samoilla maantieteellisillä markkinoilla olla samanaikaisesti kahden eri toimijan hallussa.

310 Tästä seuraa, että jos keskittymän havaittiin aiheuttavan jossakin maassa vakavia epäilyjä vaikka vain yksillä tuotemarkkinoilla, sitoumus voitiin määrätä koskemaan kyseisen maan kaikkia tuotemarkkinoita. Riidanalaisen päätöksen 113, 114 ja 128 perustelukappaleesta ilmenee siten, että Ruotsin osalta on määrätty sitoumuksia, vaikka komissio on katsonut keskittymän aiheuttavan vakavia epäilyjä vain Ruotsin rasvakeitinmarkkinoilla.

311 Italian, Espanjan, Yhdistyneen kuningaskunnan, Irlannin ja Suomen markkinoiden osalta komissio on sitä vastoin katsonut, että keskittymä muutti kilpailun edellytyksiä vain vähän, minkä vuoksi se ei ole määrännyt näitä maita koskevia sitoumuksia.

312 Kantaja väittää pääasiallisesti, että Norjassa, Italiassa, Espanjassa, Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Irlannissa ja Suomessa esiintyi vakavia kilpailuongelmia tietyillä markkinoilla ja että sen kilpailutilannetta koskevan analyysin mukaisesti, jonka komissio oli toteuttanut sitoumusten kohteena olevissa jäsenvaltioissa, komission olisi pitänyt määrätä sitoumuksia myös näiden markkinoiden osalta.

313 Komissio on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjallisiin kysymyksiin vastatessaan selvittänyt, että se on analyysiään tehdessään ottanut huomioon peräjälkeen seuraavat neljä tekijää, jotka perustuvat kyseessä olevalle keskittymälle ominaisten kilpailun edellytysten tunnistamiseen:

— millä markkinoilla uuden yksikön markkinaosuudet ylittävät 40 prosenttia

— onko keskittymän osapuolilla merkittävää päällekkäisyyttä relevanteilla tuotemarkkinoilla

— millainen asema sulautumisen seurauksena syntyneellä yksiköllä on kilpailijoihinsa verrattuna

— mikä on relevanttien tuotemarkkinoiden merkitys suhteessa yhdistetyn yksikön kokonaismyyntiin ja vastaavasti missä määrin jälleenmyyjät pystyvät toimimaan vastavoimana (jäljempänä ns. valikoimavaikutus).

314 Ennen kuin tutkitaan, päädytäänkö tämän nelivaiheisen analyysin perusteella komission väittämin tavoin siihen käsitykseen, ettei millään niistä maantieteellisistä markkinoista, joiden osalta komissio ei ole määrännyt sitoumuksia, esiintynyt vakavia epäilyjä, on aluksi varmistuttava siitä, onko komissio todella soveltanut päätöksessään tällaista analyysiä arvioidessaan, mitä vaikutuksia keskittymällä on eri markkinoilla.

a) Analyysin neljä vaihetta

Määräävän aseman alarajana käytetty 40 prosentin markkinaosuus

315 Riidanalaisesta päätöksestä ja erityisesti sen 44, 48, 55, 56, 63, 72 ja 83 perustelukappaleesta ilmenee, että sen ensimmäisen vaiheen perusteella, jonka komissio on maininnut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kysymyksiin vastatessaan, päätökseen sisältyvä kilpailutilanteen analyysi on kokonaisuudessaan perustunut käsitykseen, jonka mukaan 40 prosentin markkinaosuus on merkki määräävästä asemasta. Jos SEB-Moulinexista muodostuvan yhdistetyn yksikön markkinaosuus oli joillakin tuotemarkkinoilla 40 prosenttia tai suurempi, oli katsottava, että yksiköllä oli määräävä asema ja että sitoumuksia oli määrättävä, jollei kolmen muun tekijän tarkastelusta muuta johtunut. Kuten komissio on täsmentänyt ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kysymyksiin vastatessaan, se on jopa katsonut, että SEB-Moulinexin muodostamalla yksiköllä oli määräävä asema Kreikan yleiskonemarkkinoilla, vaikka yksikön markkinaosuus oli vain 39 prosenttia. Riidanalaisen päätöksen 55, 58, 62 ja

128 perustelukappaleesta ilmenee lisäksi komission katsoneen, että keskittymä aiheutti vakavia epäilyjä Belgian leivänpaahdinmarkkinoilla, vaikka keskittymän osapuolten markkinaosuus oli vain 20—30 prosenttia ja vaikka ne joutuivat kilpailemaan Philipsin kanssa, jonka markkinaosuus oli 25—35 prosenttia.

Merkittävän päällekkäisyyden puuttuminen

316 Komissio on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjallisiin kysymyksiin vastatessaan selvittänyt, että se on seuraavaksi analysoinut niiden markkinoiden osalta, joilla uuden yksikön markkinaosuus ylitti 40 prosenttia, oliko keskittymän osapuolilla merkittävää päällekkäisyyttä relevanteilla tuotemarkkinoilla. Komissio on todennut, että kun se on havainnut, ettei päällekkäisyyttä ollut tai että se oli vähäistä, se on katsonut, ettei kyseisten tuotemarkkinoiden osalta ollut vakavia epäilyjä, koska keskittymä ei muuttanut kilpailutilannetta tuntuvasti.

317 Sen mukaisesti, mitä komissio on todennut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjallisiin kysymyksiin vastatessaan, merkittävän päällekkäisyyden puuttuminen on todellakin saanut komission pitämään vakavia epäilyjä poissuljettuina tietyillä tuotemarkkinoilla, joilla päällekkäisyys oli vähäistä (ks. erityisesti pienoisuunien markkinat Suomessa [riidanalaisen päätöksen 87 perustelukappale], seurusteluruoanlaittoon tarkoitettujen laitteiden markkinat Saksassa [riidanalaisen päätöksen 88 perustelukappale] sekä espressokeitinten markkinat Norjassa ja Ruotsissa [riidanalaisen päätöksen 90 perustelukappale]).

318 Kuten komissio on perustellusti väittänyt, se, ettei keskittymän osapuolilla ole merkittävää päällekkäisyyttä, on omiaan hälventämään vakavat epäilyt sellaistenkin tuotemarkkinoiden osalta, joilla yksikön markkinaosuus ylittää 40 prosenttia, koska tässä tapauksessa keskittymä ei luo tai vahvista määräävää asemaa, vaan kyseinen asema on ollut olemassa jo ennen keskittymää.

319 Tätä kantaa on kuitenkin lievennettävä kahdella huomautuksella.

320 Yhtäältä on todettava, että silloinkin, kun päällekkäisyys on vähäistä, keskittymä vahvistaa määräävää asemaa, joten vakavia epäilyjä on syytä pitää poissuljettuina vain silloin, kun päällekkäisyys on todella merkityksetöntä.

321 Tältä osin on todettava, että päätöksessä tyydytään ilmoittamaan markkinaosuudet 10 prosentin tarkkuudella. Vaikka voidaan todellakin katsoa, ettei merkittävää päällekkäisyyttä ole, jos markkinaosuus on noin 0 prosenttia, näin ei ole silloin, kun markkinaosuus on noin 10 prosenttia, vaan tällöin on todettava, että määräävä asema syntyy tai vahvistuu. Päätös ei näin ollen mahdollista sitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voisi valvoa sen laillisuutta pätevästi. Lisäksi on todettava, että vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kirjallisissa kysymyksissään nimenomaisesti kehottanut komissiota ilmoittamaan tarkasti, millainen markkinaosuus SEB-Moulinexilla oli Italiassa vedenkeitinten ja seurusteluruoanlaittoon tarkoitettujen laitteiden markkinoilla, komissio on vastauksissaan pelkästään toistanut päätöksessä 10 prosentin tarkkuudella esitetyt tiedot.

322 Se, että päätöksen laillisuutta on päätökseen sisältyvien tietojen liiallisen epätarkkuuden vuoksi mahdoton valvoa tehokkaasti, ilmenee sitä paitsi myös päätöksessä itsessään tehdyistä toteamuksista. Komissio on nimittäin sen saman toteamuksen perusteella, jonka mukaan toisella keskittymän osapuolista oli 0—10 prosentin markkinaosuus, toisinaan pitänyt vakavia epäilyjä poissuljettuina sen vuoksi, ettei merkittävää päällekkäisyyttä ollut, ja toisinaan taas todennut, että tällaisia epäilyjä oli olemassa.

323 Tämä pitää paikkansa erityisesti Kreikan yleiskonemarkkinoiden osalta. Näillä markkinoilla, joilla uuden yksikön yhteenlaskettu markkinaosuus (39 prosenttia, ks. riidanalaisen päätöksen 72 perustelukappale ja vastaus ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kysymyksiin) jäi vain hieman määräävän aseman alarajan

alapuolelle, komissio ei nimittäin ole pitänyt vakavia epäilyjä poissuljettuina, vaikka päällekkäisyys oli 0—10 prosenttiyksikköä, koska Moulinexin markkinaosuus kyseisistä tuotteista oli 30—40 prosenttia ja SEB:n markkinaosuus vain 0—10 prosenttia (ks. riidanalaisen päätöksen liitteenä oleva taulukko).

324 Komissio on samoin todennut, että vakavat epäilyt koskivat Alankomaiden silitysrautamarkkinoita, joilla keskittymän osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus oli 40—50 prosenttia, josta päällekkäisyyttä oli Moulinexin osalta vain 0—10 prosenttiyksikön verran.

325 Komissio on samaten katsonut sellaisten muiden tuotemarkkinoiden osalta, joilla yhdistetyn yksikön markkinaosuus oli 40—50 prosenttia, että keskittymä aiheutti vakavia epäilyjä siitä huolimatta, että toisella sen osapuolista oli vain 0—10 prosentin markkinaosuus. Tämä koskee erityisesti barbecuegrillien markkinoita Saksassa (97 perustelukappale), joilla keskittymän osapuolilla on kaiken lisäksi huomattavia kilpailijoita, erityisesti Severin 25 prosentin markkinaosuudellaan, silitysrautojen ja höyrysilitysasemien markkinoita Belgiassa (ks. riidanalaisen päätöksen 55, 56 ja 59 perustelukappale) ja rasvakeitinten, leivänpaahdinten ja kahvinkeitinten markkinoita Portugalissa (ks. riidanalaisen päätöksen 48, 49 ja 54 perustelukappale).

326 Toisaalta on todettava, että vaikka merkittävän päällekkäisyyden puuttuminen on pätevä syy vakavien epäilyjen poissulkemiseen silloin, kun komissio alkuvaiheessa tutkii kilpailutilannetta yksittäisten tuotemarkkinoiden tasolla, tätä seikkaa ei sitä vastoin ole syytä ottaa enää huomioon tutkittaessa yleisemmällä tasolla kaikkien tuotemarkkinoiden tilannetta kyseessä olevan maan osalta.

327 Tältä osin on lisäksi syytä huomauttaa, että kun komissio on päätellyt keskittymän aiheuttavan vakavia epäilyjä, se on useaan otteeseen perustanut käsityksensä siihen, että toisella keskittymän osapuolista oli vahva asema markkinoilla, joilla

toisella osapuolella oli vain vähäistä toimintaa, tai siihen, että tilanne oli päinvastainen. Komissio on siten Kreikan osalta korostanut riidanalaisen päätöksen 73 perustelukappaleessa seuraavaa:

"Osapuolilla oli samanaikaisesti erittäin huomattava markkinaosuus vain voileipägrillien/vohvelirautojen markkinoilla (30—40 prosenttia ja 20—30 prosenttia). Keskittymä vaikuttaa siis siten, että asemaan, joka Moulinexilla on espressokeitinten osalta, yhdistyy merkittävä määräävä asema rasvakeitinten, vedenkeitinten, voileipägrillien ja yleiskoneiden markkinoilla."

Sulautumisen seurauksena syntyneen yksikön asema yksikön kilpailijoihin verrattuna

328 Komissio toteaa ottaneensa seuraavaksi huomioon, millainen yhdistetty asema keskittymän osapuolilla on kilpailijoihinsa nähden, ja päätelleensä tämän perusteella, ettei keskittymä aiheuttanut vakavia epäilyjä.

329 Tältä osin on todettava aluksi, että koska päätöksessä on käytetty määräävän aseman alarajana 40:ää prosenttia, pelkkä toteamus, että yhdistetyllä yksiköllä on joillakin tuotemarkkinoilla kilpailijoita, ei vielä merkitse, ettei keskittymä aiheuta epäilyjä näillä markkinoilla. Sitä, että markkinoilla on kilpailijoita, voidaan vain siinä tapauksessa, että näillä kilpailijoilla on niin vahva asema, että se voi toimia todellisena vastapainona, pitää sellaisena tekijänä, joka on tilanteen mukaan omiaan lieventämään yhdistetyn yksikön määräävää asemaa tai jopa poistamaan sen.

330 Seuraavaksi on muistutettava, että relevanteille markkinoille on tunnusomaista pikemminkin oligopolistinen rakenne ja että joillakin yrityksillä on samanaikaisesti sekä laaja tuotevalikoima että toimintaa yleiseurooppalaisella tasolla.

Kuten riidanalaisen päätöksen 32 perustelukappaleessa on mainittu, nämä ovat pääasiallisesti sellaisia toimijoita kuten SEB, Moulinex, Philips, Bosch, Braun tai De'Longhi. Näissä olosuhteissa se, että jokin näistä kilpailijoista toimii määrätyillä markkinoilla, ei ole sellainen erityinen seikka, joka riittäisi yksinään osoittamaan perustelluksi kannan, jonka mukaan keskittymä ei aiheuta epäilyjä näillä markkinoilla. Sama koskee yrityksiä, joilla on laaja tuotevalikoima mutta toimintaa vain tietyissä valtioissa (Taurus Espanjassa tai Morphy Yhdistyneessä kuningaskunnassa) tai joilla on vain vähän tuotteita (espressokeitinten osalta Saeco).

331 Riidanalaisesta päätöksestä ilmenee lisäksi, että komissio on melkein kaikkien niiden markkinoiden osalta, joilla keskittymään kohdistuu sen arvion mukaan vakavia epäilyjä, kuitenkin todennut, että yksi tai useammista näistä kilpailijoista toimii niillä.

332 Tästä seuraa, että pelkästään se seikka, että jokin näistä kilpailijoista toimi markkinoilla, joilla yhdistetyn yksikön markkinaosuus oli 40 prosenttia tai suurempi, ei ollut omiaan hälventämään vakavia epäilyjä, ja että tällä seikalla olisi mahdollisesti voinut olla tämä vaikutus vain siinä tapauksessa, että kilpailijoiden markkinaosuudet olisivat olleet niin suuria, että ne olisivat voineet toimia todellisena vastapainona SEB-Moulinexin asemalle ja siten kumota vakavat epäilyt.

333 Tältä osin on todettava, että komissio on lisäksi päätellyt vakavien epäilyjen koskevan joukkoa sellaisia markkinoita, joilla keskittymän osapuolten kilpailijoilla oli merkittäviä markkinaosuuksia.

334 Komissio ei Kreikan rasvakeitinmarkkinoiden osalta siten katsonut, ettei keskittymän soveltuvuudesta yhteismarkkinoille ollut vakavia epäilyjä, vaikka keskittymän osapuolten tärkeimmällä kilpailijalla De'Longhilla oli 35—45 prosentin markkinaosuus ja vaikka sen asema ei näin ollen ollut pelkästään erittäin huomattava vaan vastasi peräti SEB-Moulinexin asemaa (ks. riidanalaisen päätöksen 72 perustelukappale).

335 Komissio on samaten katsonut, että vakavat epäilyt koskivat silitysrautojen ja höyrysilitysasemien markkinoita Alankomaissa, vaikka SEB-Moulinex, jonka markkinaosuus oli 40—50 prosenttia (ks. riidanalaisen päätöksen 63 perustelukappale), joutui kilpailemaan Philipsin kanssa, jolla oli 35—45 prosentin markkinaosuus (ks. riidanalaisen päätöksen 67 perustelukappale).

336 Komissio ei ole myöskään suostunut pitämään vakavia epäilyjä poissuljettuina siitä huolimatta, että Belgian vedenkeitin- ja silitysrautamarkkinoilla oli kilpailijoita, joiden asemat olivat huomattavia. Ensin mainituilla markkinoilla uuden yksikön markkinaosuus oli 35—45 prosenttia (ks. riidanalaisen päätöksen 55 perustelukappale) ja tärkeimmän kilpailijan Braunin markkinaosuus 20—30 prosenttia (ks. riidanalaisen päätöksen 58 perustelukappale). Jälkimmäisillä markkinoilla uuden yksikön markkinaosuus oli 40—50 prosenttia (ks. riidanalaisen päätöksen 55 perustelukappale) ja tärkeimmän kilpailijan Philipsin markkinaosuus 25—35 prosenttia (ks. riidanalaisen päätöksen 59 perustelukappale).

337 On vielä todettava, että siltä osin kuin on kysymys Belgian leivänpaahdinmarkkinoista, joilla tärkeimmän kilpailijan Philipsin markkinaosuus oli 25—35 prosenttia (ks. riidanalaisen päätöksen 58 perustelukappale), komissio ei ole katsonut, ettei keskittymän soveltuvuudesta yhteismarkkinoille ollut vakavia epäilyjä, vaikka uudella yksiköllä oli vain 20—30 prosentin markkinaosuus (ks. riidanalaisen päätöksen 55 perustelukappale), joka alittaa selvästi komission määräävälle asemalle asettaman alarajan ja on sen lisäksi pienempi kuin tärkeimmän kilpailijan markkinaosuus.

338 Edellä todetusta seuraa, että komission riidanalaisessa päätöksessä suorittaman analyysin mukaan sen, että markkinoilla oli kilpailijoita, ei ole siinäkään tapauksessa, että kilpailijoiden markkinaosuudet olivat melko suuria, pääsääntöisesti katsottu estävän sitä, että keskittymän todetaan aiheuttavan vakavia epäilyjä.

Valikoimavaikutus

339 Aluksi on muistutettava, että jokaiset tuotemarkkinat muodostavat erilliset markkinat. Tästä seuraa, että kunkin jäsenvaltion jokaisten tuotemarkkinoiden kilpailun edellytyksiä on pääsääntöisesti arvioitava itsenäisesti muilla markkinoilla tai kaikilla markkinoilla vallitseviin edellytyksiin nähden. Sitoumusten kohteena olevien yhdeksän jäsenvaltion osalta on todettava, että vaikka komissio todellakin on toisinaan täydentänyt analyysiään näkökohdilla, jotka liittyvät määrättyjen maantieteellisten markkinoiden kaikkien tuotemarkkinoiden kokonaistilanteeseen, se on kuitenkin aina ensiksi todennut jokaisia tuotemarkkinoita erikseen arvioimalla, koskevatko vakavat epäilyt tiettyjä tuotemarkkinoita.

340 Komissio on siten Portugalin, Kreikan, Alankomaiden ja Belgian osalta todennut ensin, että vakavat epäilyt koskevat joukkoa tuotemarkkinoita, ja on sitten lisäksi katsonut, että kun otetaan huomioon merkittävien määräävien asemien yhdistyminen, keskittymän osapuolet pystyvät ulottamaan markkinavoimansa kaikille muille tuotemarkkinoille (riidanalaisen päätöksen 54, 62, 71 ja 82 perustelukappale).

341 Riidanalaisen päätöksen 83 perustelukappaleen mukaan vaaraa, että syntyy koko tuotevalikoiman kattava markkinavoima, voidaan pitää poissuljettuna, jos tuotemarkkinat, joilla yhdistetyn yksikön markkinaosuus ylittää 40 prosenttia, vastaavat enintään 35:tä prosenttia keskittymän osapuolten yhteenlasketusta liikevaihdosta. On kuitenkin todettava, että se, että tehdään ero niiden maiden, joissa yhdistetty yksikkö pystyy ulottamaan markkinavoimansa kaikille tuotemarkkinoille, ja niiden maiden välillä, joissa keskittymä aiheuttaa vakavia epäilyjä vain tietyillä tuotemarkkinoilla tai jopa vain yksillä tuotemarkkinoilla (kuten Ruotsissa), on tosiasiassa merkityksetöntä, koska kummassakin tapauksessa on määrätty samat sitoumukset, kuten edellä on todettu.

342 Eri tuotemarkkinoiden erillisyyttä ei kuitenkaan voida pitää ehdottomana, ja voi osoittautua tarpeelliseksi, että tiettyjä tuotemarkkinoita koskevaa arviointia tasapainotetaan ottamalla huomioon kaikilla muilla kyseisen jäsenvaltion tuotemarkkinoilla vallitseva kilpailutilanne.

343 Nyt esillä olevassa asiassa on erityisen perusteltua ottaa kilpailutilanne huomioon laajemmin, koska on kiistatonta, että tavaramerkki on relevanteilla markkinoilla tärkein kilpailutekijä ja että tavaramerkin tunnettuus hyödyttää kaikkia tuotteita, joissa sitä käytetään. On samaten todettava, että komissio voi yrityksen kilpailuasemaa arvioidessaan joutua ottamaan huomioon yrityksen tavaramerkkivalikoiman tai sen seikan, että yrityksellä on huomattavia markkinaosuuksia useilla relevanteilla tuotemarkkinoilla (jäljempänä portfoliovaikutus).

344 Tältä osin on todettava, että komissio on nyt esillä olevassa asiassa ottanut tämän portfoliovaikutuksen huomioon. Komissio on koko riidanalaisessa päätöksessä — sitoumusten ulkopuolelle jätettyjä maita koskevaa analyysiä lukuun ottamatta — nimittäin tähdentänyt, että yhdistetyn yksikön vahvuutta korostaa se, että yksiköllä on ainutlaatuinen tavaramerkkivalikoima mutta sen kilpailijoilla kullakin vain yksi tavaramerkki, että sillä on merkittävää toimintaa useilla markkinoilla ja että SEB:n ja Moulinexin asemat ovat rinnakkaisia.

345 Riidanalaisen päätöksen 52 perustelukappaleessa on siten todettu, että "kun otetaan huomioon edellä tarkasteltu tavaramerkkien tärkeys tämäntyyppisillä markkinoilla, osapuolten suuri painoarvo melkein kaikilla relevanteilla markkinoilla sekä uuden yksikön tuote- ja tavaramerkkivalikoima, ei ole kovinkaan todennäköistä, että kilpailijat pystyisivät kyseenalaistamaan osapuolten asemat ja kohdistamaan uuteen yksikköön riittävää kilpailupainetta".

346 On huomautettava, että tämä portfoliovaikutus ei kohdistu pelkästään kuluttajaan ja kilpailijoihin vaan myös ja jopa ennen kaikkea jälleenmyyntiä harjoittaviin asiakkaisiin. Komissio on erityisesti riidanalaisen päätöksen 53 perustelukappaleessa näin ollen selvittänyt, että "sama koskee jälleenmyyntiä harjoittavia asiakkaita, jotka teoreettisesta neuvotteluvoimastaan huolimatta (esimerkiksi uhkaus tuotteen poistamisesta valikoimasta) eivät pysty vaikuttamaan osapuolten käyttäytymiseen reaktiona hinnankorotukseen"; että "uuden yksikön tavaramerkkivalikoima ja se, että uuden yksikön toiminta on kaikilla relevanteilla tuotemarkkinoilla yhtäläisen merkittävää, merkitsevät, että yksikkö pystyy suostuttelemaan jälleenmyyntiä harjoittavat asiakkaat siihen, etteivät nämä vastusta hinnankorotusta esimerkiksi siten, että ne uhkaisivat poistaa uuden yksikön tavaramerkit valikoimistaan"; että "yhdistetty yksikkö voisi esimerkiksi tarjota yhdistettyjä tai portaittaisia alennuksia" ja että "SEB- ja Moulinex-merkkien hallitsevan aseman vuoksi jälleenmyyjän on vaikea olla pitämättä niitä valikoimissaan". Nämä toteamukset, jotka on esitetty Portugalin markkinoita koskevan analyysin yhteydessä, on toistettu myös Belgian markkinoiden osalta (riidanalaisen päätöksen 60 ja 61 perustelukappale), Alankomaiden markkinoiden osalta (riidanalaisen päätöksen 69 ja 70 perustelukappale) ja Kreikan markkinoiden osalta (riidanalaisen päätöksen 80 ja 81 perustelukappale). Tältä osin on vielä todettava, että koska portfoliovaikutus on saanut komission katsomaan, että SEB:n ja Moulinexin muodostama uusi yksikkö pystyy näissä neljässä maassa ulottamaan markkinavoimansa kaikille tuotemarkkinoille siitä huolimatta, että sen markkinaosuudet alittavat 40 prosentin alarajan, portfoliovaikutus on sitäkin suuremmalla syyllä omiaan osoittamaan, että keskittymä aiheuttaa vakavia epäilyjä markkinoilla, joilla uuden yksikön markkinaosuudet ylittävät 40 prosenttia.

347 Komissio on aiemmassa päätöskäytännössään jo korostanut, että portfoliovaikutus on tarpeen ottaa huomioon yrityksen todellisen markkinavoiman määrittämiseksi. Komissio on edellä mainitussa asiassa Guinness/Grand Metropolitan tekemässään päätöksessä siten todennut, että johtavien tavaramerkkien haltijalla voi olla useita etuja ja että sen asema on vahvempi erityisesti asiakkaiden suhteen, koska se pystyy tarjoamaan täydellisen tuotevalikoiman, jonka osuus asiakkaiden liiketoiminnasta on suurempi.

348 De'Longhi on komissiolle osoittamissaan huomautuksissa (3.12.2001 päivätyn kirjeen liite 2) lisäksi kiinnittänyt komission huomion vaaroihin, joita aiheutuu

kaikkien tärkeimpien tavaramerkkien ja täydellisen tuotevalikoiman keskittymisestä yhdelle teollisuuskonsernille. Väliintulija on tältä osin todennut erityisesti seuraavaa:

"De'Longhi on eniten huolissaan suhteesta, joka keskittymän toteuduttua vallitsee SEB-Moulinexin ja suurten jälleenmyyjien välillä, kun otetaan huomioon kasvanut neuvotteluvoima, joka ostajalla on markkinoilla, joilla se on määräävässä asemassa. Tämä voima on sitäkin merkittävämpi, kun ostajalla on keskittymän jälkeen täydellinen tuote- ja tavaramerkkivalikoima — — . Ei ole epäilystäkään siitä, että SEB-Moulinex laajentaa tuotevalikoimaansa huomattavasti niin, että se pystyy tietyissä tapauksissa toimittamaan täydellisen valikoiman, mistä aiheutuu vahingollisia vaikutuksia erityisesti jakelukanavien osalta."

349 Komissio on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjallisiin kysymyksiin vastatessaan todennut, että se, että yhden maan kaikilla tuotemarkkinoilla on samat tavaramerkit ja samat väliportaan asiakkaat, merkitsee, että valikoimavaikutukset on tarpeen ottaa huomioon kilpailuanalyysissä. Komissio on todennut, että jos keskittymä auttaa sen osapuolia saamaan vahvan asema tuotemarkkinoilla, jotka muodostavat kokonaisuudessaan vähäisen osan osapuolten liikevaihdosta, keskittymän johdosta syntyvällä yksiköllä ei ole houkutusta käyttää voimaansa näillä markkinoilla, koska vastatoimet, joiden kohteeksi se todennäköisesti joutuu muilla tuotemarkkinoilla, joilla sillä ei ole vahvaa asemaa, pienentävät sen voittoa selvästi enemmän kuin mitä se voi odottaa saavansa voittoa markkinoilta, joilla sillä on vahva asema. Komissio on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle esittämissään kirjelmissä ja istunnossa todennut, että jos yhdistetyn yksikön myynti markkinoilla, joilla se on määräävässä asemassa, oli vähemmän kuin 10 prosenttia yhdistetyn yksikön kokonaismyynnistä samassa maassa, komissio on katsonut, että keskittymä ei muuttanut jälleenmyyntiä harjoittavien asiakkaiden mahdollisuuksia toteuttaa vastatoimia ja että nämä mahdollisuudet olivat niin riittäviä, että kyseiset asiakkaat pystyivät käyttämään valikoimavaikutusta hyväkseen. Komissio tarkoittaa ilmaisulla "valikoimavaikutus" sitä, että kaikista SEB-Moulinexin yrityksistä harjoittaa kilpailua rajoittavaa toimintaa markkinoilla, joilla yhdistetyllä yksiköllä on määräävä asema, rangaistaan siten, että jälleenmyyntiä harjoittavat asiakkaat ostavat vähemmän SEB:n ja Moulinexin tuotteita muilla markkinoilla.

350 Komission mukaan vakavat epäilyt voidaan hälventää valikoimavaikutuksen perusteella vain, jos liikevaihto, joka keskittymän osapuolille kertyy tuotemarkkinoilta, joilla niillä on määräävä asema, muodostaa vain vähäisen osan keskittymän osapuolten samassa maassa saamasta kokonaisliikevaihdosta. Markkinoilta, joilla keskittymän osapuolilla on määräävä asema, saadun liikevaihdon vähäisyyden rajaksi, jonka ylittyessä valikoimavaikutus ei enää toimi, komissio on asettanut 10 prosenttia. Tätä 10 prosentin rajaa ei ole riitautettu. Komissio on riidanalaisen päätöksen 123 perustelukappaleessa selvittänyt, että kaikista yrityksistä harjoittaa kilpailua rajoittavaa toimintaa Italiassa vedenkeitinten ja seurusteluruoanlaittoon tarkoitettujen laitteiden markkinoilla, joista ensin mainittujen osalta keskittymän osapuolilla on yhteensä 65—75 prosentin markkinaosuus ja jälkimmäisten osalta 40—50 prosentin markkinaosuus, rangaistaisiin siis vähentämällä SEB:n ja Moulinexin tuotteiden ostoja muilla Italian markkinoilla, joilta yhdistetty yksikkö saa 90—100 prosenttia liikevaihdostaan, mikä tarkoittaa, että markkinat, joilla keskittymän osapuolilla on määräävä asema, muodostavat vain 0—10 prosenttia niiden liikevaihdosta. Komissio on Espanjan osalta todennut riidanalaisen päätöksen 116 perustelukappaleessa ja Suomen osalta 119 perustelukappaleessa, että yksikkö sai 85—95 prosenttia liikevaihdostaan markkinoilta, joilla sillä ei ole määräävää asemaa, mikä tarkoittaa, että markkinat, joilla keskittymän osapuolilla on määräävä asema, muodostavat 5—15 prosenttia eli mahdollisesti hieman yli 10 prosenttia niiden liikevaihdosta. Komissio on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjallisiin kysymyksiin vastatessaan kuitenkin vahvistanut nimenomaisesti, että silloin kun niiden markkinoiden myynnin, joilla keskittymällä on määräävä asema, ja saman maan kokonaismyynnin suhdeluku oli pieni eli alle 10 prosenttia, se on katsonut, että jälleenmyyjät pystyivät toteuttamaan vastatoimia. Komissio on istunnossa vahvistanut toistamiseen, että 10 prosenttia oli yläraja, johon saakka valikoimavaikutus pystyi sen mukaan toteutumaan.

351 On korostettava, että tätä liikevaihdon suhteellista osuutta, joka mahdollistaa valikoimavaikutuksen toteutumisen ja joka on asetettu 10 prosentiksi, ei pidä sekoittaa riidanalaisen päätöksen 83 perustelukappaleessa mainittuun alle 35 prosentin suhteelliseen osuuteen liikevaihdosta. Riidanalaisen päätöksen 83 perustelukappaleessa mainittu 35 prosentin raja koskee nimittäin eri asiaa eli sitä, mistä lähtien markkinoilta, joilla keskittymällä on määräävä asema, saatu liikevaihdon osa on niin merkittävä, että osapuolet pystyvät ulottamaan markkinavoimansa kyseisen maan kaikkiin muihin markkinoihin. Komissio on todennut 83 perustelukappaleessa, että kun sen yhteenlasketun liikevaihdon, jonka osapuolet saivat markkinoilta, joilla niillä oli määräävä asema, suhteelliset osuudet olivat alle 35 prosenttia, voitiin katsoa, ettei ollut vakavia epäilyjä siitä, että keskittymälle syntyy näissä maissa koko tuotevalikoiman kattava markki-

navoima, ja että tämän jälkeen tarvitsi siis enää analysoida yksittäisiä tuotemarkkinoita. Sen lisäksi, että tällä seikalla ei — kuten edellä on todettu — näytä olevan merkitystä nyt esillä olevassa asiassa, koska samat sitoumukset on määrätty siitä riippumatta, onko keskittymän osapuolilla markkinavoimaa yksillä tuotemarkkinoilla vai kaikilla kyseessä olevan maan tuotemarkkinoilla, sitä ei myöskään saa missään tapauksessa sekoittaa siihen, pystyvätkö jälleenmyyjät rankaisemaan keskittymän osapuolia, jos nämä yrittävät käyttää väärin määräävää asemaa, joka niillä on tietyillä markkinoilla. Kun 35 prosenttia on raja, jonka ylittyessä komissio on katsonut olleen vaarana, että määräävä asema laajenee koskemaan kaikkia jonkin maan tuotemarkkinoita, 10 prosenttia on puolestaan raja, jonka alittuessa jälleenmyyjien mahdollisuus toteuttaa vastatoimia komission mukaan päinvastoin vaarantaa määräävän aseman, joka osapuolilla on joillakin tuotemarkkinoilla.

352 Valikoimavaikutuksesta, sellaisena kuin komissio on soveltanut sitä nyt esillä olevassa asiassa, on todettava seuraavaa.

353 Aluksi on muistutettava, että koska komissio on katsonut, että jokaiset tuotemarkkinat muodostavat erilliset markkinat, kilpailutilannetta on pääsääntöisesti analysoitava markkinoittain. Vaikka — kuten edellä on todettu — saattaa osoittautua tarpeelliseksi, että joidenkin tuotemarkkinoiden kilpailutilannetta koskevaa analyysiä täydennetään muita tuotemarkkinoita tai jopa muita maita koskevilla tiedoilla, pääsääntö on edelleen, että kutakin markkinaa arvioidaan erikseen, joten kaikkien tästä periaatteesta tehtävien poikkeusten tai siihen tehtävien lievennysten on perustuttava sellaisiin täsmällisiin ja yhtäpitäviin seikkoihin, jotka ovat omiaan osoittamaan, että tällaista vuorovaikutusta esiintyy.

354 Ensinnäkin on todettava, että kun portfoliovaikutuksen avulla arvioidaan keskittymän tuloksena muodostuvan yksikön todellista kilpailuasemaa ja tarpeen vaatiessa katsotaan sen perusteella, että yksiköllä on määräävä asema siitä huolimatta, että sen markkinaosuus ei sellaisenaan merkitse määräävää asemaa, ottamalla huomioon paitsi keskittymän osapuolten yhteenlasketut markkinaosuudet myös lisävoima, joka seuraa siitä, että uudella yksiköllä on joukko tärkeitä tavaramerkkejä ja että se toimii useilla markkinoilla,

valikoimavaikutuksella, sellaisena kuin komissio on vedonnut siihen perustellakseen käsitystään, jonka mukaan sitoumusten ulkopuolelle jätettyjen maiden osalta ei ollut vakavia epäilyjä, sitä vastoin osoitetaan keskittymän tuloksena muodostuvan yksikön voiman oikeat mittasuhteet, joten sen perusteella voidaan kumota markkinaosuuksien yhteenlaskemiseen perustuva toteamus, jonka mukaan keskittymällä on määräävä asema.

355 Tältä osin on muistutettava olevan kiistatonta, että keskittymän molemmilla osapuolilla oli vahva asema useilla markkinoilla ja että niillä oli useita tunnettuja tavaramerkkejä. Sen lisäksi, että keskittymä on johtanut markkinaosuuksien yhdistymiseen, se on merkinnyt tavaramerkkivalikoiman laajenemista ja kasvattanut niiden markkinoiden lukumäärää, joilla SEB ja Moulinex toimivat, ja siten vahvistanut SEB:n ja Moulinexin markkinavoimaa erityisesti jälleenmyyntiä harjoittaviin asiakkaisiin nähden. Komissio on riidanalaisessa päätöksessä siten todennut useasti, että SEB:llä ja Moulinexilla useilla tuotemarkkinoilla jo ennen keskittymää olleita vahvoja asemia vahvistaa entisestään se, että mukaan tulee useiden muiden markkinoiden osuuksia ja tavaramerkkejä (ks. erityisesti 46, 47, 50—52, 56, 60, 69, 73 perustelukappale jne.).

356 Toiseksi on todettava, ettei komissio ole oikeudellisesti riittävällä tavalla näyttänyt toteen väitettä, jonka mukaan kaikista yrityksistä harjoittaa kilpailua rajoittavaa toimintaa markkinoilla, joilla keskittymällä on määräävä asema, rangaistaisiin vähentämällä SEB-Moulinexin tuotteiden ostoja muilla markkinoilla.

357 Kuten De'Longhi on todennut istunnossa, sellainen komission huomioon ottama tilanne, että SEB-Moulinexin ja jälleenmyyjien välille syntyy ristiriita, ei nimittäin ole sen todennäköisempi kuin se tilanne, että ne ryhtyvät harjoittamaan yhteistoimintaa maksimoidakseen kumpikin oman etunsa.

358 Komissio ei ole osoittanut myöskään sitä, miten olettama, johon se on tukeutunut ja jonka mukaan SEB-Moulinex korottaa hintojaan, on väistämättä omiaan vaikuttamaan jälleenmyyjien etuihin ja sen vuoksi kannustamaan jälleenmyyjiä rankaisemaan SEB-Moulinexia.

359 Kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tiedustellut komissiolta, millainen taloudellinen perusta valikoimavaikutustekijällä on, komissio on myöntänyt, ettei sillä ole tältä osin käytettävissään mitään taloudellista tutkimusta. Sen ohella, että komissio on viitannut asiassa Guinness/Grand Metropolitan tekemäänsä päätökseen, jossa — kuten edellä on todettu — on sovellettu portfoliovaikutuksen hyvin erilaista käsitettä, komissio on todellisuudessa tyytynyt vain toteamaan, että keskittymän osapuolet olivat tuoneet tämän käsityksen esiin ilmoituksessaan.

360 Komissio on lisäksi tarkastellut pelkästään sitä olettamaa, että SEB-Moulinex korottaa hintojaan. Tämä voi kuitenkin toteuttaa muuntyyppistä kilpailua rajoittavaa toimintaa. SEB-Moulinex-yksikkö pystyy keskittymän ansiosta erityisesti hankkimaan suurtuotannon etuja ja toteuttamaan erilaisia rationalisointitoimenpiteitä, mikä vähentää kuluja, mitä SEB-Moulinex voi hyödyntää esimerkiksi alentamalla hintoja tai antamalla jälleenmyyjille suuremman katteen parantaakseen asemaansa. SEB-Moulinex voi samaten houkutella jälleenmyyjiä poistamaan valikoimistaan kilpailijoiden tuotteita.

361 On vielä todettava, että väite, jonka mukaan jälleenmyyjät pystyvät rankaisemaan SEB-Moulinexia, jos tämä korottaa hintojaan, perustuu toteen näyttämättömään olettamaan, jonka mukaan jälleenmyyjillä on ratkaiseva vaikutus kuluttajien valintoihin. Koska jälleenmyyjien tehtävänä on myydä kuluttajille tuotteita, joita nämä ostavat, mahdollisuuteen, että jälleenmyyjät voisivat rangaista SEB-Moulinexia vähentämällä SEB-Moulinexin tuotteiden ostoja muilla markkinoilla, on suhtauduttava varauksella, etenkin kun tavaramerkki on valintaa ohjaavista tekijöistä se, jolla on ratkaiseva vaikutus kilpailuun relevanteilla markkinoilla.

362 Kolmanneksi on huomautettava, että koska valikoimavaikutuksen, sellaisena kuin komissio on sen ymmärtänyt, avulla arvioidaan sitä, pystyvätkö jälleenmyyjät rankaisemaan uutta yksikköä kaikesta sen harjoittamasta kilpailua rajoittavasta toiminnasta, kysymys on pikemminkin sen toteamisesta, että jälleenmyyjät pystyvät estämään SEB-Moulinexia syyllistymästä määräävän aseman väärinkäyttöön, kuin sen osoittamisesta, ettei yhdistetyllä yksiköllä ole määräävää asemaa. Asetuksella N:o 4064/89 ei kuitenkaan pyritä kieltämään määräävän aseman väärinkäyttöä vaan tällaisen aseman luominen tai vahvistaminen.

363 Edellä todetusta seuraa, ettei komissio ole oikeudellisesti riittävällä tavalla osoittanut valikoimavaikutusta koskevaa teoriaansa paikkansapitäväksi, sellaisena kuin se on vedonnut siihen perustellakseen käsitystään, jonka mukaan sitoumusten ulkopuolelle jätettyjen maiden osalta ei ollut vakavia epäilyjä.

364 On lisäksi todettava, että vaikka oletettaisiin, että komissio olisi voinut tämän teorian perusteella yksiköllä tietyillä markkinoilla olevasta vahvasta asemasta huolimatta katsoa, ettei vakavia epäilyjä ollut olemassa, koska nämä markkinat muodostivat vain pienen osan koko relevanteista markkinoista, huomioon oli joka tapauksessa otettava kaikki ne markkinat, joilla keskittymän osapuolilla oli määräävä asema, ja erityisesti markkinat, joilla SEB-Moulinexilla oli yli 40 prosentin markkinaosuus mutta joita vakavat epäilyt eivät komission mielestä koskeneet, koska keskittymän osapuolten markkinaosuuksissa ei ollut merkittävää päällekkäisyyttä.

365 Vaikka keskittymällä ei luoda määräävää asemaa tai vahvisteta tuntuvasti jommallakummalla osapuolella ennen keskittymää ollutta määräävää asemaa, uudella yksiköllä silti on näillä markkinoilla tällainen määräävä asema. Päällekkäisyyden puuttuminen ei poista määräävää asemaa. Siten ei voida katsoa, että jälleenmyyjä pystyisi rankaisemaan yksikköä, joka on muodostunut kahden sellaisen yrityksen keskittymästä, joilla kummallakin on monopoli puolella relevanteista markkinoista.

b) Sitoumusten ulkopuolelle jätetyt maat

366 Seuraavaksi on edellä esitettyjen huomautusten valossa tutkittava, tekevätkö komission esiin tuomat syyt perustelluksi komission toteamuksen, jonka mukaan keskittymä ei aiheuttanut vakavia epäilyjä Italian, Espanjan, Suomen, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin relevanttien tuotemarkkinoiden osalta, vai pitääkö kantajan väittämin tavoin paikkansa, ettei komissio olisi voinut hyväksyä keskittymää määräämättä sitoumuksia näiden maantieteellisten markkinoiden osalta.

367 Tässä yhteydessä on muistutettava, että — kuten edellä 315 kohdassa on todettu — se, että joillakin erillisillä maantieteellisillä markkinoilla on vain yhdet sellaiset relevantit tuotemarkkinat, joilla keskittymä aiheuttaa vakavia epäilyjä, on riidanalaisen päätöksen mukaan riittänyt siihen, että komissio on omasta aloitteestaan määrännyt sitoumuksia kyseisten maantieteellisten markkinoiden kaikkien relevanttien tuotemarkkinoiden osalta.

Norja

368 On todettava, että kantaja väite perustuu riidanalaisen päätöksen virheelliseen tulkintaan, koska päätöksessä katsotaan nimenomaisesti, että Norjan tiettyjen relevanttien tuotemarkkinoiden osalta on vakavia epäilyjä, ja määrätään näin ollen, että sitoumukset koskevat myös Norjaa (riidanalaisen päätöksen 137 perustelukappale).

369 Kanneperuste ei siis tältä osin selvästikään perustu tosiseikkoihin, ja se on hylättävä.

Espanja

370 On muistutettava, että riidanalaisen päätöksen 115 perustelukappaleen mukaan keskittymän osapuolten yhteenlasketut markkinaosuudet ovat vedenkeitinten osalta 40—50 prosenttia (josta SEB:n osuus on 5—15 prosenttiyksikköä) ja pienoisuunien osalta 75—85 prosenttia (josta SEB:n osuus on 0—10 prosenttiyksikköä).

371 Komissio on riidanalaisen päätöksen 116 perustelukappaleessa kuitenkin katsonut, etteivät nämä erittäin vahvat asemat mahdollista sitä, että uusi yksikkö pystyisi toimimaan kilpailua rajoittavalla tavalla. Tämä päätelmä perustuu pelkästään toteamukseen, että "koska De'Longhin, Tauruksen, Boschin ja Philipsin kaltaisilla kilpailijoilla on hyvin huomattavia asemia useilla tuotemarkkinoilla nyt kyseessä olevat kahdet tuotemarkkinat mukaan lukien[,] jälleenmyyntiä harjoittavilla asiakkailla on vaihtoehtoisia tavaramerkkejä, joilla on vahva maine ja jotka kattavat pienten kodinkoneiden valikoiman kokonaisuudessaan korvaten keskittymän osapuolten tavaramerkit", joten "kaikista yrityksistä harjoittaa näillä markkinoilla kilpailua rajoittavaa toimintaa rangaistaisiin siis vähentämällä SEB:n ja Moulinexin tuotteiden ostoja sellaisilla muilla markkinoilla, joilta yhdistetty yksikkö saa 85—95 prosenttia liikevaihdostaan".

372 Tästä seuraa, että komissio on näiden maantieteellisten markkinoiden osalta katsonut tukeutunut kahteen tekijään eli ensinnäkin siihen, millainen asema sulautumisen seurauksena syntyneellä yksiköllä on kilpailijoihinsa verrattuna, ja toiseksi valikoimavaikutukseen, ettei ollut olemassa vakavia epäilyjä.

373 Ensinnäkin siltä osin kuin on kysymys siitä, millainen asema sulautumisen seurauksena syntyneellä yksiköllä on kilpailijoihinsa verrattuna, on aluksi todettava,

että — toisin kuin komissio on todennut — useilla kilpailijoilla, kuten De'Longhilla, Tauruksella, Boschilla ja Philipsillä ei voi olla huomattavaa asemaa vedenkeitinmarkkinoilla, koska SEB-Moulinexilla on 75—85 prosentin markkinaosuus. SEB-Moulinexiin kohdistuva kilpailupaine nimittäin johtuu näissä olosuhteissa joko yksittäisestä kilpailijasta, jonka markkinaosuus on enintään noin 20 prosenttia eli vain noin neljäsosa keskittymän osapuolten markkinaosuudesta, tai useista kilpailijoista, joiden markkinaosuudet kuitenkin ovat tällöin väistämättä hyvin pieniä ja joka tapauksessa erittäin vähämerkityksisiä keskittymän osapuolten markkinaosuuteen verrattuna. On lisäksi huomautettava, ettei uudella yksiköllä ole edes sitoumusten kattamissa maissa millään tuotemarkkinoilla yhtä vahvaa asemaa kuin pienoisuunien markkinoilla Espanjassa.

374 On näin ollen todettava, ettei komissio ole nyt esillä olevassa asiassa tuonut esiin mitään sellaista erityistä tekijää, joka selittäisi, miksi keskittymä ei aiheuttanut vakavia epäilyjä, vaikka keskittymän osapuolten markkinaosuus oli vedenkeitinten osalta 40—50 prosenttia (josta SEB:n osuus oli 5—15 prosenttiyksikköä) ja pienoisuunien osalta 75—85 prosenttia (josta SEB:n osuus oli 0—10 prosenttiyksikköä).

375 Siltä osin kuin on toiseksi kysymys valikoimavaikutuksesta, on muistutettava, ettei sen perusteella voitu edellä 364 ja 365 kohdassa esiin tuoduista syistä katsoa, ettei vakavia epäilyjä ollut olemassa.

376 Vaikka hyväksyttäisiin komission väite, jonka se on tuonut esiin riidanalaisen päätöksen 116 perustelukappaleessa ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjallisiin kysymyksiin antamissaan vastauksissa ja jonka mukaan valikoimavaikutuksen perusteella voitiin katsoa, ettei vakavia epäilyjä ollut olemassa, jos SEB-Moulinexille sellaisilta määrättyjen maantieteellisten markkinoiden relevanteilta tuotemarkkinoilta, joilla yhdistetyn yksikön markkinaosuus oli yli 40 prosenttia, kertynyt liikevaihto oli alle 10 prosenttia sen näiden maantieteellisten markkinoiden kaikilta relevanteilta tuotemarkkinoilta saamasta kokonaisliikevaihdosta, on joka tapauksessa todettava, ettei komissio ole sen enempää riidanalaisessa päätöksessä kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa näyttänyt toteen, että tämä piti paikkansa Espanjan osalta.

377 Riidanalaisen päätöksen 116 perustelukappaleesta kylläkin ilmenee, että Espanjan vedenkeitin- ja pienoisuunimarkkinat muodostivat enintään 5—15 prosenttia yhdistetyn yksikön kokonaisliikevaihdosta kaikilla Espanjan relevanteilla tuotemarkkinoilla. On kuitenkin todettava, että riidanalaisen päätöksen 88 ja 92 perustelukappaleen mukaan uudella yksiköllä oli samalla yli 40 prosentin markkinaosuus seurusteluruoanlaittoon tarkoitettujen laitteiden ja yleiskoneiden markkinoilla. Taulukossa 2, jonka komissio on laatinut vastaukseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kysymyksiin, mainitaan siten, että markkinat, joista SEB-Moulinex-yksiköllä oli yli 40 prosentin markkinaosuus ja joita olivat myös seurusteluruoanlaittoon tarkoitettujen laitteiden ja yleiskoneiden markkinat, muodostivat 25—35 prosenttia SEB:n ja Moulinexin kokonaismyynnistä Espanjassa. Edellä 364 ja 365 kohdassa mainituista syistä komission olisi pitänyt ottaa nämä markkinat huomioon arvioidessaan jälleenmyyjien mahdollisuutta toteuttaa rankaisutoimia.

378 On vielä todettava, että SEB-Moulinex-yksiköllä on Espanjassa yli 40 prosentin markkinaosuus peräti neljillä relevanteilla tuotemarkkinoilla. Tältä osin on muistutettava, että komissio on riidanalaisen päätöksen 43 perustelukappaleessa todennut, että siltä osin kuin on kysymys keskittymän vaikutuksista kilpailuun, voidaan muodostaa seuraavat neljä ryhmää: Ranska, jonka osalta asian tutkinta on siirretty kansallisille viranomaisille; maat, joissa keskittymä muuttaa kilpailun edellytyksiä vain vähän; maat, joissa keskittymä aiheuttaa vakavia epäilyjä vain tietyllä määrällä tuotemarkkinoita; ne neljä maata (Portugali, Kreikka, Belgia ja Alankomaat), joissa keskittymä johtaa sellaisten markkinaosuuksien yhdistymiseen, jotka ovat joskus suuria huomattavassa osassa relevantteja tuoteryhmiä, joten osapuolet pystyvät ulottamaan markkinavoimansa kaikille muillekin relevanteille markkinoille. SEB-Moulinex-yksiköllä on Espanjassa yli 40 prosentin markkinaosuus peräti neljillä tuotemarkkinoilla eli yhtä monilla tuotemarkkinoilla kuin Kreikassa, joka kuitenkin kuuluu maihin, joiden osalta komissio on katsonut, että keskittymä aiheutti vakavia epäilyjä useilla markkinoilla.

379 Kuten De'Longhi ja kantaja ovat istunnossa todenneet perustellusti, komissio ei ole tutkinut keskittymästä aiheutuvaa portfoliovaikutusta eikä etenkään sitä, että keskittymä on mahdollistanut sen, että SEB:llä vedenkeitinten, seurusteluruoan-

laittoon tarkoitettujen laitteiden ja silitysrautojen markkinoilla olevia vahvoja asemia tuetaan Moulinexilla leivänpaahdinten, kahvinkeitinten, pienoisuunien ja yleiskoneiden markkinoilla olevilla vahvoilla asemilla. Riidanalaisessa päätöksessä ei ole myöskään selvitetty, miksi se, että uudella yksiköllä on keskittymän johdosta neljä tavaramerkkiä, ei ole omiaan vahvistamaan sen markkinavoimaa, vaikka komissio on sitoumusten kattamien maantieteellisten markkinoiden osalta nimenomaisesti korostanut useaan kertaan, että SEB-Moulinexilla on kaksi tavaramerkkiä mutta sen kilpailijoilla vain yksi.

380 Edellä todetusta seuraa, ettei komissio ole riidanalaisen päätöksen 115 ja 116 perustelukappaleessa huomioon otettujen tekijöiden perusteella voinut katsoa, ettei Espanjan vedenkeitin- ja pienoisuunimarkkinoihin kohdistunut vakavia epäilyjä.

Suomi

381 On muistutettava, että riidanalaisen päätöksen 118 perustelukappaleen mukaan keskittymän osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus Suomen leivänpaahdinmarkkinoista on 45—55 prosenttia. Komissio on siitä huolimatta, että tämä markkinaosuus ylittää 40 prosentin alarajan, katsonut, ettei keskittymä aiheuttanut tässä maassa vakavia epäilyjä, koska kaikista yrityksistä harjoittaa näillä markkinoilla kilpailua rajoittavaa toimintaa olisi voitu rangaista vähentämällä SEB-Moulinexin tuotteiden ostoja muilla markkinoilla, joilta yhdistetty yksikkö saa 85—95 prosenttia liikevaihdostaan, kun otetaan huomioon, että markkinoilla toimi Philipsin ja Boschin kaltaisia kilpailijoita.

382 Tästä seuraa, että komissio on näiden maantieteellisten markkinoiden osalta katsonut pelkästään valikoimavaikutusta soveltamalla, ettei keskittymä aiheuttanut vakavia epäilyjä Suomen leivänpaahdinmarkkinoilla. Edellä 364 ja 365 kohdassa esiin tuoduista syistä valikoimavaikutuksen perusteella ei kuitenkaan voitu katsoa, ettei vakavia epäilyjä ollut olemassa.

383 Vaikka hyväksyttäisiin komission väite, jonka se on tuonut esiin riidanalaisen päätöksen 119 perustelukappaleessa ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjallisiin kysymyksiin antamissaan vastauksissa ja jonka mukaan valikoimavaikutuksen perusteella voitiin katsoa, ettei vakavia epäilyjä ollut olemassa, jos SEB-Moulinexille sellaisilta määrättyjen maantieteellisten markkinoiden relevanteilta tuotemarkkinoilta, joilla yhdistetyn yksikön markkinaosuus oli yli 40 prosenttia, kertynyt liikevaihto oli alle 10 prosenttia sen näiden maantieteellisten markkinoiden kaikilta relevanteilta tuotemarkkinoilta saamasta kokonaisliikevaihdosta, on joka tapauksessa todettava, ettei komissio ole sen enempää riidanalaisessa päätöksessä kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käydyssä oikeudenkäynnissä näyttänyt toteen, että tämä piti paikkansa Suomen osalta.

384 Vaikka riidanalaisen päätöksen 119 perustelukappaleen mukaan leivänpaahdinmarkkinat muodostivat vain 5—15 prosenttia uuden yksikön liikevaihdosta kaikilla Suomen relevanteilla tuotemarkkinoilla, on nimittäin kuitenkin todettava, että uudella yksiköllä oli Suomessa samalla yli 40 prosentin markkinaosuus espressokeitinten markkinoilla (40—50 prosenttia), pienoisuunien markkinoilla (35—45 prosenttia) ja barbecuegrillien markkinoilla (40—50 prosenttia) (riidanalaisen päätöksen 87, 90 ja 91 perustelukappale). Taulukossa 2, jonka komissio on laatinut vastaukseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kysymyksiin, mainitaan siten, että markkinat, joista SEB-Moulinexilla oli yli 40 prosentin markkinaosuus ja joita olivat myös espressokeitinten, pienoisuunien ja barbecuegrillien markkinat, muodostivat 10—20 prosenttia SEB:n ja Moulinexin kokonaismyynnistä Suomessa. Edellä 364 ja 365 kohdassa mainituista syistä komission olisi pitänyt ottaa nämä markkinat huomioon arvioidessaan jälleenmyyjien mahdollisuutta toteuttaa rankaisutoimia.

385 On vielä todettava, että SEB-Moulinex-yksiköllä on Suomessa yli 40 prosentin markkinaosuus peräti neljillä relevanteilla tuotemarkkinoilla eli yhtä monilla tuotemarkkinoilla kuin Kreikassa, joka kuuluu maihin, joiden osalta komissio on katsonut, että keskittymä aiheutti vakavia epäilyjä useilla markkinoilla.

386 Kuten De'Longhi ja kantaja ovat istunnossa todenneet perustellusti, komissio ei ole tutkinut keskittymästä aiheutuvaa portfoliovaikutusta eikä etenkään sitä, että keskittymä on mahdollistanut sen, että SEB:llä barbecuegrillien ja leivänpaah-

dinten markkinoilla olevia vahvoja asemia tuetaan Moulinexilla pienoisuunien, kahvinkeitinten, espressokeitinten, yleiskoneiden ja leivänpaahdinten markkinoilla olevilla vahvoilla asemilla. Päätöksessä ei ole myöskään selvitetty, miksi se, että uudella yksiköllä on keskittymän johdosta neljä tavaramerkkiä, ei ole omiaan vahvistamaan sen markkinavoimaa, vaikka komissio on sitoumusten kattamien maantieteellisten markkinoiden osalta nimenomaisesti korostanut useaan kertaan, että SEB-Moulinexilla on kaksi tavaramerkkiä mutta sen kilpailijoilla vain yksi.

387 Edellä todetusta seuraa, ettei komissio ole riidanalaisen päätöksen 87, 90, 91 ja 118—120 perustelukappaleessa huomioon otettujen tekijöiden perusteella voinut katsoa, ettei pienoisuunien, espressokeitinten, barbecuegrillien ja leivänpaahdinten markkinoihin Suomessa kohdistunut vakavia epäilyjä.

Italia

388 On muistutettava, että riidanalaisen päätöksen 121—124 perustelukappaleen mukaan uudella yksiköllä on Italiassa yli 40 prosentin markkinaosuus kolmilla tuotemarkkinoilla eli yleiskoneiden, seurusteluruoanlaittoon tarkoitettujen laitteiden ja vedenkeitinten markkinoilla.

389 Ensinnäkin yleiskonemarkkinoiden osalta komissio on todennut riidanalaisen päätöksen 121 perustelukappaleessa, että keskittymän osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus oli 40—50 prosenttia, josta SEB:n osuus oli 0—10 prosenttiyksikköä, ja että osapuolet joutuivat kilpailemaan erityisesti Braunin (markkinaosuus 10—20 prosenttia), Philipsin (markkinaosuus 0—10 prosenttia) ja De'Longhin (markkinaosuus 0—10 prosenttia) kanssa, minkä perusteella komissio on päätellyt, että keskittymä vaikutti kilpailuun vain vähän elimininoidessaan markkinoiden neljänneksi suurimman toimijan.

390 Tästä seuraa, että komission esiin tuomista tekijöistä yksi — eli sulautumisen seurauksena syntyneen yksikön markkina-asema yksikön kilpailijoihin verrattuna — on saanut sen katsomaan, ettei Italian osalta ollut vakavia epäilyksiä.

391 Edellä 329 kohdassa esiin tuoduista syistä on joka tapauksessa todettava, että jollei näytetä toteen, että edellä mainituilla kilpailijoilla oli niin vahva asema, että ne pystyivät toimimaan todellisena vastapainona SEB-Moulinexille, se seikka, että SEB-Moulinex-yksiköllä oli kolme kilpailijaa, oli sellaisenaan täysin vailla merkitystä markkinoilla, joilla markkinajohtajalla oli 40—50 prosentin markkinaosuus.

392 Nyt esillä olevassa asiassa on kuitenkin todettava, että kahdella yleiskonemarkkinoiden osalta mainituista kolmesta kilpailijasta eli Philipsillä ja De'Longhilla oli vain vähäinen 0—10 prosentin markkinaosuus. Kolmannella kilpailijalla Braunilla oli kylläkin edustavampi 10—20 prosentin markkinaosuus, mutta tämä oli kuitenkin kahdesta neljään kertaan pienempi kuin uuden yksikön markkinaosuus. Sitä vastoin on korostettava, että komissio on erityisesti riidanalaisen päätöksen 51 perustelukappaleessa pitänyt — siltä osin kuin on kysymys uuden yksikön asemasta Portugalissa — vakavien epäilyjen olemassaoloa osoittavana seikkana sitä, että keskittymän osapuolet olivat markkinajohtajia ja että niiden markkinaosuudet olivat vähintään kaksinkertaisia lähimmän kilpailijan markkinaosuuksiin verrattuna.

393 Kanta, jonka mukaan keskittymä vaikutti kilpailuun vain vähän elimininoidessaan markkinoiden neljänneksi suurimman toimijan, ei myöskään ole vakuuttava. SEB:llä oli nimittäin vain pieni markkinaosuus (0—10 prosenttia) samoin kuin kahdella muulla Moulinexin kilpailijalla eli Philipsillä ja De'Longhilla, ja vain Braunilla oli suurempi markkinaosuus, joka sekin oli vaatimaton. On todettava, että neljänneksi suurimman kilpailijan eliminoinnin vaikutukset eivät näissä olosuhteissa oleellisesti poikkea toiseksi tai kolmanneksi suurimman kilpailijan eliminoinnin vaikutuksista.

394 Edellä todetusta seuraa näin ollen, ettei komissio ole riidanalaisen päätöksen 121 perustelukappaleessa huomioon otetun tekijän perusteella voinut katsoa, etteivät vakavat epäilyt koskeneet Italian yleiskonemarkkinoita.

395 Siltä osin kuin toiseksi on kysymys seurusteluruoanlaittoon tarkoitettujen laitteiden markkinoista, komissio on todennut riidanalaisen päätöksen 122 perustelukappaleessa, että keskittymän osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus oli 40—50 prosenttia (josta Moulinexin osuus oli 0—10 prosenttiyksikköä) ja että Philips, jonka markkinaosuus oli 0—10 prosenttia, oli ainoa osapuolten tunnistama kilpailija. Komissio on riidanalaisen päätöksen samassa perustelukappaleessa todennut vedenkeitinmarkkinoiden osalta, että keskittymän osapuolilla oli yhteensä 65—75 prosentin markkinaosuus (josta Moulinexin osuus oli 15—25 prosenttiyksikköä), joka oli suurempi kuin De'Longhilla, Philipsillä ja Braunilla, joilla kullakin oli 0—10 prosentin markkinaosuus. Komissio on riidanalaisen päätöksen 123 perustelukappaleessa kuitenkin todennut, että koska vedenkeitinten ja seurusteluruoanlaittoon tarkoitettujen laitteiden markkinat muodostivat kumpikin vain noin 0—5 prosenttia pienten kodinkoneiden koko keittiötuoteperheen arvosta, jälleenmyyntiä harjoittavat asiakkaat pystyivät rankaisemaan kaikista yrityksistä harjoittaa näillä markkinoilla kilpailua rajoittavaa toimintaa vähentämällä SEB-Moulinexin tuotteiden ostoja sellaisilla muilla markkinoilla, joilta yhdistetty yksikkö sai 90—100 prosenttia liikevaihdostaan. Komission mukaan tämä rankaisemismahdollisuus tekee kaikki keskittymän osapuolten hinnankorotukset kannattamattomiksi näillä molemmilla relevanteilla markkinoilla. Komissio on tämän vuoksi katsonut, ettei keskittymä aiheuttanut vakavia epäilyjä näillä markkinoilla.

396 Tästä seuraa, että komissio on näiden markkinoiden osalta katsonut pelkästään valikoimavaikutuksen perusteella, ettei vakavia epäilyjä ollut olemassa. Komissio on riidanalaisen päätöksen 122 perustelukappaleessa kylläkin viitannut siihen, millainen asema sulautumisen seurauksena syntyneellä yksiköllä on sen kilpailijoihin verrattuna. Tämä tekijä ei kuitenkaan ole saanut komissiota katsomaan, ettei relevantteihin markkinoihin kohdistunut vakavia epäilyjä. On lisäksi todettava, ettei komissio voinut tukeutua tähän tekijään. Seurusteluruoanlaittoon tarkoitettujen laitteiden markkinoiden osalta on nimittäin todettava, että komissio on tunnistanut vain yhden kilpailijan eikä kolmea, toisin kuin yleiskonemarkkinoiden osalta. Riidanalaiseen päätökseen sisältyvien tietojen perusteella ei myöskään voida pitää poissuljettuna, että keskittymässä yhdistyvät markkinoiden kaksi suurinta toimijaa, koska sekä Moulinexilla että Philipsillä oli

0—10 prosentin markkinaosuus. Vedenkeitinmarkkinoiden osalta on todettava, ettei riidanalaisessa päätöksessä mainituilla seikoilla voida perustella vakavien epäilyjen puuttumista, koska keskittymässä yhdistyvät markkinoiden kaksi suurinta toimijaa, joilla on 65—75 prosentin eli lähes kolmen neljäsosan markkinaosuus, vaikka jäljelle jääkin kolme kilpailijaa.

397 Valikoimavaikutuksen osalta on edellä 364 ja 365 kohdassa tuotu esiin ne syyt, joiden vuoksi komissio ei sen perusteella voinut katsoa, ettei vakavia epäilyjä ollut olemassa. Tältä osin on täsmennettävä, ettei sillä komission korostamalla seikalla, että De'Longhi oli Italiassa markkinajohtaja neljillä muilla relevanteilla tuotemarkkinoilla ja että Saecolla oli 60—70 prosentin markkinaosuus espressokeitinten markkinoilla, ole merkitystä. Se, ettei SEB-Moulinexilla ollut yli 40 prosentin markkinaosuutta muilla kuin yleiskoneiden, seurusteluruoanlaittoon tarkoitettujen laitteiden ja vedenkeitinten markkinoilla, merkitsee nimittäin jo määritelmällisesti väistämättä, että muilla toimijoilla saattoi tilanteen mukaan olla vahva asema näillä muilla markkinoilla.

398 Vaikka hyväksyttäisiin komission väite, jonka se on tuonut esiin riidanalaisen päätöksen 123 perustelukappaleessa ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjallisiin kysymyksiin antamissaan vastauksissa ja jonka mukaan valikoimavaikutuksen perusteella voitiin katsoa, ettei vakavia epäilyjä ollut olemassa, jos SEB-Moulinexille sellaisilta määrättyjen maantieteellisten markkinoiden relevanteilta tuotemarkkinoilta, joilla yhdistetyn yksikön markkinaosuus oli yli 40 prosenttia, kertynyt liikevaihto oli alle 10 prosenttia sen näiden maantieteellisten markkinoiden kaikilta relevanteilta tuotemarkkinoilta saamasta kokonaisliikevaihdosta, on joka tapauksessa todettava, ettei komissio ole sen enempää riidanalaisessa päätöksessä kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa näyttänyt toteen, että tämä piti paikkansa Italian osalta.

399 Riidanalaisen päätöksen 123 perustelukappaleesta kylläkin ilmenee, että seurusteluruoanlaittoon tarkoitettujen laitteiden ja vedenkeitinten markkinat muodostivat Italiassa enintään 0—10 prosenttia yhdistetyn yksikön kokonaisliikevaihdosta kaikilla Italian relevanteilla tuotemarkkinoilla. On kuitenkin todettava, että riidanalaisen päätöksen 121 perustelukappaleen mukaan

uudella yksiköllä oli samalla yli 40 prosentin markkinaosuus yleiskonemarkkinoilla. Taulukossa 2, jonka komissio on laatinut vastaukseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kysymyksiin, mainitaan siten, että markkinat, joista SEB-Moulinexilla oli yli 40 prosentin markkinaosuus ja joita olivat myös yleiskoneiden markkinat, muodostivat 25—35 prosenttia ja komission ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjalliseen kysymykseen antaman vastauksen mukaan jopa 30—40 prosenttia SEB:n ja Moulinexin kokonaismyynnistä Italiassa. Sen lisäksi, ettei komissio edellä mainituista syistä voinut pelkästään riidanalaisen päätöksen 121 perustelukappaleessa huomioon otetun arviointiperusteen perusteella katsoa, etteivät vakavat epäilyt koskeneet näitä relevantteja tuotemarkkinoita, sen olisi — kuten edellä on todettu — joka tapauksessa pitänyt ottaa nämä markkinat huomioon arvioidessaan jälleenmyyjien mahdollisuutta toteuttaa rankaisutoimia, koska uudella yksiköllä oli näillä markkinoilla yli 40 prosentin markkinaosuus.

400 Kuten De'Longhi ja kantaja ovat istunnossa todenneet perustellusti, komissio ei ole tutkinut keskittymästä aiheutuvaa portfoliovaikutusta eikä etenkään sitä, että keskittymä on mahdollistanut sen, että SEB:llä vedenkeitinten, seurusteluruoanlaittoon tarkoitettujen laitteiden, barbecuegrillien ja silitysrautojen markkinoilla olevia vahvoja asemia tuetaan Moulinexilla kahvinkeitinten, vedenkeitinten, höyrykeitinten ja yleiskoneiden markkinoilla olevilla vahvoilla asemilla. Riidanalaisessa päätöksessä ei ole myöskään selvitetty, miksi se, että uudella yksiköllä on keskittymän johdosta neljä tavaramerkkiä, ei ole omiaan vahvistamaan sen markkinavoimaa, vaikka komissio on sitoumusten kattamien maantieteellisten markkinoiden osalta nimenomaisesti korostanut useaan kertaan, että SEB-Moulinexilla on kaksi tavaramerkkiä mutta sen kilpailijoilla vain yksi.

401 Näistä syistä on katsottava, ettei komissio ole riidanalaisen päätöksen 123 perustelukappaleessa huomioon otetun tekijän perusteella voinut katsoa, ettei seurusteluruoanlaittoon tarkoitettujen laitteiden ja vedenkeitinten markkinoihin Italiassa kohdistunut vakavia epäilyjä.

402 Kanneperuste on näin ollen Italian osalta perusteltu.

Yhdistynyt kuningaskunta ja Irlanti

403 On muistutettava, että riidanalaisen päätöksen 125 ja 126 perustelukappaleen mukaan komissio on todennut, että keskittymän osapuolilla on yhteensä 35—45 prosentin markkinaosuus silitysrautojen ja höyrysilitysasemien markkinoilla Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Irlannissa. Kuten erityisesti komission esittämästä taulukosta 2 ilmenee, tämä markkinaosuus on suurempi kuin 40 prosenttia. Komissio on riidanalaisessa päätöksessä kuitenkin katsonut, ettei keskittymä aiheuttanut Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Irlannissa vakavia epäilyjä yhtäältä siitä syystä, että keskittymä muutti "kilpailun edellytyksiä vain vähän kasvattamalla markkinaosuuksia hieman" (0—5 prosentin lisäys), ja toisaalta siitä syystä, että "keskittymän osapuolet joutuvat kilpailemaan erityisesti Philipsin kanssa" (jonka markkinaosuus oli 15—25 prosenttia).

404 Tästä seuraa, että komissio on näiden maantieteellisten markkinoiden osalta katsonut, ettei vakavia epäilyjä ollut olemassa, tukeutuen kahteen tekijään eli ensinnäkin merkittävän päällekkäisyyden puuttumiseen ja toiseksi siihen, millainen asema sulautumisen seurauksena syntyneellä yksiköllä on kilpailijoihinsa verrattuna.

405 Siltä osin kuin on kysymys ensinnäkin merkittävän päällekkäisyyden puuttumisesta, on muistutettava, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pysty tietojen epätarkkuuden vuoksi valvomaan, voitiinko tämän tekijän perusteella katsoa, ettei vakavia epäilyjä ollut olemassa. On lisäksi todettava, että vaikka markkinaosuuksien kasvu on vain vähäistä, se on kuitenkin riittävä luomaan markkinaosuuden, joka on suurempi kuin päätöksessä määräävän aseman alarajana käytetty 40 prosenttia.

406 Siltä osin kuin on toiseksi kysymys sulautumisen seurauksena syntyneen yksikön asemasta yksikön kilpailijoihin verrattuna, on todettava, että koska Philips oli yksi niistä neljästä kilpailijasta, joilla on riidanalaisen päätöksen 32 perustelukappaleen mukaan samanaikaisesti sekä laaja tuotevalikoima pienten kodinkoneiden alalla että toimintaa yleiseurooppalaisella tasolla, siinä, että se toimii kyseisillä markkinoilla, ei ole mitään erityistä. Kuten edellä on todettu, ei

ole myöskään ajateltavissa, että yrityksellä, jolla on noin 40 prosentin markkinaosuus, ei olisi kilpailijoita.

407 Lisäksi on huomautettava, että vaikka komissio on tähdentänyt, että markkinaosuuksien kasvu on silitysrautojen ja höyrysilitysasemien osalta vähäistä, se ei ole — kuten kantaja on perustellusti todennut — sitä vastoin analysoinut, mikä vaikutus on niiden merkittävien asemien yhdistymisellä, joita SEB-Moulinexilla on useilla markkinoilla ja erityisesti rasvakeitinten markkinoilla (joilla SEB:n osuus kasvaa 15—25 prosentista 30—40 prosenttiin), höyrykeitinten markkinoilla (joilla SEB:n osuus kasvaa 25—35 prosentista 35—45 prosenttiin), seurusteluruoanlaittoon tarkoitettujen laitteiden markkinoilla (joilla SEB:n osuus kasvaa 15—25 prosentista 25—35 prosenttiin) ja espressokeitinten markkinoilla (joilla SEB:n osuus kasvaa 0—10 prosentista 20—30 prosenttiin). Vaikka uusi yksikkö ei saavuta määräävän aseman alarajaa millään näistä markkinoista, joiden osalta ei näin ollen ole vakavia epäilyjä, se, että sillä on tällainen merkittävä voima useilla markkinoilla, on kuitenkin edellä kuvailtu portfoliovaikutus huomioon ottaen omiaan vahvistamaan määräävää asemaa, joka sillä on silitysrautojen ja höyrysilitysasemien markkinoilla.

408 Kuten kantaja on perustellusti tähdentänyt, on todettava, ettei komissio ole soveltanut kyseessä oleviin maantieteellisiin markkinoihin sitä suhteellista liikevaihtoa koskevaa arviointiperustetta, jota se on muutoin käyttänyt muiden maantieteellisten markkinoiden kilpailutilannetta koskevassa analyysissään siinä vaiheessa, kun se on soveltanut valikoimavaikutusta. Vaikka komissio on — virheellisesti — katsonut, etteivät vakavat epäilyt koskeneet Italian, Espanjan ja Suomen relevantteja tuotemarkkinoita, koska ne relevantit tuotemarkkinat, joilla SEB-Moulinexilla oli määräävä asema, muodostivat alle 10 prosenttia kokonaisliikevaihdosta, joka SEB-Moulinexille kertyi kaikilta relevanteilta tuotemarkkinoilta näillä maantieteellisillä markkinoilla, komissio ei sitä vastoin ole antanut mitään merkitystä sille, että silitysrautojen ja höyrysilitysasemien markkinat muodostivat 35—40 prosenttia kokonaisliikevaihdosta, joka SEB-Moulinexille kertyi kaikilta relevanteilta tuotemarkkinoilta Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Irlannissa.

409 Kuten De'Longhi ja kantaja ovat istunnossa todenneet perustellusti, komissio ei ole tutkinut keskittymästä aiheutuvaa portfoliovaikutusta eikä etenkään sitä, että keskittymä on mahdollistanut sen, että SEB:llä rasvakeitinten, pienoisuunien,

seurusteluruoanlaittoon tarkoitettujen laitteiden, höyrykeitinten ja silitysrautojen markkinoilla olevia vahvoja asemia tuetaan Moulinexilla rasvakeitinten, espressokeitinten ja yleiskoneiden markkinoilla olevilla vahvoilla asemilla. Riidanalaisessa päätöksessä ei ole myöskään selvitetty, miksi se, että uudella yksiköllä on keskittymän johdosta viisi tavaramerkkiä, ei ole omiaan vahvistamaan sen markkinavoimaa, vaikka komissio on sitoumusten kattamien maantieteellisten markkinoiden osalta nimenomaisesti korostanut useaan kertaan, että SEB-Moulinexilla on kaksi tavaramerkkiä mutta sen kilpailijoilla vain yksi.

410 Näistä syistä on katsottava, ettei komissio ole riidanalaisen päätöksen 125 ja 126 perustelukappaleessa huomioon otettujen tekijöiden perusteella voinut katsoa, ettei silitysrautojen ja höyrysilitysasemien markkinoihin Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Irlannissa kohdistunut vakavia epäilyjä.

c) Päätelmä

411 Kaikesta edellä todetusta seuraa, että riidanalainen päätös on kumottava Italian, Espanjan, Suomen, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin markkinoiden osalta.

Väite, jonka mukaan sitoumuksilla jaetaan markkinat Moulinex-merkin osalta

A Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

412 De'Longhi on vasta istunnossa väittänyt, että riidanalaisessa päätöksessä hyväksytyt sitoumukset johtavat markkinoiden jakamiseen Moulinex-merkin

osalta. De'Longhi on korostanut, että sitoumusten 1 kohdan c alakohdan viimeinen alakohta vahvistaa tätä markkinoiden jakamista, koska siinä kielletään lisenssinsaajia viemästä Moulinex-merkillä myymiään tuotteita muiden lisenssinsaajien ja SEB:n alueille.

413 De'Longhin mukaan perustamissopimuksen [81] artiklan 3 kohdan soveltamisesta tekniikansiirtosopimusten ryhmiin 31 päivänä tammikuuta 1996 annettu komission asetus (EY) N:o 240/96 (EYVL L 31, s. 2) ei kata tällaista markkinoiden jakamista, joten se on kielletty 81 artiklan 1 kohdalla.

414 De'Longhi katsoo, että koska se on hallinnollisen menettelyn aikana kiinnittänyt komission huomiota tähän ongelmaan, komission olisi pitänyt varmistua siitä, etteivät sitoumukset aiheuta epäilyksiä tältä osin.

415 Komissio vaatii Ranskan tasavallan ja SEB:n tukemana, että De'Longhin väitteet ja perustelut on hylättävä.

B Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

416 On huomautettava, että väittäessään, että sitoumuksilla jaetaan markkinat Moulinex-merkin osalta, De'Longhi vetoaa kanneperusteeseen, jota kantaja ei ole esittänyt.

417 Vaikka yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 40 artiklan kolmas kohta ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 116 artiklan 3 kohta eivät estä väliintulijaa esittämästä tukemansa asianosaisen väitteistä poikkeavia tai niihin nähden uusia väitteitä, jottei sen väliintuloa rajoitettaisi pelkästään kanteessa esitettyjen väitteiden toistoksi, ei kuitenkaan voida katsoa, että nämä määräykset sallisivat sen muuttaa tai vääristää kanteessa määriteltyä oikeudenkäynnin alaa esittämällä uusia kanneperusteita (ks. vastaavasti asia 30/59, De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg v. korkea viranomainen, tuomio 23.2.1961, Kok. 1961, s. 1 ja 37, Kok. Ep. I, s. 69; asia C-313/90, CIRFS ym. v. komissio, tuomio 24.3.1993, Kok. 1993, s. I-1125, Kok. Ep. XIV, s. I-95, 22 kohta; asia C-245/92 P, Chemie Linz v. komissio, tuomio 8.7.1999, Kok. 1999, s. I-4643, 32 kohta; asia T-459/93, Siemens v. komissio, tuomio 8.6.1995, Kok. 1995, s. II-1675, 21 kohta; yhdistetyt asiat T-371/94 ja T-394/94, British Airways ym. v. komissio, tuomio 25.6.1998, Kok. 1998, s. II-2405, 75 kohta; yhdistetyt asiat T-125/96 ja T-152/96, Boehringer v. neuvosto ja komissio, tuomio 1.12.1999, Kok. 1999, s. II-3427, 183 kohta ja asia T-395/94, Atlantic Container Line ym. v. komissio, tuomio 28.2.2002, Kok. 2002, s. II-875, 382 kohta).

418 Näin ollen on katsottava, että koska väliintulijoiden on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 116 artiklan 3 kohdan mukaan hyväksyttävä asia sellaisena kuin se on väliintulohetkellä ja koska väliintulokirjelmässä saadaan yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 40 artiklan neljännen kohdan mukaan esittää vain jonkun asianosaisen vaatimuksia tukevia vaatimuksia, De'Longhilla ei väliintulijana ole kelpoisuutta esittää tätä kanneperustetta, joka koskee sitoumuksilla toteutettua markkinoiden jakamista. Tämä De'Longhin esittämä kanneperuste on näin ollen jätettävä tutkimatta.

419 Vaikka De'Longhin esittämää kanneperustetta ei voida ottaa tutkittavaksi, on todettava, että jos se voitaisiin ottaa tutkittavaksi, se olisi joka tapauksessa perusteeton.

420 Asetuksen N:o 4064/89 2 artiklan 1 kohdasta ilmenee, että kun komissio keskittymän soveltuvuutta yhteismarkkinoille tutkiessaan arvioi, luodaanko keskittymällä tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettu määräävä asema tai vahvistetaan

sellaista, sen on otettava "huomioon tar[ve] ylläpitää ja kehittää tehokasta kilpailua yhteismarkkinoilla muun muassa kaikkien kyseessä olevien markkinoiden rakenteen sekä yhteisön alueelta ja sen ulkopuolelta olevien yritysten todellisen ja mahdollisen kilpailun kannalta".

421 Näin ollen De'Longhi on oikeassa väittäessään, ettei komissio voi asetuksen N:o 4064/89 soveltamismenettelyssä hyväksyä sitoumuksia, jotka ovat perustamissopimuksella käyttöön otettujen kilpailusääntöjen vastaisia sen vuoksi, että ne estävät tehokkaan kilpailun ylläpitämistä tai kehittämistä yhteismarkkinoilla. Komission on tässä yhteydessä arvioitava näiden sitoumusten yhteensoveltuvuutta erityisesti EY 81 artiklan (joka on EY 83 artiklassa olevan viittauksen kautta yksi asetuksen N:o 4064/89 oikeudellisista perustoista) 1 ja 3 kohdassa asetettujen arviointiperusteiden mukaan (ks. asia T-251/00, Lagardère ja Canal+ v. komissio, tuomio 20.11.2002, Kok. 2002, s. II-4825, 85 kohta).

422 Nyt esillä olevassa asiassa on kuitenkin todettava ensinnäkin, että sitoumusten 1 kohdan c alakohdan viimeisen alakohdan mukaan "lisenssinsaaja tai -saajat sitoutuvat siihen, että ne myyvät Moulinex-merkkisiä tuotteita vain sillä alueella tai niillä alueilla, jotka niille on osoitettu ja joille tuotteet on tarkoitettu". Toisin kuin De'Longhi väittää, tämän määräyksen sanamuodosta ei ilmene, että sitoumuksissa nimenomaisesti kiellettäisiin Moulinex-merkin lisenssinsaajia harjoittamasta muihin jäsenvaltioihin suuntautuvaa vientiä. Määräystä voidaan nimittäin tulkita niin, että siinä pelkästään velvoitetaan lisenssinsaajat myymään Moulinex-merkkisiä tuotteita niille osoitetulla alueella. Määräyksen, jolla lisenssinsaaja velvoitetaan keskittämään lisenssin kattamien tuotteiden myynti omalle alueelleen, tarkoituksena ei lähtökohtaisesti ole kilpailun rajoittaminen eikä siitä lähtökohtaisesti seuraa, että kilpailu rajoittuu EY 81 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuin tavoin.

423 Toiseksi on todettava, että vaikka riidanalaista määräystä olisi — kuten De'Longhi väittää — tulkittava niin, että siinä kielletään lisenssinsaajia viemästä

Moulinex-merkkisiä tuotteita muihin jäsenvaltioihin, De'Longhi ei ole osoittanut, missä suhteessa määräys on tässä tapauksessa ristiriidassa EY 81 artiklan 1 kohdan kanssa. De'Longhi ei nimittäin ole selvittänyt, miten riidanalainen määräys voi olla omiaan rajoittamaan kilpailua relevanteilla yhteisön markkinoilla tuntuvasti tai vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan merkittävästi EY 81 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuin tavoin, kun otetaan huomioon, että relevantit tuotemarkkinat ovat maantieteelliseltä laajuudeltaan kansalliset ja ettei jäsenvaltioiden välillä ole merkittävää rinnakkaistuontia. Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä kuitenkin ilmenee, että sellainenkaan sopimus, jossa sovitaan ehdottomasta aluesuojasta, ei kuulu EY 81 artiklan 1 kohdan kiellon soveltamisalaan, jos se vaikuttaa markkinoihin ainoastaan merkityksettömällä tavalla (asia 5/69, Völk, tuomio 9.7.1969, Kok. 1969, s. 295, Kok. Ep. I, s. 407, 7 kohta; yhdistetyt asiat 100/80—103/80, Musique diffusion française ym. v. komissio, tuomio 7.6.1983, Kok. 1983, s. 1825, Kok. Ep. VII, s. 133, 85 kohta ja asia C-306/96, Javico, tuomio 28.4.1998, Kok. 1998, s. I-1983, 17 kohta).

424 De'Longhi ei ole myöskään näyttänyt toteen, miten Moulinex-merkin lisenssinsaaja, joka ei saa suojaa muiden lisenssinsaajien vähintäänkin aktiivista kilpailua vastaan alueella, joka sille on osoitettu, voisi hyväksyä sen riskin, että se myy Moulinex-merkkisiä tuotteita "co-brandinginä" niin, että niissä on myös sen oma tavaramerkki. Tältä osin on muistutettava, että sitoumuksilla pyritään siihen, että lisenssinsaajat voisivat sen siirtymävaiheen aikana, jonka kuluessa niillä on oikeus käyttää omaa tavaramerkkiään Moulinex-merkin yhteydessä, varmistaa Moulinex-merkkisten tuotteiden asiakkaiden siirtymisen lisenssinsaajien omiin merkkeihin, jotta nämä merkit pystyisivät kilpailemaan Moulinex-merkin kanssa tehokkaasti siirtymävaiheen päättymisen jälkeen, jolloin SEB:llä on taas oikeus käyttää Moulinex-merkkiä kyseisissä yhdeksässä jäsenvaltiossa. On kuitenkin myönnettävä, että tällaista taustaa vasten se, etteivät lisenssinsaajat saisi mitään suojaa toisten lisenssinsaajien vähintäänkin aktiivista kilpailua vastaan, voisi haitata Moulinex-merkin kanssa kilpailevien tavaramerkkien vahvistamista ja siten vahingoittaa kilpailua relevanteilla markkinoilla yhteisön alueella. Tämän vuoksi on katsottava, että riidanalainen määräys ei, siltä osin kuin siinä kielletään aktiivinen myynti, väistämättä rajoita kilpailua EY 81 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuin tavoin (ks. vastaavasti asia 258/78, Nungesser ja Eisele v. komissio, tuomio 8.6.1982, Kok. 1982, s. 2015, 57 kohta ja asia 262/81, Coditel ym., tuomio 6.10.1982, Kok. 1982, s. 3381, Kok. Ep. VI, s. 527, 15 kohta).

425 Edellä todetusta seuraa, että De'Longhin väite, joka koskee sitoumuksilla toteutettua markkinoiden jakamista, on jätettävä tutkimatta, ja että se on joka tapauksessa perusteeton.

IV Neljäs kanneperuste, jonka mukaan komissio on tehnyt oikeudellisen virheen, koska se ei ole tutkinut, saattoivatko SEB:n Moulinexista maksaman ostohinnan vähäpätöisyys ja Ranskan tasavallan antama taloudellinen tuki olla omiaan vahvistamaan SEB:n asemaa relevanteilla markkinoilla SEB:n kilpailijoiden vahingoksi

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

426 Kantajan mukaan komissio on tehnyt oikeudellisen virheen, koska se ei ole tutkinut, saattoivatko SEB:n Moulinexista maksaman ostohinnan vähäpätöisyys ja Ranskan valtion antama taloudellinen tuki olla omiaan vahvistamaan SEB:n asemaa relevanteilla markkinoilla SEB:n kilpailijoiden vahingoksi.

427 Kantajan mukaan komissio on riidanalaisessa päätöksessä enempiä täsmennyksiä esittämättä pelkästään todennut, ettei Ranskan viranomaisten ratkaisun alustavassa tarkastelussa ole ilmennyt, että yrityssaneerausmenettelyn yhteydessä suunnitellut julkiset toimet olisivat SEB:tä hyödyttäviä toimenpiteitä. Kantajan mielestä SEB:n maksaman hinnan vähäpätöisyys selvästi mahdollisti uuden yksikön aseman vahvistumisen keskittymän toteuduttua.

428 Kantaja muistuttaa tältä osin, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on asiassa T-156/98, RJB Mining vastaan komissio, 31.1.2001 antamassaan tuomiossa (Kok. 2001, s. II-337) kumonnut komission päätöksen, koska komissio ei ollut tutkinut, voiko ostohinnan vähäpätöisyys vahvistaa uuden yksikön markkinavoimaa, ja jos voi, missä määrin. Kantajan mukaan komissio on näin ollen velvollinen määrittämään, onko ostohinnan taso omiaan vahvistamaan uuden yksikön asemaa keskittymän toteuduttua, siitä riippumatta, voivatko rahoitusjärjestelyt kuulua perustamissopimuksessa tarkoitetun valtiontuen käsitteen piiriin.

429 Nyt esillä olevassa asiassa kantaja toteaa ensinnäkin, että komissio oli täysin selvillä SEB:n ostosuunnitelman taloudellisista edellytyksistä. Kantajan mukaan komissio on tiennyt erityisesti Moulinexin ostohinnan (15 miljoonaa euroa) ja ostettujen varojen todellisen arvon (arvion mukaan yli 850 miljoonaa euroa) ilmeisestä epäsuhdasta. Komissio on tiennyt myös siitä, että tämä epäsuhta selittyi erityisesti sillä, että Ranskan tasavalta oli suostunut vastaamaan irtisanomiskorvauksista ja että se oli siten keventänyt Moulinexin velkataakkaa ja näin ollen mahdollistanut yhtäältä sen, että SEB saattoi ostaa Moulinexin hintaan, joka ei millään tavalla heijastanut yhtiön todellista arvoa, ja toisaalta sen, että SEB:llä oli käytettävissään lisävaroja, joilla se saattoi vahvistaa markkina-asemaansa entisestään.

430 Kantaja tuo vertailun vuoksi esiin seuraavat seikat:

— kantaja oli alun perin tehnyt pelkästään Krupsin varoista 100 miljoonan euron suuruisen ostotarjouksen (joka oli siis melkein seitsemän kertaa suurempi kuin SEB:n tarjous, joka koski Krupsin ja Moulinexin toimintaa kokonaisuudessaan)

— kantaja oli tehnyt 29.11.2001 päivätyllä kirjeellään komissiolle tarjouksen, jonka mukaan se ottaa palvelukseensa kaikki Moulinexin työntekijät mutta

jossa täsmennettiin, että jollei asetettua kannattavuustavoitetta voida saavuttaa, kantaja voi vähentää työntekijöitä. Näissä neuvotteluissa ilmeni, että niiden 3 600 työntekijän irtisanomisesta, joita SEB ei ottanut palvelukseensa, aiheutui noin 175 miljoonan euron suuruinen taloudellinen vastuu

— kantaja oli tehnyt Moulinexin selvittäjille tarjouksen, jonka mukaan se tarjoutui ostamaan 150 000 eurolla kaikki Moulinexin varat, joita SEB ei ostanut.

431 Kantaja katsoo, että koska kaupan, jolla SEB osti Moulinexin, taloudelliset edellytykset olivat erityisen edulliset, SEB sai ulkoisesta kasvusta aiheutuvaa synergiaetua joutumatta kuitenkaan maksamaan tällaiseen kasvuun liittyviä kuluja. Kantajan mukaan Ranskan viranomaisten toimenpiteet selvästi hyödyttivät SEB:tä, koska niiden ansiosta tämä pystyi käyttämään liiketoimintaansa ne taloudelliset resurssit, jotka se olisi tavanomaisissa olosuhteissa joutunut kohdentamaan Moulinexin hankkimiseen.

432 Tämän vuoksi kantaja katsoo, että komissio oli velvollinen ratkaisemaan, olivatko Moulinexin oston taloudelliset edellytykset itsessään suoraan tai välillisesti omiaan vahvistamaan uuden SEB-Moulinex-yksikön markkina-asemaa, ilman, että sen tarvitsi edes ratkaista, oliko julkinen taloudellinen panos perustamissopimuksessa tarkoitettua valtiontukea.

433 Kantajan mukaan tästä seuraa, että komissio on tehnyt oikeudellisen virheen, koska se on suorittanut Ranskan viranomaisten rahoitustoimenpiteiden vaikutuksen osalta pelkästään "alustavan tutkinnan" ja päätellyt siinä pintapuolisen analyysin perusteella, etteivät "yrityssaneerausmenettelyn yhteydessä suunnitellut julkiset toimet" olleet hyödyttäneet SEB:tä.

434 Komission mukaan kanneperuste on selvästikin täysin perusteeton.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

435 Kantaja vetoaa pääasiassa kahteen väitteeseen. Se arvostelee komissiota siitä, ettei tämä ole tutkinut sitä, onko SEB:n asema vahvistunut yhtäältä sen johdosta, että SEB on maksanut vain vähäpätöisen ostohinnan, ja toisaalta sen johdosta, että Ranskan tasavalta on suostunut vastaamaan irtisanomiskorvauksista.

436 SEB:n maksamasta ostohinnasta on todettava ensinnäkin, että Tribunal de commerce de Nanterre on yrityssaneerausmenettelyn yhteydessä arvioinut ostohinnan yksinomaisen toimivaltansa nojalla ja että se on Ranskan lainsäädännössä asetettujen arviointiperusteiden perusteella katsonut, että SEB:n tekemä tarjous mahdollisti parhaiten velkojien edun turvaamisen.

437 Seuraavaksi on todettava, ettei kantaja ole millään tavalla näyttänyt toteen, että SEB:n maksama hinta oli vähäpätöinen. Kantaja on enintään vedonnut SEB:n hankkimien Moulinexin varojen tasearvoon vuonna 2000 ja omiin tarjouksiinsa.

438 Yrityksen todellisen arvon määrittäminen on kuitenkin monimutkainen toimenpide, joka sisältää erityisesti myös subjektiivisia arviointeja, eikä taseessa ilmoitettu arvo väistämättä vastaa sen enempää yrityksen todellista arvoa kuin sen hankinta-arvoa. On erityisesti todettava, ettei voida katsoa, että Moulinexin hankinta-arvo vuoden 2001 lopussa, jolloin selvitystilaan asettaminen oli näköpiirissä, olisi vastannut arvoa, joka ilmeni Moulinexin melkein kaksi vuotta aikaisemmin julkaisemasta konsolidoidusta tilinpäätöksestä.

439 Toiseksi on todettava, etteivät kantajan tarjoukset mitenkään osoita, että SEB:n tarjoama hinta olisi ollut vähäpätöinen. On huomautettava, että kantaja oli tarjonnut peräjälkeen 100 miljoonan euron, 1 euron ja 150 000 euron hintaa. Ensin mainitun tarjouksen osalta on huomautettava, että se koski vain Krups-tavaramerkkiin liittyviä oikeuksia ja että kaikki velat oli nimenomaisesti suljettu sen ulkopuolelle. Sitä ei siis voida ottaa huomioon arvioitaessa SEB:n ostotarjousta. Seuraavaksi on todettava, että summat vaihtelevat suuresti sen mukaan, mitä tarjous kattaa, ja ettei kantaja edes mainitse, mikä tarjouksista koskee samoja varoja kuin ne, jotka SEB osti, tai miten sen tarjousten perusteella voidaan määrittää SEB:n ostamien Moulinexin osien arvo. SEB:n Moulinexista maksaman 15 miljoonan euron hinnan osalta ei ole näissä olosuhteissa voitu suorittaa mitään arviointia.

440 Väitteestä, jonka mukaan siksi, että Ranskan tasavalta otti vastattavakseen irtisanomiskorvauksista, SEB saattoi ostaa Moulinexin joutumatta vastaamaan kaikista sen veloista, on todettava ensinnäkin, että toisin kuin tilanteessa, joka johti edellä mainitussa asiassa RJB Mining vastaan komissio annettuun tuomioon, johon kantaja on vedonnut, komissio on 27.9. ja 9.11.2001 päivätyillä kirjeillään pyytänyt Ranskan viranomaisia toimittamaan sille tietoja toimista, jotka Ranskan tasavalta on mahdollisesti toteuttanut Moulinex-konsernin konkurssihakemuksen ja oston yhteydessä. Seuraavaksi on korostettava, että Ranskan tasavalta on 16.11.2001 toimittamassaan muistiossa vastannut, ettei Moulinex-konsernin hyväksi aiottu toteuttaa mitään valtion tointa ja että aikomus oli toteuttaa ainoastaan suoraan työntekijöitä hyödyttäviä työllistämistoimenpiteitä. Asiakirja-aineistosta ei myöskään ilmene, että Ranskan tasavalta olisi ottanut vastattavakseen irtisanomiskorvauksista, eikä kantaja ole esittänyt mitään näyttöä, joka osoittaisi Ranskan tasavallan ottaneen vastattavakseen SEB:lle kuuluvista veloista. Komissio on kenenkään sitä kiistämättä lisäksi tähdentänyt, että olisi ollut järjenvastaista, että Ranskan tasavalta olisi maksanut irtisanomiskorvauksia, koska Ranskassa kaikilla yrityksillä on lain mukaan velvollisuus ottaa vakuutus siltä varalta, että työsopimusten perusteella maksettavat määrät jäävät maksamatta yleistäytäntöönpanomenettelytapauksessa, joten yrityksen ollessa maksukyvytön näiden korvausten maksamisesta vastaa vakuuttaja eikä Ranskan tasavalta. On joka tapauksessa todettava, että komission ja Ranskan tasavallan väitteiden mukaan mahdolliset julkiset toimet eivät koske SEB:n ostamia varoja eikä niillä siis ole mitään vaikutusta SEB:n hankkiman omaisuuden arvoon, mitä kantaja ei ole kiistänyt.

441 Lopuksi on todettava, ettei voida katsoa, että komissio olisi velvollinen käymään läpi valtiontukea koskevan menettelyn kaikissa keskittymiä koskevissa menettelyissä, jotka on saatettava päätökseen tiukassa määräajassa. Se, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on edellä mainitussa asiassa RJB Mining vastaan komissio antamassaan tuomiossa katsonut, että komission päätös oli kumottava, koska komissio ei ollut tutkinut, oliko hankintahinnan taso omiaan vahvistamaan uuden yksikön asemaa, johtui tämän asian hyvin erityislaatuisista olosuhteista, sillä tässä asiassa Saksan viranomaiset olivat ilmoittaneet itse ostohinnan tukena. Tätä tilannetta ei voida rinnastaa sellaiseen kahden yksityisen yhtiön keskittymään, josta on kysymys nyt esillä olevassa asiassa.

442 Tästä seuraa, että kanneperuste on perusteeton.

Oikeudenkäyntikulut

443 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 3 kohdan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi määrätä oikeudenkäyntikulut jaettaviksi asianosaisten kesken tai määrätä, että kukin vastaa omista kuluistaan, jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisen ja osa toisen asianosaisen hyväksi tai jos siihen on muutoin erityisiä syitä. Koska nyt esillä olevassa asiassa kantaja ja komissio ovat kumpikin hävinneet useita vaatimuksia, on määrättävä, että kumpikin vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

444 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan kolmannen alakohdan mukaan SEB ja De'Longhi vastaavat väliintulijoina omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(kolmas jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Komission 8.1.2002 tekemä päätös SG(2002) D/228078, jossa komissio on päättänyt olla vastustamatta SEB:n ja Moulinexin keskittymää ja julistanut sen yhteismarkkinoille soveltuvaksi ja Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen mukaiseksi sillä edellytyksellä, että ehdotettuja sitoumuksia noudatetaan (asia COMP/M.2621 — SEB/Moulinex), kumotaan siltä osin kuin se koskee Italian, Espanjan, Suomen, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin markkinoita.**

2) **Kanne hylätään muilta osin.**

3) **Kantaja ja komissio vastaavat kumpikin omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

4) **SEB SA ja De'Longhi SpA vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Lenaerts Azizi Jaeger

Julistettiin Luxemburgissa 3 päivänä huhtikuuta 2003.

H. Jung

kirjaaja

K. Lenaerts

kolmannen jaoston puheenjohtaja

Sisällys

Sovellettava lainsäädäntö II-1290

Asian perustana olevat tosiseikat II-1293

I Yritykset, joita asia koskee II-1293

II Kansallinen menettely II-1294

III Menettely komissiossa II-1296

Riidanalainen päätös II-1299

I Relevantit tuotemarkkinat II-1299

II Relevantit maantieteelliset markkinat II-1300

III Tavaramerkin tärkeys II-1300

IV Kilpailuanalyysi II-1301

V Keskittymän osapuolten sitoumukset II-1304

VI Valtiontuet II-1311

Oikeudenkäyntimenettely sekä asianosaisten ja väliintulijoiden vaatimukset II-1311

Tutkittavaksi ottaminen II-1314

I Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat II-1314

II Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta II-1318

Pääasia II-1327

I Ensimmäinen kanneperuste, jonka mukaan olennaisia menettelymääräyksiä on rikottu, koska komissio on hyväksynyt sen, että SEB on esittänyt sitoumuksia myöhässä II-1328

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat II-1328

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta II-1330

II Toinen kanneperuste, jonka mukaan komissio on tehnyt oikeudellisen virheen hyväksyessään keskittymän aloittamatta toista vaihetta II-1338

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat II-1338

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta II-1341

III Kolmas kanneperuste, jonka mukaan on tapahtunut ilmeinen arviointivirhe, koska sitoumukset eivät riittäneet ratkaisemaan aiheutuneita kilpailuongelmia . II-1349

Kanneperusteen ensimmäinen osa, jonka mukaan tavaramerkkilisenssiä koskeva sitoumus ei luonteensa puolesta ole omiaan poistamaan keskittymän aiheuttamia kilpailuongelmia II-1350

A Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat II-1350

B Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta II-1352

Kanneperusteen toinen osa, jonka mukaan komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen hyväksyessään sitoumuksia, joiden kesto on liian lyhyt II-1354

A Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat II-1354

B Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta II-1356

Kanneperusteen kolmas osa, jonka mukaan sitoumus, joka koskee hankintoja Saksan markkinoilla, ja ehdot, jotka liittyvät hankintamahdollisuuteen kaikkien lisenssinsaajien osalta, vahvistavat SEB-Moulinexin asemaa II-1363

A Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat II-1363

B Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta II-1365

Kanneperusteen neljäs osa, jonka mukaan se, että komissio on hyväksynyt, että eri yritykset voivat hyödyntää Moulinex-merkkiä Euroopan unionin eri maissa, on omiaan johtamaan siihen, että SEB-Moulinex ja lisenssinsaaja tai -saajat yhteensovittavat käyttäytymisensä II-1367

A Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat II-1367

B Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta II-1368

Kanneperusteen viides osa, jonka mukaan komissio on hyväksynyt keskittymän määräämättä sitoumuksia sellaisten markkinoiden osalta, joilla esiintyy vaikeita kilpailuongelmia II-1370

A Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat II-1370

B Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta II-1383

1. Tutkittavaksi ottaminen II-1383

2. Asiakysymys II-1386
a) Analyysin neljä vaihetta II-1388
Määräävän aseman alarajana käytetty 40 prosentin markkinaosuus II-1388
Merkittävän päällekkäisyyden puuttuminen II-1389
Sulautumisen seurauksena syntyneen yksikön asema yksikön kilpailijoihin verrattuna II-1392
Valikoimavaikutus II-1395
b) Sitoumusten ulkopuolelle jätetyt maat II-1404
Norja II-1404
Espanja II-1405
Suomi II-1408
Italia II-1410
Yhdistynyt kuningaskunta ja Irlanti II-1415
c) Päätelmä II-1417
Väite, jonka mukaan sitoumuksilla jaetaan markkinat Moulinex-merkin osalta. II-1417
A Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat II-1417
B Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta II-1418
IV Neljäs kanneperuste, jonka mukaan komissio on tehnyt oikeudellisen virheen, koska se ei ole tutkinut, saattoivatko SEB:n Moulinexista maksaman ostohinnan vähäpätöisyys ja Ranskan tasavallan antama taloudellinen tuki olla omiaan vahvistamaan SEB:n asemaa relevanteilla markkinoilla SEB:n kilpailijoiden vahingoksi II-1422
Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat II-1422
Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta II-1425
Oikeudenkäyntikulut II-1427